“Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası”nın təsdiq edilməsi haqqında

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN SƏRƏNCAMI

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, “Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər”in təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 2 fevral tarixli 2469 nömrəli Sərəncamının icrasını təmin etmək məqsədilə **qərara alıram:**

1. “Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası” təsdiq edilsin (əlavə olunur).

2. Bu Sərəncamın 1-ci hissəsi ilə təsdiq edilən “Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası”nda (bundan sonra – Strategiya) nəzərdə tutulmuş tədbirlərin əlaqələndirilməsini, icrasına nəzarəti və hesabatlılığını Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti həyata keçirsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

3.1. Strategiyanın həyata keçirilməsi ilə bağlı görülən işlər, o cümlədən Strategiyada nəzərdə tutulmuş tədbirlərin icra vəziyyəti barədə ildə iki dəfə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

3.2. icrası davam etməkdə olan konsepsiya, strategiya, dövlət proqramı, milli fəaliyyət planları və bu kimi digər sənədlərin Strategiya ilə əlaqələndirilməsi istiqamətində zəruri tədbirlər görsün;

3.3. bu Sərəncamdan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

4. Strategiyada nəzərdə tutulmuş tədbirlərin icrasının monitorinqini və qiymətləndirilməsini, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin sifarişi əsasında, İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzi həyata keçirsin.

5. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi ilə birlikdə Strategiyada dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına maliyyələşdirilməsi nəzərdə tutulmuş tədbirlərin icrası üçün tələb olunan vəsaitin dövlət büdcəsinin 2023–2026-cı illər üzrə proqnozlarında nəzərdə tutulması ilə bağlı zəruri tədbirlər görsün.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 22 iyul 2022-ci il
№3378

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ 2022-2026-CI İLLƏRDƏ SOSİAL-İQTİSADİ İNKİŞAF STRATEQİYASI

XÜLASƏ

Müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu Ulu Öndər Heydər Əliyevin ideyaları əsasında tərəqqi yolunda inamla addımlayan dövlətimiz hazırda iqtisadi, sosial, siyasi və mədəni inkişafının tarixi dönüş mərhələsini yaşayır. Öz tarixi ərazi bütövlüyünü təmin etməklə ölkəmiz yeni qlobal reallıqlar fonunda növbəti və daha böyük transformasiya astanasına keçid edir.

Uzun illər Azərbaycanda uğurla həyata keçirilən sosial-iqtisadi islahatlar milli iqtisadiyyatın davamlı inkişafını, onun maliyyə dayanıqlığının güclənməsini və sürətlə müasirləşməsini, müasir sosial-iqtisadi infrastruktur quruculuğu proseslərinin sürətlənməsini, habelə bir çox sosial problemlərin ardıcıl şəkildə həllini və xalqın maddi rifahının yüksəlməsini, innovasiyaların sürətlə mənimsənilməsini və insan kapitalının davamlı inkişafını təmin etməkdədir.

Azərbaycan dünya miqyasında sabit və dayanıqlı iqtisadiyyatı, eləcə də böyük maliyyə resursları olan, mühüm geosiyasi və geoiqtisadi mövqe tutan, qlobal enerji təhlükəsizliyinin təminatında strateji rol oynayan dövlətə çevrilmişdir. Azərbaycan beynəlxalq və regional əməkdaşlığa sanballı töhfələr verir, ölkəmizin təşəbbüsü və iştirakı ilə qlobal layihələr uğurla icra edilir. Artan iqtisadi güc və beynəlxalq nüfuz Azərbaycana Cənubi Qafqazın və ətraf regionların iqtisadiyyatlarının mənzərəsini dəyişdirməyə qadir olan iri layihələrin təşəbbüskarı kimi çıxış etmək imkanı yaratmışdır. Bu layihələrin uğurla həyata keçirilməsi ölkəmizin regionda proseslərin inkişaf vektorunu müəyyən edən və dünya iqtisadiyyatında söz sahibi olan “qlobal oyunçu” statusunu təmin etmişdir.

Sosial-iqtisadi inkişafda dövlətin xüsusi rolu, neft sərvətinin dinamik inkişafa səmərəli və ağıllı inteqrasiyası, dövlət investisiyalarının yüksək həcmi iqtisadi quruculuğun birinci mərhələsindəki başlıca məqsədlərin – ölkənin tarixi coğrafi sərhədlərini bərpa etməklə dövlət suverenliyinin və milli təhlükəsizliyin möhkəmləndirilməsi, daxili ictimai-siyasi sabitliyin və ictimai konsolidasiyanın təmin edilməsində mühüm rol oynamışdır.

Son illərdə pandemiyanın ölkənin ixrac gəlirlərinə əhəmiyyətli təsirinə baxmayaraq, vaxtında görülmüş tədbirlər nəticəsində milli iqtisadiyyat qısa müddətdə yeni qlobal reallıqlara uyğunlaşdırılmış, makroiqtisadi stabillik təmin edilmiş və Azərbaycan bu böhrandan ən az təsirlənən ölkələrdən biri olmuşdur.

Azərbaycan dövləti postpandemiya və postkonflikt dövründə keyfiyyətcə yeni olan və 2022–2030-cu illəri əhatə edən strateji inkişaf mərhələsinə daxil olur. Bu strateji dövrdə yeni nəsil struktur və institusional islahatlar vasitəsilə iqtisadi artımın müasir və dayanıqlı mənbələrinin hərəkətə gətirilməsi, milli iqtisadiyyatın innovasiya yönümünün və maliyyə dayanıqlığının daha da gücləndirilməsi, ölkə iqtisadiyyatının qlobal dəyər zəncirinə səmərəli inteqrasiya yolu ilə Azərbaycan dövləti öz qüdrətini daha da artırmaqla, yüksək rifah cəmiyyətinin qurulması istiqamətində yeni hədəfləri gerçəkləşdirmək əzmindədir.

Məhz bu məqsədlə “Azərbaycan–2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər” təsdiq olunmuş və bu prioritetlərə söykənən “2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası” hazırlanmışdır. Bu Strategiyanın reallaşması 2026-cı ilin sonuna ölkə iqtisadiyyatının simasında böyük dəyişikliklərə səbəb olacaq, iqtisadi artım tamamilə yeni keyfiyyət amilləri bazasında formalaşacaq, xüsusilə prioritet sahələrdə artım templəri sürətlənəcək, iqtisadiyyatın və məşğulluğun dayanıqlığı daha da güclənəcəkdir.

Özəl sektorun, o cümlədən mikro, kiçik və orta sahibkarlığın inkişafı yeni və daha səmərəli stimullar və inkişaf mühiti hesabına sürətlənəcək, özəl və xarici investorların ölkə iqtisadiyyatında fəallığı artacaq, qeyri-xammal ixracı genişlənəcəkdir.

Qeyri-neft/qaz sektoruna, xüsusilə ərzaq təhlükəsizliyinin daha da gücləndirilməsini təmin edən, ixrac potensialının artırılmasına və kənd yerlərində rifahın yüksəlməsinə töhfə verən rəqabətqabiliyyətli aqrar istehsal və emalı sənayesinə dövlət dəstəyi və investisiyalar cəlb olunacaq, innovasiyalar, habelə dövlət–özəl tərəfdaşlığı ilə bu sahədə resurs və xidmət təminatı gücləndiriləcək.

Dövlətə məxsus olan hüquqi şəxslərin fəaliyyətinin iqtisadi səmərəsi yüksələcək, iqtisadiyyatda şəffaflıq daha da artacaq, iqtisadi idarəetmənin keyfiyyəti yeni səviyyəyə qalxacaqdır. Dövlət əmlakının özəlləşdirilməsi və dövlət–özəl tərəfdaşlığının genişləndirilməsi, dövlətə məxsus olan hüquqi şəxslərin restrukturizasiya tədbirlərinin həyata keçirilməsi, burada dövlət payının azaldılması sahəsində müvafiq işlər görüləcəkdir.

Makroiqtisadi və maliyyə sabitliyinin qorunması, dövlət büdcəsinin dayanıqlığının və səmərəliliyinin artırılması mexanizmləri təkmilləşdiriləcəkdir. Kapital bazarının inkişaf mühitində əhəmiyyətli dəyişikliklər baş verəcək, real sektorun və sahibkarlığın maliyyə xidmətlərinə və resurslarına çıxış imkanlarının genişləndirilməsi mexanizmləri gücləndiriləcəkdir.

İnsan kapitalının davamlı inkişafı və yeni keyfiyyətə transformasiyası mühiti daha da təkmilləşəcək, milli iqtisadiyyatda innovasiyaların sürətlə mənimsənilməsi üçün zəruri ekosistem formalaşacaq, ölkənin yaşıl enerji məkanına çevrilməsi və ətraf mühitin sağlamlaşması prosesləri sürətlənəcəkdir.

İnnovasiyalar təşviq ediləcək, müasir texnoloji həllərin tətbiqi genişləndiriləcək, bu əsasda iqtisadiyyatın effektivlik əsasında inkişafı və rəqabətədavamlılığı təmin olunacaqdır.

Əhalinin sosial müdafiəsi, xüsusilə həssas təbəqələrin sosial təminatı gücləndiriləcək, pensiya sistemində mühüm keyfiyyət dəyişikliyi baş verəcəkdir.

Nəhayət, ölkənin sosial-iqtisadi inkişafında tarixi dönüş dövrü və yeni strateji mərhələ olan işğaldan azad edilmiş ərazilərin bərpası və ölkə iqtisadiyyatına reinteqrasiyası əsasında bu regiona böyük qayıdış təmin ediləcəkdir.

1. SOSİAL-İQTİSADİ İNKİŞAFA DAİR MİLLİ PRİORİTETLƏR ÜZRƏ NAİLİYYƏTLƏR VƏ ÇAĞIRIŞLAR

1.1. Son 10 ildə əsas nailiyyətlər

Beş fundamental nəticə — qalib dövlət, beynəlxalq nüfuz, təhsilli cəmiyyət, böyük iqtisadi potensial və yüksələn rifah ölkənin 10 illik sosial-iqtisadi inkişaf nailiyyətlərini xarakterizə edir. Bu nailiyyətlər uzunmüddətli dövrdə ölkə iqtisadiyyatı üçün keyfiyyətcə yeni sosial-iqtisadi inkişaf simasının formalaşmasına böyük töhfə verəcəkdir. Əldə olunmuş nailiyyətlər son 10 ildə həyata keçirilən genişmiqyaslı hədəflərə hesablanmış islahatların nəticəsidir. Tarixdə az ölkə tapmaq olar ki, cəmi 30 il ərzində belə uğur hekayəsi yaza bilsin.

Ölkənin tarixi ərazi bütövlüyünün bərpası iqtisadiyyatın perspektiv inkişafı ideyalarının reallaşmasına zəmin yaratmışdır. Rəşadətli Azərbaycan Ordusu tərəfindən torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi və ölkənin ərazi bütövlüyünün bərpası xalqımızın çoxəsrlik tarixində misilsiz nailliyyətdir. Ölkəmizin ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi 30 illik dövr ərzində Azərbaycan dövlətinin daha da güclənməsi üçün aparılan uğurlu islahatların və uzaqgörən xarici siyasətin məntiqi nəticəsidir. Müharibənin ilk günlərindən etibarən xalqımız bir yumruq kimi Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ətrafında birləşmiş, Azərbaycanın qalib ordusu bütün dünyaya öz yenilməzliyi və qəhrəmanlığını nümayiş etdirmişdir. Həm hərbi, həm də siyasi-diplomatik müstəvidə əldə edilmiş nailiyyətlər bütün dünyaya ölkənin gücünü sübut etmişdir.

Son 10 ildə ölkə iqtisadiyyatında makroiqtisadi sabitlik və dayanıqlıq təmin edilmiş, sosial rifahı dəstəkləyən iqtisadi artıma nail olunmuşdur. Ölkədə möhkəm siyasi-ictimai sabitlik və təhlükəsizlik, uzaqgörən daxili və xarici siyasət son 10 ildə qarşıya qoyulmuş mürəkkəb sosial-iqtisadi məqsədlərin, habelə ölkənin ərazi bütövlüyünün bərpa edilməsində həlledici rol oynamışdır. Milli iqtisadiyyatın aparıcı sahələrində müasir texnologiyaların geniş tətbiqi və keyfiyyətli insan kapitalının cəlbi nəticəsində məhsuldarlıq xeyli artmış, iqtisadiyyat sürətlə şaxələnmiş və daxili istehsal qlobal dəyər zəncirinə effektiv inteqrasiya etmişdir. Azərbaycan 4-cü Sənaye İnqilabının aktiv mərkəzlərindən biri olmaqla xarici investorlar üçün böyük fürsətlər məkanına çevrilmişdir. Bu dövrdə milli iqtisadiyyat 15% böyümüş, qeyri-neft/qaz Ümumi Daxili Məhsul (ÜDM) isə 1,4 dəfə artmışdır. 2011-ci illə müqayisədə qeyri-neft/qaz ixracının 78,3% artmasına nail olunmuşdur.

Son 10 ildə iqtisadiyyat iki qlobal maliyyə böhranından uğurla çıxmış, ölkə iqtisadiyyatı xarici təsirlərə davamlı olmuşdur. 2014–2015-ci illərdə qlobal əmtəə bazarında neftin qiymətinin 3 dəfəyə qədər azalması, 2020-ci ilin əvvəllərindən başlamış və davam etməkdə olan pandemiya böhranı ölkədə makroiqtisadi sabitlik üçün ciddi təhdidlər yaratmışdır. Bütün bunlara baxmayaraq, çevik və effektiv iqtisadi idarəetmə hesabına ölkədə makroiqtisadi sabitlik, həmçinin əhalinin rifahı və sağlamlığı qorunmuşdur. 2021-ci ilin sonuna valyuta ehtiyatlarımız təxminən ÜDM-in həcminə bərabər olmuşdur ki, bu da milli iqtisadiyyatın xarici və daxili təsirlərə qarşı tam dayanıqlığını əks etdirir.

Həyata keçirilən köklü struktur-institusional islahatlar nəticəsində milli iqtisadiyyatın strukturu dəyişmiş, qeyri-neft sektorunun payı xeyli yüksəlmişdir. 2012–2021-ci illərdə qeyri-neft/qaz ÜDM-i hər il orta hesabla 3,5% artaraq, 2011-ci ildəki 25,4 mlrd manatdan 2021-ci ilə 57,8 mlrd manata, qeyri-neft/qaz sektorunun payı 2011-ci ildəki 48,8%-dən 2021-ci ildə 62,2%-ə çatmışdır. Bu dövrdə iqtisadi artımın sahəvi hərəkətverici qüvvəsi olan qeyri-neft/qaz sənayesi 2,3 dəfə, kənd təsərrüfatı 1,5 dəfə, informasiya və rabitə sahəsi isə 2,4 dəfə böyümüşdür. Ölkəyə gələn turistlərin sayı 2011-ci ildəki 1,6 mln nəfərdən artaraq 2019-cu ildə 2,9 mln nəfərə çatmışdır.

Aparılan məqsədyönlü siyasət nəticəsində qeyri-neft sektorunda özəl sektorun payı əhəmiyyətli böyümüşdür. Həyata keçirilən uğurlu struktur-institusional islahatlar nəticəsində ÜDM-də özəl sektorun xüsusi çəkisi 2019-cu ildə 85% olmuş, pandemiya səbəbindən 2020-ci ildə bu göstərici 80,8%-ə ensə də, artıq 2021-ci ildə 83%-i ötmüşdür. Özəl sektorda inkişafın əsas aparıcı qüvvəsi qeyri-neft/qaz özəl investisiyaları olmuşdur. 2021-ci ildə qeyri-neft/qaz özəl investisiyaların cəmi qeyri-neft/qaz investisiyalarda payı 44,6%-ə çatmışdır.

İqtisadiyyatda kiçik və orta biznesin dominantlığı xeyli yüksəlmişdir. Xüsusilə dövlət investisiyaları hesabına yaradılmış müasir iqtisadi infrastruktur kiçik və orta sahibkarlığın inkişafını dəstəkləmişdir. Bu dövrdə qeydiyyatda olan KOB subyektlərinin sayı 3,1 dəfə artmış, qeyri-neft/qaz ÜDM-də payı isə 23,7% təşkil etmişdir. Qeyri-neft/qaz ixracın 25,5%-i KOB tərəfindən həyata keçirilir. KOB-un fəaliyyətinin dəstəklənməsi üzrə kredit portfeli 2018-ci ildən 1,5 dəfə artaraq 2021-ci ildə 4,4 mlrd manata çatmışdır.

Ölkənin ərzaq təhlükəsizliyinin gücləndirilməsi üçün yerli istehsal potensialı və infrastruktur təminatı inkişaf etdirilmişdir. Ölkənin mövcud torpaq, su və iqlim resursları əsasında ilkin kənd təsərrüfatı məhsullarının yerli istehsalı hesabına özünütəminetmə göstəricisi ümumilikdə məqbul səviyyədədir. Yerli istehsal potensialı ilə yanaşı, ölkədə *qida məhsulları* ehtiyatlarının saxlanması üçün anbar infrastrukturunun və emal sənayesinin inkişafı üçün yaradılan baza da ölkəmizin ərzaq təhlükəsizliyi baxımından müstəsna əhəmiyyət kəsb edir. Belə ki, təbii resursların çatışmazlığına görə idxaldan asılılığımızın nisbətən yüksək olduğu məhsullar üzrə yerli emal sənayesinin və infrastrukturun yaradılması ölkənin ərzaq təhlükəsizliyini stabil şəkildə təmin etməyə imkan verir.[1]

Qeyri-neft/qaz sahələrinin, xüsusilə özəl təşəbbüslərin sürətli inkişafında xarici investisiyalar mühüm rol oynamışdır. 2011–2021-ci illərdə ölkənin qeyri-neft/qaz iqtisadiyyatına bütövlükdə 11,1 mlrd ABŞ dolları həcmində birbaşa xarici investisiya yatırılmışdır. Xarici investisiyalar yüksək məhsuldar sahələrdə rəqabətli dəyər zəncirinin inkişafına və müasir infrastrukturun yaradılmasına yönəldilmişdir. Xarici investorların fəal cəlbini əlverişli biznes mühiti və makroiqtisadi sabitlik şərtləndirmişdir.

Dövlət büdcəsi həm sosial rifahın dəstəklənməsində, həm də iqtisadi fəallıq üçün investisiyaların təmin olunmasında aktiv olmuşdur. Qlobal və daxili iqtisadi mühitdə baş verən dəyişikliklər dövlət büdcəsinin gəlirlərinə təsir etsə də, 2011–2021-ci illərdə dövlət büdcəsinin xərcləri nominal ifadədə 1,8 dəfə artmışdır.

Dövlət borcunun daxili və xarici seqmentləri makroiqtisadi sabitlik və büdcə dayanıqlığı hədəflərini dəstəkləmişdir. 2021-ci ilin 31 dekabr tarixinə məcmu dövlət borcu ÜDM-in 18,2%-ni təşkil edir ki, bu da fiskal dayanıqlıq baxımından məqbul səviyyədir. Daxili borclanmanın son illər genişlənərək 2021-ci ilin 31 dekabr tarixinə 2.507,1 mln manata çatdırılması maliyyə bazarlarının inkişafı və effektiv fəaliyyəti baxımından əhəmiyyətlidir.

Son 10 ildə ölkədə inflyasiya iqtisadi fəallıq üçün məqbul olan səviyyədə qorunmuşdur. Bu dövrdə illik inflyasiya orta hesabla 5,3% səviyyəsində olmuşdur. Monetar şərait makroiqtisadi sabitlik hədəfləri çərçivəsində tənzimlənmişdir. İqtisadi artımın bərpasına dəstək məqsədilə uçot dərəcəsi 2018-ci ilin əvvəlindən 2020-ci ilin dekabr ayınadək 16 mərhələdə azaldılaraq 15%-dən 6,25%-ə endirilmişdir. Lakin 2021-ci ilin birinci yarısında xarici mühitdə baş verən proseslərə cavab olaraq uçot dərəcəsinin dəyişdirilməsi istiqamətində fasilə verilmiş, ilin ikinci yarısından başlayaraq isə inflyasiya proseslərinin sürətlənməsi nəzərə alınaraq uçot dərəcəsi tədricən yüksəldilmişdir. Makroiqtisadi sabitliyin qorunması şəraitində iqtisadiyyatda likvidlik effektiv idarə olunmuşdur.

Maliyyə sektorunun bütün seqmentlərinin sabitliyi və likvid olması iqtisadi artımın maliyyələşməsinə əhəmiyyətli dəstək vermişdir. Maliyyə sektorunun mühüm hissəsini təşkil edən bank sektorunda kapitallaşma və likvidlik səviyyəsi normaları 2 dəfəyədək üstələyir. Bu şəraitdə son 10 ildə bank aktivlərinin ÜDM-də payı 26,8%-dən 44,3%-ə yüksəlmiş, iqtisadiyyata kredit qoyuluşlarının həcmi 9,9 mlrd manatdan artaraq 17,1 mlrd manata çatmışdır. Maliyyə sektorunun sağlamlaşdırılması üzrə həyata keçirilmiş tədbirlər sektora etimadı yüksəltmişdir. Depozitlərin həcmi (maliyyə sektoru çıxılmaqla) 3,9 dəfə artaraq 2011-ci ildəki 6,9 mlrd manatdan 2021-ci ildə 27,1 mlrd manata çatmışdır.

İqtisadi artım bütün vətəndaşların sosial rifahını yaxşılaşdırmışdır. Bu dövrdə ölkədə minimum əməkhaqqı 2,7 dəfə, orta aylıq əməkhaqqı 2,0 dəfə, pensiyaların minimum məbləği isə 2,3 dəfə artmışdır. Aztəminatlı ailələrə verilən ünvanlı dövlət sosial yardımının təyin edilməsi məqsədilə istifadə olunan ehtiyac meyarının məbləği son 10 ildə 2,3 dəfə artırılaraq 2011-ci ildəki 75 manatdan 2021-ci ildə 170 manata çatdırılmışdır.

Son 10 il ərzində ölkədə əhalinin sosial rifahının yaxşılaşdırılması istiqamətində ardıcıl genişmiqyaslı dövlət proqramları həyata keçirilmişdir. Bu dövrdə məşğul əhalinin sayı 14,0%, muzdla işləyənlərin sayı 22,9% artmış, işsizlik səviyyəsi isə pandemiya ilə əlaqədar dalğalanmalara məruz qalmasına baxmayaraq, 2021-ci ildə ölkə üzrə 6,0% təşkil etmişdir.

Ölkədə yoxsul təbəqənin ehtiyaclarının qarşılanmasına yönələn ünvanlı dövlət sosial yardımı genişləndirilmiş, aztəminatlı ailələrin təminatı daha da gücləndirilmişdir. Son 10 ildə aztəminatlı ailələrə verilən sosial yardımın orta aylıq məbləği 2,6 dəfə artırılaraq 2021-ci ildə 280 manata çatdırılmışdır. Həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində, milli yoxsulluq həddindən aşağı səviyyədə yaşayan əhalinin xüsusi çəkisi 2019-cu ildə 2010-cu illə müqayisədə 9,1%-dən 4,8%-dək azalmışdır. 2020-ci ildə isə COVID-19 pandemiyası ilə əlaqədar qeyd olunan göstərici 6,2%-dək artsa da, 2021-ci ildə 5,9%-ə enmişdir.

Keyfiyyətli insan kapitalının hazırlanması prosesinin mühüm mərhələsi olan məktəbəqədər təhsildə göstəricilər yaxşılaşmışdır. Şəhər və kəndlər üzrə məktəbəqədər təhsilin əhatəlilik göstəriciləri əhəmiyyətli dərəcədə yaxşılaşmış, məktəbəqədər təhsil müəssisələrində tərbiyə alan və ümumtəhsil məktəblərində məktəbəhazırlığa cəlb olunmuş uşaqların 1–5 yaşlı uşaqların ümumi sayında xüsusi çəkisi son 5 ildə 16% bəndi artaraq 32%-ə çatmışdır.

Təhsilin keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması məqsədilə müəllim-pedaqoq heyətinin inkişafı və motivasiyası diqqətdə saxlanılmışdır. Müəllimlər arasında aparılan müsabiqələr və müəllimlərin təkmilləşdirilməsi üçün həyata keçirilən tədbirlər, habelə müəllimlərin son 10 ildə əməkhaqlarının 2,4 dəfə artırılması ümumi təhsil məktəblərində təhsil keyfiyyətinə müsbət təsir göstərmişdir.

Ölkədə təhsilə çıxışın yaxşılaşdırılması məqsədilə müasir texnologiyaya əsaslanan təhsil infrastrukturu yaradılmışdır. 2003–2021-ci illərdə 3400-dən çox məktəb binası tikilmiş və ya əsaslı təmir edilmişdir ki, bu da bütün məktəblərin 76%-ni təşkil edir.

Elmi tədqiqat potensialı müasirləşdirilmiş, tətbiqyönlü tədqiqatların aparılması genişləndirilmiş, müasir texnologiyaların tətbiqi imkanları yaranmış və bu prosesdə əqli mülkiyyətin rolu artırılmışdır. Elmin müxtəlif sahələri üzrə tədqiqatlara dair nəşrlərin sayı sürətlə artmışdır. Son 5 ildə akademik nəşrlərin sayı 80% artmış və Cənubi Qafqaz ölkələri arasında Azərbaycan bu göstərici üzrə 2018-ci ildən etibarən hər il mütəmadi olaraq birinci yerdə qərarlaşmışdır. Son 4 ildə əqli mülkiyyət sahəsində institusional islahat nəticəsində Qlobal Rəqabətlilik İndeksində ölkəmiz "Əqli mülkiyyətin qorunması" göstəricisi üzrə 140 ölkələr sırasında 71-ci yerdən 30-cu yerə irəliləmiş, yaradıcı iqtisadiyyatın ÜDM-dəki payı 3,5%-dən 5,3%-ə yüksəlmişdir.

Keyfiyyətli səhiyyə xidmətlərinə əlçatanlıq davamlı yaxşılaşmışdır. Nəticədə, ölkədə ana və uşaq ölümü göstəriciləri azalmış, doğulanda gözlənilən ömür uzunluğu və gözlənilən sağlam ömür uzunluğu isə artmışdır. COVİD-19 pandemiyasına qədər ana ölümü hər 100000 nəfər diri doğulana 14,9, körpə ölümü hər 1000 nəfər diri doğulana 11, beş yaşa qədər uşaq ölümü 13, gözlənilən ömür uzunluğu 73,2 yaş təşkil etmişdir.

Ölkədə təmiz ekoloji mühit dəstəklənmiş, mövcud təbii resurslardan dayanıqlı və səmərəli istifadə ilə yanaşı, bərpa olunan enerji mənbələrinin dövriyyəyə cəlbi imkanları genişlənmişdir. Müasir su ehtiyatları infrastrukturu yaradılmış, tullantıların səmərəli idarə edilməsi imkanları genişləndirilmiş, bərpa olunan enerji mənbələri üzrə yeni qoyuluş gücləri yaradılmışdır.

Son illərdə dünya iqtisadiyyatında baş verən dəyişikliklər fonunda koronavirus pandemiyasının təhdidləri uğurla aradan qaldırılmışdır. Qlobal rəqabətin əsas faktoru kimi keyfiyyətli insan kapitalı, texnoloji modernizasiya və dayanıqlı iqtisadi artım öz mühümlüyünü saxlayır. Lakin yeni sənayeləşmədə texnoloji dəyişikliyə uyğunlaşmaq üçün bütün ölkələr yeni strateji həllərin tətbiqinə başlamışlar. Bu dəyişikliklərin təsirlərini minimallaşdırmaq üçün ölkədə yüksək sosial-iqtisadi rifah və potensial formalaşdırılmışdır.

1.2. Qarşıdakı onillik müddətdə qlobal meyillər, çağırışlar və imkanlar

Ölkə iqtisadiyyatının uzunmüddətli dövrdə qlobal və daxili mühitdən irəli gələn yeni çağırışlarla üzləşməsi labüddür. Milli iqtisadiyyatımızın kiçik olması və qlobal iqtisadiyyata yüksək inteqrasiyası xarici mühitdən irəli gələn qalıcı çağırışlara həssaslığını şərtləndirir və milli iqtisadiyyatın strukturunun dəyişməsini zəruri edir. Bu çağırışlar çoxistiqamətlidir.

Ölkəmizin yüksəkgəlirli dövlətlər qrupuna daxil olması üçün uzunmüddətli dövrdə iqtisadiyyat sürətli və davamlı artmalıdır. Dünyada 13 ölkənin iqtisadiyyatı 25 il ərzində hər il orta hesabla 7%-i üstələyən artım nümayiş etdirmişdir. Bu iqtisadiyyatlar sürətli, dayanıqlı və

inklüziv şəkildə artaraq, yüksəkgəlirli ölkələrlə məsafənin azalmasına nail olmuşlar. Milli iqtisadiyyatımız yüksəkgəlirli ölkələr sırasına daxil olmağı hədəfləyir. Bunun üçün dayanıqlıq və inklüzivlik keyfiyyətlərini özündə cəmləyən yeni iqtisadi artım olmalıdır. Yalnız belə bir iqtisadi artım hər bir Azərbaycan Respublikası vətəndaşının gəlirlərinin davamlı artması üçün zəmin yarada bilər.

Dünya ölkələrinin iqtisadiyyatlarında sürətli rəqəmsallaşma meyilləri və bu əsasda məhsuldarlığın əhəmiyyətli artımı keyfiyyətli inkişaf üçün fürsətlər yaradır. Dünyada davamlı texnoloji inkişaf qlobal dəyər zəncirini sürətlə genişləndirir və onun coğrafiyasını böyüdür. Bu, qlobal əmtəə və xidmətlərin son istehlakçıya vaxtında, keyfiyyətli və aşağı qiymətə çatdırılmasına imkan verir. Rəqəmsal cəmiyyətin istehlakçıları sifariş etdikləri məhsulları bütün dəyər zənciri üzrə izləmə imkanına malikdirlər. Bu meyillərdən faydalanma ölkə iqtisadiyyatının qısa müddətdə qlobal dəyər zəncirinə inteqrasiyasına dəstək olacaqdır.

Qlobal iqtisadiyyatda "yaşıllaşma və karbonsuzlaşma" meyilləri qeyri-resurs iqtisadiyyatların inkişafı üçün imkanlar yaradır. Qeyd olunan meyillərin sürətlənməsi uzunmüddətli dövrdə ölkənin neft gəlirlərinə təsir edə bilər. Qlobal enerji bazarında neftə tələbin düşməsi qeyri-neft/qaz sektorunun dərin şaxələnməsini və qeyri-neft/qaz valyuta gəlirləri hesabına azalan neft gəlirlərinin kompensasiyasını tələb edir. İqlim dəyişikliyi ilə mübarizə, təbii resursların səmərəli istifadəsi və biomüxtəlifliyin qorunması dayanıqlı iqtisadiyyatın əsas prinsiplərindən biridir. Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri, İqlim dəyişmələri üzrə Paris Sazişi üzrə çağırışların və ölkənin inkişaf prioritetlərinin reallaşdırılması bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadənin artırılmasını və ekoloji təmiz, enerji səmərəli texnologiyalardan istifadəni tələb edir.

İqtisadi artımın inklüziv və dayanıqlı olması üçün kənd və şəhərlər arasında inkişaf balansı gözlənilir. Kəndlərdə də, şəhərlərdəki kimi, müasir sosial-iqtisadi infrastrukturun vacib elementləri olan təhsil ocaqları, tibb müəssisələri, mədəniyyət evləri, mühüm kommunal və inkişaf xidmətləri rəqəmsal texnologiyalar əsasında yaradılır. Bütün bunlar şəhər və kənd yerləri arasında həyat standartlarında fərqi əhəmiyyətli dərəcədə azaldır. Kəndlərin planlanması və əhalinin məskunlaşması zamanı regionun iqtisadi dəyər zəncirində mövcud və potensial rolu nəzərə alınır.

Qloballaşma proseslərinin sürətlənməsi və maliyyə böhranlarının başver-mə tezliyinin artması makroiqtisadi və maliyyə sabitliyinin təmin olunmasına diqqəti artırır. Makroiqtisadi sabitlik və dayanıqlıq uzunmüddətli dövrdə davamlı iqtisadi artımın başlıca şərtləridir. Aşağı və stabil inflyasiya, dayanıqlı məzənnə, habelə maliyyə sektorunun bütün seqmentlərinin sabitliyi daxili və xarici investisiya fəallığını şərtləndirir.

Qlobal birbaşa investisiyaların cəlbi üzrə rəqabət kəskinləşir. Bu investisiyalar sağlam və şəffaf biznes mühitinin mövcudluğunu, makroiqtisadi sabitlik və maliyyə sabitliyi tələb edir. Qeyd olunan şərtlər mövcud olmadığı halda, ölkəyə yüksək texnologiya və bilik gətirən birbaşa xarici investisiyaların axınına maneə yarana bilər. Təcrübə göstərir ki, sürətli inkişafın əsas drayveri olan birbaşa xarici investisiyalar ölkədə dayanıqlı yeni iş yerləri yaratmaqla yanaşı, yüksəkkeyfiyyətli insan kapitalı formalaşdıra bilər.

COVID-19 pandemiyası dünya ölkələrinin iqtisadiyyatları üçün səhiyyə, ərzaq təhlükəsizliyi və dayanıqlı məşğulluq çağırışlarını aktuallaşdırmaqdadır. Rəqəmsal texnologiyaların səhiyyə sisteminə tətbiqi nəticəsində çevik və təmassız tibb xidmətləri genişləndirilir və daha çox insan səhiyyə xidmətlərinə ucuz çıxış əldə edir. Yoluxucu xəstəliklərdən qorunma yalnız güclü səhiyyə sistemi və qabaqlayıcı tədbirlər hesabına mümkün deyil. Eyni zamanda insanların sağlam və adekvat qidalanması və bu əsasda tələb olunan immunitetin formalaşması vacibdir. Ölkələr həm ərzaq təchizatında yaranmış problemləri həll etmək, həm də ərzaq qiymətlərində yüksək qiymət dəyişkənliyindən sığortalanmaq üçün uzunmüddətli dövrə strateji ərzaq ehtiyatları yaradırlar. İqtisadiyyatda baş verən dəyişikliklər

əmək bazarına da təsirsiz ötüşmür və xüsusilə də yeni ixtisasların yaranması, bir sıra ixtisaslara tələbin azalması əhalinin məşğulluğu sahəsində adekvat tədbirlər görülməsini şərtləndirir.

Rəqəmsal texnologiyaların tətbiqi və aşağıtəmaslı iqtisadi sahələrin inkişafı perspektivləri yüksək bilik və bacarıqları olan insan resurslarına tələbi artırır. Bu ehtiyacların təmin olunması istiqamətində iki strateji xətt mövcuddur. Birinci strateji xətt müasir iqtisadiyyatın ehtiyaclarına cavab verən təhsilin yeni məzmununun formalaşmasıdır. İkinci strateji xətt isə mövcud insan resurslarının yenidən kvalifikasiyası üçün ömürboyu təhsil imkanlarının yaradılmasıdır. Hər iki strateji xəttin paralel həyata keçirilməsi iqtisadi şaxələnmə və sürətli rəqəmsallaşma üçün faydalıdır.

Aparıcı iqtisadi sahələrdə əqli fəaliyyətin nəticələrinin təşviqi, innovasiya və yaradıcılığa dəstək genişlənir. Əqli mülkiyyətə əsaslanan və texnologiya, dizayn və brendlər formasında olan qeyri-maddi kapitalın dəyər zəncirində davamlı artmasında əqli fəaliyyət nəticələrinin, innovasiya və yaradıcılığın təşviqi vacib amil rolunu oynayır. Bu səbəbdən əqli mülkiyyətin üstünlük təşkil etdiyi yaradıcı iqtisadiyyatın inkişafı dəstəklənməli, yaradıcı və müasir rəqəmsal texnologiya biliciləri arasında əməkdaşlıq yaranmalı, peşə hazırlığının keyfiyyəti artırılmalıdır.

Dünya ölkələrinin iqtisadiyyatlarında rifahın dəstəklənməsində əsas uğur yüksəkgəlirli əhali qrupu ilə yoxsul əhali qrupu arasında balansın təmin olunmasıdır. Gəlirlərin əldə olunmasında və bölgüsündə "yüksək məhsuldarlığa çıxış əsasında gəlir qazanmaq" prinsipinə deyil, "hamı üçün məhsuldarlığın artırılması — iş və ya sahibkarlıq fəaliyyəti imkanlarına bərabər çıxış yaradılması" prinsipinə üstünlük verilməlidir. Bu balans daim dövlətin sosial-iqtisadi inkişaf və tənzimləmə funksiyası ilə reallaşdırılmalıdır.

Dayanıqlı məşğulluq vətəndaşın rifahının davamlı təmin olunmasına və dövlətin sosial yükünün optimallaşdırılmasına xidmət edir. Rəqabətli dəyər zəncirlərinin yaranması və əhalinin təhsil səviyyəsinin artırılması dünya iqtisadiyyatında dayanıqlı iş yerlərinin yaranmasını dəstəkləyir. Xarici investisiyaların cəlbi və rəqəmsal texnologiyaların tətbiqi ilə daxili istehsal və xidmətlər qlobal dəyər zəncirinə inteqrasiya olunacaqdır. Bu isə rəqabətli və dayanıqlı məşğulluq imkanlarının yaranmasına və bu yolla vətəndaşın rifahının yaxşılaşmasına xidmət edəcəkdir.

Azərbaycanın böyük uğur salnaməsi olan işğaldan azad edilmiş torpaqların sosial-iqtisadi sistemə effektiv reinteqrasiyası təmin edilir. Bu strateji məqsədin həyata keçirilməsi üçün işğaldan azad olunmuş ərazilərdə mərhələli şəkildə, prioritetləşdirilməklə, səmərəlilik şərtləri nəzərə alınmaqla və müasir təcrübəyə əsaslanmaqla bərpa-quruculuq işlərinin həyata keçirilməsi, rəqəmsal texnologiyaların geniş tətbiqi ilə müasir sosial və biznes infrastrukturunun yaradılması, bu əsasda Azərbaycan vətəndaşının dayanıqlı məskunlaşmasının təmin edilməsi tələb olunur. Sözügedən işlər müasir təcrübə və yanaşmalar əsasında beynəlxalq əməkdaşlıq çərçivəsində reallaşdırılmaqdadır. İşğaldan azad edilmiş ərazilərin mövcud iqtisadi potensialından xalqımızın rifahı naminə tam istifadə olunması, xüsusilə Zəngəzur dəhlizi üzərindən reallaşdırılacaq regional nəqliyyat-kommunikasiya layihələri davamlı və dayanıqlı inkişaf üçün geniş imkanlar yaradır. İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə bərpa-quruculuq üzrə qət olunan məsafə qarşıya qoyulmuş məqsədlərin yüksək səviyyədə həyata keçiriləcəyindən xəbər verir. Məhz uzunmüddətli dövrə hədəflənən strateji baxışın, zəruri resursların və texnoloji həllərin mövcud olması bunun təminatı kimi çıxış edir.

2. AZƏRBAYCAN–2030: QÜDRƏTLİ DÖVLƏT VƏ YÜKSƏK RİFAH CƏMİYYƏTİ

2.1. Növbəti onillikdə ölkənin sosial-iqtisadi inkişaf modeli

Ölkədə həyata keçirilən sosial-iqtisadi inkişaf modelinin başlıca nəticələri Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpası, beynəlxalq nüfuzunun artırılması, ölkənin iqtisadi potensialının gücləndirilməsi və əhalinin sosial rifah vəziyyətinin əhəmiyyətli yüksəldilməsi olmuşdur. Bu model ölkədə ictimai-siyasi sabitliyi daha da gücləndirməklə dayanıqlı iqtisadi artım, yüksələn sosial rifah və davamlı sabitlik üçün zəmin yaratmışdır. İqtisadiyyatda neft gəlirlərindən sosial-iqtisadi məqsədlərə effektiv istifadə etməklə gələcək inkişaf üçün şaxələnmə və ixrac potensialı yaradılmışdır. Bütün bu nəticələrin əldə olunmasında dövlətin səmərəli idarəetməsi həlledici rol oynamışdır.

Növbəti strateji dövrdə "Qüdrətli dövlət və yüksək rifah cəmiyyəti"nə çevrilmək üçün mövcud sosial-iqtisadi modelin məzmunu və strukturu əhəmiyyətli dərəcədə yenilənəcəkdir. Bu əsasda qəbul edilmiş "Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər" müasir inkişaf ideologiyasına əsaslanan yeni sosial-iqtisadi artım modelinin bazasında həyata keçiriləcəkdir. Bu model ölkənin bütün resurslarını və nailiyyətlərini səfərbər etməklə, onları uzunmüddətli dövrdə qarşıya qoyulan strateji vəzifələrin reallaşmasına yönəldəcəkdir.

Yeni sosial-iqtisadi inkişaf modeli 2030-cu ilədək olan dövrdə ölkədə bütün sahələrdə həyata keçirilməsi nəzərdə tutulan köklü islahatların ideologiyasını təmin edir. İdeologiyanın nüvəsində yaradıcı sahibkar, məhsuldar investisiyalar, innovasiyaları dəstəkləyən əqli mülkiyyətin inkişafı və rəqabətli bazarlar durur.

Bu sosial-iqtisadi inkişaf modelinin **iki mərhələdə** həyata keçirilməsi nəzərdə tutulur. **Birinci mərhələdə** (2022–2026-cı illər) sosial-iqtisadi inkişaf modelinin 2030-cu ilədək uğurla reallaşdırılması üçün təməl şərtlər işə salınacaqdır. 2027–2030-cu illəri əhatə edəcək **ikinci mərhələdə** isə bu təməl şərtlərin komplementarlığı şəraitində milli iqtisadiyyatın keyfiyyətcə yeni simasının yaradılmasına nail olunacaqdır.

2.2. 2022—2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişafa baxış

2022—2026-cı illərdə yeni sosial-iqtisadi inkişaf modeli Azərbaycanda çoxsahəli inkişafın yeni keyfiyyət səviyyəsini müəyyən edəcəkdir. Bu mərhələdə başlıca məqsəd yüksək, dayanıqlı, inklüziv iqtisadi artım templərini bərpa etməklə, hər bir Azərbaycan Respublikası vətəndaşının sabit təminatlı həyat səviyyəsinə nail olmaqdır. Bu zaman başlıca vektor artımın səviyyəsindən çox, onun keyfiyyətinə əsaslanacaqdır.

Strateji dövrdə yeni artım modeli özəl təşəbbüslərə, keyfiyyətli və sağlam insan kapitalına söykənəcəkdir. Dayanıqlı, inklüziv inkişafı təmin edən özəl təşəbbüslər və rəqabətqabiliyyətli açıq iqtisadiyyat modeli müasirləşmə strategiyasının əsas qüvvəsi olacaqdır.

Rəqabətlilik ölkədə adambaşına düşən milli gəlirin uzunmüddətli dövrdə stabil artmasına və insanların həyat standartının yüksəldilməsinə imkan yaradacaqdır. İqtisadiyyatın rəqabətliliyi əsas təməl olan məhsuldarlığın dərinləşməsi hesabına artırılacaqdır. Bu strateji dövrdə özəl və məhsuldar investisiyalar, keyfiyyətli institutlar, müasir bilik və bacarıqları olan insan kapitalı, sağlam cəmiyyət, innovasiya və yeni texnologiyalar, həmçinin makroiqtisadi sabitlik yüksək məhsuldarlığı təmin edəcəkdir.

İnkişafın əsas qüvvəsi sahibkar olduğundan, dövlət bütün qüvvəsini və resurslarını rəqabətli və dayanıqlı iqtisadi fəaliyyət mühitinin dəstəklənməsinə yönəldəcəkdir. Bu model hamı üçün bərabər imkanlar və fürsətlər yaradacaqdır. Yalnız bacarıqlar bütün sahələrdə uğurun fundamental şərti olacaqdır.

Yeni inkişaf modeli çərçivəsində, işğaldan azad olunmuş ərazilər də əhatə edilməklə vahid iqtisadiyyat–müasir dəyər zənciri qurulacaqdır. Milli iqtisadiyyat dərindən şaxələnməklə qlobal dəyər zəncirinin ayrılmaz hissəsinə çevriləcəkdir.

Biznesin, ev təsərrüfatlarının və fərdlərin bütün bazarlarda effektiv fəaliyyəti üçün zəruri şərtlər təmin olunacaq, iqtisadiyyata cəlb edilən investisiyalar, mülkiyyətçilərin

mülkiyyət toxunulmazlığı, iqtisadi maraqları, ölkənin tarixi milli dəyərləri qorunacaq və sosial-iqtisadi sahələr sürətlə müasirləşəcəkdir.

Modelin aparıcı qüvvəsi olan Azərbaycan Respublikası vətəndaşının bilik, bacarıq və səriştələrinin artması onun gəlir qazanmaq imkanlarını genişləndirəcək və sağlam həyat tərzini təmin edəcəkdir. Bilikli cəmiyyət müasir texnologiya və innovasiyaların həm yaradıcısına, həm də istifadəçisinə çevriləcəkdir.

Ölkədə təbii resurslardan dayanıqlı istifadə etməklə, ekoloji mühiti qorumaqla iqtisadiyyatın effektivliyinə nail olunacaqdır. Yüksək inkişaf səviyyəsi eyni zamanda yüksək maddi və mənəvi rifahı təmin edəcək, dayanıqlı artan milli gəlirdən insanlar daha geniş şəkildə faydalanacaqlar.

Yeni sosial-iqtisadi inkişaf modelinin reallaşdırılması üçün ölkədə zəruri iqtisadi resurslar və müasir infrastruktur bazası mövcuddur. Strateji dövrdə sosial-iqtisadi inkişaf modeli əvvəlki dövrlərdə əldə edilmiş nailiyyətlərə əsaslanmaqla reallaşdırılacaq. Beynəlxalq nüfuza malik güclü lider, çətin dövrlərdə yüksək dövlət və vətəndaş həmrəyliyi, yeniliyə açıq və biliyi hər şeydən üstün tutan cəmiyyət, eləcə də uzun illər ərzində formalaşmış yüksək iqtisadi potensial yeni milli sosial-iqtisadi inkişaf modelinin uğurla həyata keçirilməsinin təminatıdır.

Əlverişli demoqrafik vəziyyətin mövcudluğu, iqtisadi fəal gənc əhalinin işçi qüvvəsinin ümumi strukturunda yüksək paya malik olması və gənclər tərəfindən yeni innovativ metodların dərindən mənimsənilməklə tətbiqi daha effektiv nəticələrin əldə olunması üçün fürsətlər yaradır.

3. "2022—2026-CI İLLƏRDƏ SOSİAL-İQTİSADİ İNKİŞAF STRATEGİYASI"NIN TƏSVİRİ

3.1. Dayanıqlı artan rəqabətqabiliyyətli iqtisadiyyat üzrə strateji çərçivə

Ölkə iqtisadiyyatının şaxələndirilməsi və qeyri-neft ixracının artırılması hesabına davamlı və yüksək iqtisadi artım təmin olunacaqdır. Keyfiyyətli məhsul və xidmətlər ixracı hesabına ölkə iqtisadiyyatı qlobal dəyər zəncirinə inteqrasiya ediləcəkdir. Bu məqsədlə daha sağlam və rəqabətli biznes mühiti yaradılacaq, sahibkarlığın inkişafına dövlət geniş dəstək verəcəkdir. Dövlətə məxsus olan hüquqi şəxslərin effektivliyi artırılacaq, onların hesabatlılığı gücləndiriləcəkdir. Nəticədə ölkə iqtisadiyyatı hər il orta hesabla 3–4%, qeyri-neft/qaz ÜDM-i isə illik orta hesabla 5% artacaq. Özəl sektorun iqtisadiyyatda payı 88%-ə çatdırılacaqdır.

Sağlam və rəqabətli biznes mühiti üçün qanunun aliliyi təmin olunacaq və effektiv məhkəmə islahatları həyata keçiriləcəkdir. Bu islahatlar sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olanların mülkiyyətinin və maraqlarının effektiv müdafiəsinə imkan verəcəkdir. Sahibkarlıq fəaliyyəti üzərində izafi tənzimləmə optimallaşdırılacaq. Təbii inhisar subyektlərinin rəqabətə mənfi təsirlərinin qarşısı alınacaq və bütün bazarlarda rəqabət gücləndiriləcək. Dövlət satınalmalarında şəffaflıq və səmərəlilik artırılacaqdır. İnvestisiyalar üçün əlverişli vergi şərtləri tətbiq ediləcək və digər fiskal stimullar veriləcəkdir. Bu islahatların həyata keçirilməsi sayəsində biznes mühiti daha da sağlamlaşdırılacaq, milli iqtisadiyyata etimad artacaq və nəticədə böyük həcmdə daxili və xarici investisiyalar cəlb ediləcəkdir.

Sahibkarlığa dövlət dəstəyi mexanizmlərinin effektivliyi, ünvanlılığı və şəffaflığı gücləndiriləcəkdir. Uğurlu ölkələrin təcrübələri əsasında biznes startaplarının və inkubatorlarının, ixracyönümlü istehsal və xidmətlər üzrə biznes layihələrinin dəstəklənməsi mexanizmləri təkmilləşdiriləcək. Nəticədə, sahibkarlıq fəaliyyətinə başlamaq və mövcud fəaliyyətini genişləndirmək istəyənlər, xüsusilə kiçik və orta bizneslər üçün yeni maliyyələşmə

mexanizmləri yaradılacaqdır. Bu əsasda sahibkarlara dəstək üzrə sərf olunan maliyyə vəsaitinin 20–30%-nin mikro, 35–45%-nin kiçik və 25–35%-nin orta sahibkarlara yönəldilməsi hədəflənir.

Dövlətə məxsus olan hüquqi şəxslərin fəaliyyətinin iqtisadi səmərəliliyi yüksəldiləcək, idarə edilməsi yaxşılaşdırılacaq və şəffaflığı artırılacaqdır. Azərbaycan İnvestisiya Holdinqinin idarəetməsinə verilmiş dövlətə məxsus olan hüquqi şəxslərin effektivliyi, maliyyə dayanıqlığı və rəqabət qabiliyyəti artırılacaqdır. İqtisadiyyatda dövlətin bilavasitə iştirakı optimallaşdırılacaq, strateji sahələr istisna olmaqla, dövlət mülkiyyətində olan aktivlərin mərhələli şəkildə özəlləşdirilməsi istiqamətində tədbirlər həyata keçiriləcək ki, bu da dövlət resurslarına olan tələbatı və riskləri azaldacaqdır. Həmçinin özəlləşdirilməsi müəyyən müddət məqsədəuyğun hesab olunmayan təsərrüfat subyektlərinin kommersiyalaşdırılması və ya idarəetməyə verilməsi yolu ilə səmərəlilik göstəricilərinin daha da yaxşılaşmasına nail olunacaq.

Qeyri-neft/qaz sektoruna birbaşa xarici investisiya (BXİ) cəlbi təşviq ediləcək, dövlət mülkiyyətində olan aktivlərin özəl sektora transformasiyası baş verəcək. Strateji sahələr istisna olmaqla, dövlətə məxsus olan hüquqi şəxslərin özəlləşdirilməsi və dövlət–özəl tərəfdaşlıq mexanizmləri ilə iqtisadiyyatın maliyyələşdirilməsi həyata keçiriləcəkdir. Dövlət investisiyalarının effektivliyi artırılacaq, onun özəl investisiyaları stimullaşdırma potensialı yüksəldiləcək. BXİ-ləri prioritet iqtisadi sahələrə yönəltmək üçün yeni mexanizmlər formalaşdırılacaq, investorlarla birbaşa dialoq mexanizmləri tətbiq olunacaqdır. Beynəlxalq inkişaf institutlarının, xüsusilə özəl sektorun inkişafının maliyyələşməsi üzrə ixtisaslaşan institutların maliyyələşmə potensialından optimal istifadə təmin ediləcək və nəticədə, qeyri-neft/qaz sektoru üzrə BXİ-lərin həcmi illik 10–15% artacaqdır.

Rəqəmsal texnologiyaların tətbiqi imkanlarının genişləndirilməsi üçün normativ hüquqi baza yaradılacaq və bu sahə dövlət tərəfindən tənzimlənəcəkdir. Rəqəmsal texnologiyaların inkişafı məqsədilə xüsusi fondlar və inkişaf institutları fəaliyyət göstərəcək, bu əsasda internet, yüksəksürətli mobil internet (5G texnologiyası daxil olmaqla), xüsusilə genişzolaqlı internet xidmətlərinin əhatəsi 95%-ə çatdırılacaqdır.

Aqrar sektor, sənaye və xidmət sahələrində müasir texnologiyaların tətbiqi ilə məhsuldarlıq artacaq, həmçinin yeni iş yerləri yaradılacaqdır. Dövlətin stimullaşdırıcı dəstəyi ilə bu sahələrin qlobal dəyər zəncirinə dayanıqlı inteqrasiyası təmin olunacaqdır. Dövlət aqrar sektor, sənaye və xidmət sahələrinin inkişafını dəstəkləyən infrastrukturun yaradılmasında aktiv iştirak edəcək, müxtəlif sənaye parkları və məhəllələri, turizm və rekreasiya zonaları yaradılacaq, istehsal olunan məhsul və xidmətlərin xarici bazarlara ixracı stimullaşdırılacaq. Nəticədə, 2022–2026-cı illərdə kənd təsərrüfatı hər il orta hesabla 4% artacaqdır. Nəqliyyat sektorunda orta illik artım tempi 5%-i üstələyəcək. Ölkənin tranzit yükdaşımalardan əldə etdiyi gəlir 2019-cu ildəki 227 mln manatdan 2 dəfəyədək artaraq, 450 mln manata çatacaqdır. Qeyri-neft/qaz sənayesi hər il orta hesabla 8,3% artacaq, sənaye zonalarının qeyri-neft/qaz sənaye istehsalında payı 15%, qeyri-neft/qaz sənaye ixracında payı isə 25% olacaqdır. İnformasiya və rabitə sektorunda hər il orta hesabla 10%-dən çox, tikinti sektorunda isə təxminən 3% artım olacaqdır. 2026-cı ildə turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə sektorunda yaradılacaq əlavə dəyər 2019-cu illə müqayisədə 1,5 dəfə artacaqdır.

Dayanıqlı iqtisadi artım üçün ölkədə makroiqtisadi sabitlik və dayanıqlıq təmin olunacaq, maliyyə sektorunun bütün seqmentlərinin sabitliyi gücləndiriləcək. Makroiqtisadi sabitliyin və maliyyə sabitliyinin gücləndirilməsi iqtisadi artımın davamlılığı üçün vacibdir. Ölkənin makroiqtisadi dayanıqlığı – irihəcmli strateji ehtiyatlarının mövcudluğu milli iqtisadiyyatımızın xarici mühitdəki dəyişikliklərə dayanıqlı olmasını gücləndirəcəkdir. Fiskal sabitlik üçün tənzimləmə çərçivəsi təkmilləşdiriləcək və bu təməl şərtlərlə illik inflyasiya 4±2% intervalında qorunacaq, icmal büdcənin qeyri-neft baza kəsirinin qeyri-neft/qaz ÜDM-ə nisbət göstəricisinin yuxarı həddi 2026-cı ilin sonunadək 17,5% təşkil edəcək, bu şəraitdə Dövlət Neft

Fondunun aktivləri dayanıqlı səviyyədə saxlanılacaqdır. Növbəti illərdə tələb olunan maliyyələşmələrin daxili borcalmalar hesabına təmin edilməsi yolu ilə 2026-cı ilin sonuna ümumi dövlət borcunun ÜDM-də payının *30 faizi, o cümlədən xarici dövlət borcunun 10,0 milyard ABŞ dollarını üstələməməsi* hədəflənir. [2]

Maliyyə sektorunun bütün seqmentlərinin iqtisadiyyatda rolu artırılacaqdır. Bank sektorunun iqtisadiyyatın maliyyələşməsində iştirakı yüksəldiləcək, maliyyə inklüzivliyi genişləndiriləcək, maliyyə xidmətlərinin əlçatanlığı, əhali və biznes subyektlərinin maliyyə resurslarına çıxış imkanları artırılacaqdır. Dövlət–özəl sektor əməkdaşlığı çərçivəsində investor və kreditorların risklərinin sığortalanması sistemi təkmilləşdiriləcək, biznes kreditlərinə təminatların verilməsi mexanizminin əhatəliliyi genişlənəcəkdir. Maliyyə xidmətlərinin rəqəmsallaşması fonunda əhali və biznesin investisiyalar və İKT sahəsində savadlılığı artırılacaqdır. Dayanıqlı iqtisadi artımın təmin olunmasında maliyyə sekrorunun rolunun gücləndirilməsi üçün ölkədə uzunmüddətli kollektiv investorlar şəbəkəsinin yaradılması stimullaşdırılacaq, sığorta və korporativ qiymətli kağızlar bazarı dərinləşdiriləcəkdir. Rəqabətli, innovativ və əlçatan ödəniş mühitinin əhatəliliyi, habelə ölkə üzrə nağdsız ödəniş alətlərindən tam istifadə imkanları genişləndiriləcəkdir. Eyni zamanda, sosial ödənişlərdə banklararası rəqabətin gücləndirilməsi, pensiya və müavinətlərin alınması üzrə bank seçimində sərbəstlik təmin ediləcəkdir. Bu əsasda maliyyə dərinliyini ifadə edən göstəricilər davamlı yaxşılaşacaq, iqtisadi subyektlərin milli ödəniş sistemində aparılan əməliyyatlarının həcmi 25% artacaq, o cümlədən ödəniş kartları ilə aparılan əməliyyatlarda nağdsız əməliyyatların payı 55%-ə çatacaqdır.

İxrac şaxələnəcək və qeyri-neft ixracı genişlənəcəkdir. İxracı asanlaşdırmaq üçün idarəetmə və institusional mexanizmləri tənzimləmə çərçivəsi təkmilləşdiriləcəkdir. İxracyönümlü yerli məhsulların keyfiyyətli istehsalı təmin olunacaq və e-ixrac inkişaf etdiriləcək, qeyri-neft/qaz ixracının təşviqinə dövlət dəstəyi artırılacaq, 2021-ci illə müqayisədə 2026-cı ildə qeyri-neft/qaz ixracının həcminin 85% artmasına nail olunacaqdır.

3.2. Dinamik, inklüziv və sosial ədalətə əsaslanan cəmiyyət üzrə strateji çərçivə

Əməkhaqları artırılacaq və hamı üçün layiqli həyat səviyyəsi təmin ediləcəkdir. İşləyənlərin layiqli həyat səviyyəsinin təmin edilməsi məqsədilə minimum əməkhaqları artırılacaqdır. Xalis minimum əməkhaqqının xalis orta aylıq əməkhaqqına nisbətinin məqbul səviyyəsi qorunacaqdır.

Özəl sektorda yeni iş yerləri yaradılacaq, məşğulluq səviyyəsi artacaqdır. Yeni iş yerləri yaradan sahibkarlıq fəaliyyəti stimullaşdırılacaqdır. Xüsusilə regionlarda kiçik və orta sahibkarlığın, eləcə də özünüməşğulluğun inkişafına zəruri şərait yaradılmaqla əhali qrupları üçün səmərəli məşğulluğa və layiqli əməyə nail olunacaq, qeyri-formal məşğulluğa qarşı zəruri qabaqlayıcı və nəzarət tədbirləri gücləndiriləcək, bunun nəticəsində qeyri-dövlət sektorunda məşğul əhalinin payı 2021-ci ildəki 77,6%-dən artaraq 80%-ə çatdırılacaq. Qeyri-formal məşğulluğun mərhələli azaldılması nəticəsində muzdla işləyənlər üzrə qeyri-dövlət sektorunun payı 50% (2021-ci il üzrə: 46,9%) təşkil edəcəkdir.

Bütün vətəndaşlar üçün ədalətli və əhatəli sosial müdafiə sistemi qurulacaqdır. Pensiyaçılar üçün effektiv yığım, aztəminatlı əhali qrupu üçün zəruri ehtiyacların ödənilməsi, əlilliyi olan şəxslər üçün isə sosial yardımların əlçatanlığı artırılacaqdır. Pensiya sisteminin dayanıqlığı gücləndiriləcək, sosial sığortanın tətbiqi genişləndiriləcək. Hamı üçün bərabər iştirak imkanı yaradan sosial təminat və sosial xidmətlər sistemi inkişaf etdiriləcəkdir. Minimum pensiya məbləği minimum əməkhaqqı səviyyəsinin 75–80%-də saxlanılacaqdır.

Qadınların iqtisadi imkanlara çıxışı yaxşılaşdırılacaqdır. Qadınların cəmiyyətdə iqtisadi fəallığı artırılacaq, onların yüksək əməkhaqqı olan iqtisadi sahələrdə məşğulluğu təşviq

olunacaqdır. Qadınların uğurlu fəaliyyəti üçün peşə yönümü, karyera məsləhəti və digər aktiv məşğulluq tədbirləri genişləndiriləcəkdir. Qadınların orta aylıq əməkhaqqının kişilərin orta aylıq əməkhaqqına nisbəti 2021-ci ildəki 65,8%-dən 80%-ə çatacaqdır.

Şəhərlə kənd arasında yaşayış standartlarındakı fərqlər azaldılacaqdır. Regionların iqtisadi və təbii potensialından səmərəli istifadə ediləcək, özəl investisiyaların cəlbi təşviq olunacaq, yeni çağırışlara uyğun regional inkişaf mexanizmləri dövlət tərəfindən dəstəklənəcəkdir. Nəticədə, ümumi məhsul buraxılışında regionların xüsusi çəkisi 35%-dən 42%-ə çatdırılacaqdır.

3.3. Rəqabətli insan kapitalı və müasir innovasiyalar məkanı üzrə strateji çərçivə

Məktəbəqədər təhsilin əhatə dairəsi artırılacaqdır. Ölkə üzrə məktəbəqədər təhsilin göstəriciləri yaxşılaşdırılacaq, məktəbəqədər təhsilin məzmunu yenilənəcək, pedaqoji heyətin və idarəetmə heyətinin peşəkarlığı artırılacaq, məktəbəqədər təhsilin keyfiyyətinin təminatı sistemi yaradılacaqdır. Nəticədə, məktəbəqədər təhsilə cəlb edilmiş 1–5 yaşlıların payı 50%-ə çatdırılacaqdır.

Ölkədə ümumi təhsildə səriştəəsaslı məzmun tətbiq olunacaq, təhsil üzrə beynəlxalq qiymətləndirmələrdə mövqe yaxşılaşdırılacaqdır. Təhsilverənlərin və idarəetmə heyətinin peşəkarlıq səviyyəsi artırılacaqdır. Ümumi təhsildə nəticəyönlü idarəetmə və maliyyələşmə sistemi qurulacaq, təmayüllərin və inklüziv təhsilin əhatə dairəsi genişləndiriləcək, infrastruktur isə müasirləşdiriləcəkdir.

Peşə təhsilinin əhatə dairəsi və keyfiyyəti artırılacaqdır. Əmək bazarının tələblərinə cavab verən peşə təhsili tətbiq olunacaq, işəgötürənlər peşə təhsili sisteminə inteqrasiya ediləcəklər. Peşə təhsili sistemində maliyyələşmə və idarəetmə sistemi təkmilləşdiriləcək, təhsilverənlərin və idarəetmə heyətinin peşəkarlıq səviyyəsi artırılacaqdır. Nəticədə, peşə təhsili müəssisələrinə qəbul olan tələbələrin sayı əlavə olaraq 11 min nəfər artırılacaqdır.

Gəlirindən asılı olmayaraq bütün ailələrin övladları üçün ali təhsilə əlçatanlıq təmin olunacaqdır. Ali təhsilin məzmununda əmək bazarının tələbləri nəzərə alınacaq, ali təhsilin keyfiyyəti artırılacaq və beynəlxalq rəqabətliliyi təmin olunacaq, rəqabətli maliyyələşmə və idarəetmə mexanizmləri yaradılacaqdır. Nəticədə, ali təhsilə qəbul olan tələbələrin sayı əlavə olaraq 20 min nəfər artacaqdır.

Elmin müxtəlif sahələri üzrə tədqiqatlar genişləndiriləcəkdir. Müasir təfəkkürlü və kreativ düşüncəli gənclər erkən vaxtlardan elmi araşdırmalara cəlb ediləcəkdir. Elmi tədqiqatların rəqabətli və məqsədli maliyyələşdirilməsi mexanizmi yaradılacaqdır. Beynəlxalq impakt-faktorlu jurnallarda çap olunan məqalələrin sayı 40% artacaqdır.

Əhalinin davamlı savadlanması üçün "ömürboyu öyrənmək" mexanizmi yaradılacaqdır. Bu mexanizm əhalinin əmək bazarının tələblərinə uyğun ixtisasartırma kurslarında iştirak etməsinə və zəruri kvalifikasiyalar əldə etməsinə imkan verəcəkdir. Nəticədə, ixtisasartırma üzrə innovativ proqramların və məzunların sayı hər il əhəmiyyətli sayda artacaqdır.

Təhsilin bütün səviyyələrində təhsilalanlara rəqəmsal biliklər aşılanacaqdır. Qlobal informasiya məkanından istifadə üçün maarifləndirmə tədbirləri həyata keçiriləcəkdir. Təhsil müəssisələrində İKT əsaslı infrastruktur inkişaf etdiriləcəkdir. Nəticədə, tədris prosesində və idarəetmədə İKT-nin tətbiqi genişləndiriləcəkdir.

Elmi tədqiqat, texniki konstruktor işlərinin (ETTKİ) kommersiyalaşdırılmasına dəstək veriləcəkdir. Bu məqsədlə həyata keçirilən tədqiqatlar maliyyələşdiriləcək, ETTKİ infrastrukturu inkişaf etdiriləcəkdir. Müasir dövrdə texnologiyaların kommersiyalaşdırılması innovativ inkişafda prioritet olduğundan, tədqiqat nəticələrinin məhsula çevrilməsi təmin olunacaq və elmi tədqiqatlarda mövcud maneələr müəyyən edilərək aradan qaldırılacaqdır.

Nəticədə, innovasiyaların bazara çatdırılması asanlaşdırılacaq, ETTKİ üzrə xərclərin ÜDM-dəki payı isə 0,1% səviyyəsinə çatdırılacaqdır.

İdxalın əvəz olunması və istehsalın lokallaşdırılması məqsədilə yerli istehsal potensialı gücləndiriləcəkdir. İnnovasiyaların özəl və dövlət sektorlarında tətbiqi stimullaşdırılacaq, özəl sektor tərəfindən İKT infrastruktur layihələrinə investisiya qoyuluşları təşviq ediləcəkdir. Nəticədə, transmilli şirkətlərin ölkə ərazisində aparılan tədqiqatlara ayırdıqları xərcləri artacaqdır.

İnnovativ və rəqəmsal bacarıqlar üzrə təhsilin keyfiyyəti və əlçatanlılığı artırılacaqdır. Rəqəmsal akademiya yaratmaqla peşəkar rəhbər kadrların hazırlanması və yenidənhazırlanması təmin ediləcəkdir. İKT sahəsi üzrə nüfuzlu beynəlxalq texniki universitetlərlə tərəfdaşlıq qurulacaqdır. Əhalinin mənimsəməsi vacib hesab edilən rəqəmsal bacarıqları formalaşdırılacaqdır. Nəticədə texniki, texnoloji və innovasiya yönümlü ixtisaslar üzrə ali, orta ixtisas və peşə təhsili məzunlarının sayı ilbəil artacaqdır.

Startapların bütün inkişaf mərhələləri üzrə maliyyələşmə mexanizmləri formalaşdırılacaqdır. Startaplar və investorlar üçün məqsədli fiskal imtiyazlar sistemi hazırlanacaqdır. Zəruri sayda istedad ehtiyatı təmin ediləcəkdir. Nəticədə, startapların sayı ilbəil artacaqdır.

"Abşeron vadisi" innovasiya klasteri yaradılacaqdır. İnnovasiya gündəliyi formalaşdırılacaq və dövlət tərəfindən təşviq ediləcəkdir. İqtisadiyyatın prioritet sahələrində innovasiyalar tətbiq ediləcəkdir. Nəticədə, "Abşeron vadisi" çərçivəsində fəaliyyət göstərən fiziki və hüquqi şəxslərin sayı ilbəil artacaqdır.

Yaşından, sosial statusundan, yaşayış yerindən asılı olmayaraq hamı üçün əlçatan, keyfiyyətli və müasir səhiyyə xidmətləri sistemi yaradılacaqdır. Region və şəhərlərdə müasir tibb xidmətləri inkişaf etdiriləcəkdir. Əhalinin idmanla məşğul olması təşviq olunacaqdır. İstirahət və idman məqsədləri üçün yeni park və qoruqlar salınacaqdır. Beləliklə, doğulanda gözlənilən ömür uzunluğu 73,2 ildən 75,2 ilə çatacaq. ÜDM-də səhiyyə xidmətlərinin payı 2%-dən artaraq 4,3% təşkil edəcəkdir.

3.4. İşğaldan azad olunmuş ərazilərə Böyük Qayıdış üzrə strateji çərçivə

İşğaldan azad edilmiş ərazilərə Böyük Qayıdış məqsədinin reallaşdırılması üçün əhalinin dayanıqlı məskunlaşması təmin olunacaqdır. Əhalinin dayanıqlı məsklunlaşması ərazilərdə planlaşdırılan zəruri ilkin şərtlərin yaradılması ilə dəstəklənəcək. İşğaldan azad edilmiş ərazilərin təhlükəsizlik sistemi və infrastrukturla tam şəkildə əhatəsinə nail olunacaqdır. Qabaqcıl şəhərsalma qaydaları nəzərə alınmaqla bölgədə yaşayış və qeyri-yaşayış kompleksləri inşa ediləcək, müasir infrastruktura malik "ağıllı şəhər və ağıllı kənd" konsepsiyaları həyata keçiriləcəkdir. Bu əsasda bütün bölgə qabaqcıl standartlara uyğun sosial-iqtisadi və mədəni infrastrukturla tam təmin ediləcək. Kommunal xidmətlər şəbəkəsi, xüsusilə tullantıların səmərəli idarə edilməsi sistemi qurulacaq. Sosial xidmət infrastrukturu bərpa olunacaq. Nəticədə, ilkin strateji mərhələdə əhalinin təhlükəsiz, ləyaqətli və dayanıqlı əsasda planlaşdırılan məskunlaşmasına nail olunacaqdır.

İşğaldan azad edilmiş ərazilərin ölkə iqtisadiyyatına reinteqrasiyası təmin ediləcək. İqtisadiyyatın qurulması məqsədilə iqtisadi fəaliyyətin canlanmasının sürətləndirilməsi və əlverişli biznes mühitinin formalaşdırılması təmin ediləcək. Ərazilərə yüksək texnoloji tutumlu investisiyaların cəlbi nəticəsində ixracyönümlü dəyər zənciri qurulacaq və dayanıqlı iş yerləri yaradılacaq. Regionda dairəvi iqtisadiyyata əsaslanan "ağıllı" biznes modelləri yaradılacaq. Faydalı qazıntı və mineral xammal mənbələri nəzərə alınmaqla iqtisadi fəaliyyətdə dəyər zənciri üzrə ixtisaslaşma təşviq ediləcək. Mədənçıxarma sahəsində təbii ehtiyatlar dövlət–özəl tərəfdaşlığı çərçivəsində dövriyyəyə cəlb olunacaq. Rəqabətqabiliyyətli, qabaqcıl infrastrukturla

təmin edilmiş aqrar istehsal və aqrar emal formalaşdırılacaqdır. Qarabağ bölgəsi turizm biznesi üçün cəlbedici, turistlər üçün əlçatan, unikal, keyfiyyətli və rəqabətli turizm xidmətləri təklif edən turizm destinasiyası olacaqdır. İlkin mərhələdə, bərpa və quruculuq prosesinə paralel olaraq özəl layihələr dəstəklənməklə ticarət-xidmət-logistika mərkəzləri şəklində iqtisadi zonaların, müasir istehsal infrastrukturu olan sənaye parkları və məhəllələrin yaradılması istiqamətində işlər görüləcək. İqtisadiyyatın sürətli bərpası və dayanıqlı inkişafı, o cümlədən rəqabətli istehsal və emal sahələrinin fəaliyyəti müasir infrastrukturla dəstəklənəcək, prioritet sahələrdə sahibkarlara geniş çeşidli stimullar veriləcək, vergi-gömrük azadolmaları və güzəştli maliyyələşmə alətləri geniş tətbiq olunacaq, kreditlərin və investisiyaların sığortalanması mexanizmi yaradılacaqdır. Ekoloji təmiz və iqtisadi cəhətdən səmərəli bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə genişləndirilməklə "yaşıl enerji zonası" konsepsiyası tətbiq ediləcək. Nəticədə, ümumi məhsul buraxılışında, ixracda və məşğulluqda işğaldan azad edilmiş ərazilərin payı davamlı artacaq. 19

Bu Prioritet "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdış" Dövlət Proqramı çərçivəsində icra ediləcəkdir.

3.5. Təmiz ətraf mühit və "yaşıl artım ölkəsi" üzrə strateji çərçivə

Təbii resurslardan dayanıqlı və davamlı istifadə təmin olunacaqdır. Ətraf mühitə dost sənayeləşmə təşviq ediləcək, bu məqsədlə tullantıların səmərəli idarə olunması sistemi inkişaf etdiriləcəkdir. Hidrometeoroloji müşahidə və ətraf mühitin monitorinqi sistemi müasirləşdiriləcəkdir. Bioloji müxtəlifliyin qorunması, su bioresurslarının artırılması və akvakulturanın inkişafı təmin olunacaq, meşə ilə örtülü ərazilərin və yaşıllıqların mühafizəsi gücləndiriləcəkdir. Nəticədə, ölkə üzrə ümumi ərazidə yaşıllığın payı 12%-dən 12,3%-ə çatdırılacaq. İstifadəyə yararsız torpaq sahələrinin payı 25%-dən 15%-ədək azalacaqdır. Əhalinin içməli su ilə təminatı 70%-dən 85%-ə, suvarma suyu ilə təminatı 80%-dən 90%-ə çatacaqdır. Tullantıların təkrar emalı prosesinin əhatə dairəsi 20% (regionlarda 10%) təşkil edəcəkdir. Xüsusi mühafizə olunan təbiət əraziləri şəbəkəsinin ümumi sahəsinin ölkənin ümumi torpaq fonduna nisbəti 10,5% olacaqdır. Meşə fondunun 65%-i inventarlaşdırılacaq. Torpaqların 30%-də aqrokimyəvi analizlərin aparılması təmin olunacaqdır.

Energetika sektorunda tənzimləmə mühiti təkmilləşdiriləcək və liberal bazar prinsipləri tətbiq olunacaqdır. Bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə artırılacaq, enerji səmərəliliyi təmin ediləcəkdir. İqlim dəyişikliyinə qarşı mübarizə məqsədilə ekoloji təmiz nəqliyyat vasitələrindən və digər yaşıl texnologiyalardan istifadə genişləndiriləcəkdir. Nəticədə, energetika sahəsində dövlətin maliyyə yükü azaldılacaq və subsidiyaların mərhələli şəkildə aradan qaldırılması reallaşdırılacaqdır. Elektrik enerjisi istehsalının qoyuluş gücündə bərpa olunan enerji mənbələrinin payı 2026-cı ilədək 24%-ə çatdırılacaqdır (2030-cu ilədək 30% hədəfinə uyğun olaraq).

4. 2022–2026-cı illərdə əsas hədəf indikatorlar

"2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın monitorinqi hər bir strateji məqsəd üzrə müəyyən olunmuş fəaliyyət indikatorları əsasında həyata keçiriləcəkdir.

Strateji məqsədlər üzrə əsas hədəf indikatorları

Milli Prioritetlər	Məqsədlər	İndikatorlar	2021	2026
1	2	3	4	5

Dayanıqlı artan rəqabət qabiliyyətli iqtisadiyyat	Davamlı və yüksək iqtisadi artım	ÜDM-in artımı	5,6%	1,2 dəfə (2021=100)
		Qeyri-neft/qaz ÜDM-in artımı	7,2%	1,3 dəfə (2021=100)
		Qeyri-neft/qaz ixracının həcmi	2,7 mlrd ABŞ dolları	1.8 dəfə artım (2021=100)
		Qeyri-neft/qaz sektoruna cəlb olunan birbaşa xarici investisiyaların həcmi	790,4 mln ABŞ dolları	hər il 10–15% artım
		Əhalinin içməli su ilə təminat səviyyəsi	70%	85%
		Əkin sahələrinin suvarma suyu ilə təminat səviyyəsi	80%	90%
	Daxili və xarici təsirlərə dayanıqlıq	İllik inflyasiya səviyyəsi %	12%	4±2%
		İcmal büdcənin qeyri-neft baza kəsirinin qeyri-neft/qaz ÜDM-ə nisbət göstəricisinin ortamüddətli dövr üzrə hədəflənən yuxarı həddi	23,5%	17,5%
		Məcmu dövlət borcunun ÜDM-ə nisbət göstəricisinin ortamüddətli dövr üzrə hədəflənən yuxarı həddi (*o cümlədən 2022-ci il yanvarın 1-nə xarici dövlət borcu 14,9%, daxili dövlət borcu isə 3,3%)*	18,2%	*30,0*[3]
Dinamik, inklüziv və sosial ədalətə əsaslanan cəmiyyət	İnkişafdan hər bir vətəndaşın bəhrələnməsi	Qadınların orta aylıq əməkhaqqının kişilərin orta aylıq əməkhaqqına nisbəti	65,8%	80%
	Paytaxt və regionların tarazlı inkişafı	Ümumi məhsul buraxılışında regionların payı	35% (2020-ci il)	42%
	XXI əsrin tələblərinə uyğun təhsil	PİSA-da mövqe	402 bal (2018-ci il)	422 bal (2028-ci il)
		Dünyada top 800-lükdə təmsil olunan Azərbaycan universitetlərinin sayı	0	3
Rəqabətli insan kapitalı və müasir innovasiyalar məkanı	Yaradıcı və innovativ cəmiyyət	Yüksək və orta-yüksək texnoloji sənayenin əlavə dəyərinin ümumi əlavə dəyərdə xüsusi çəkisi	10,1% (2020-ci il)	15,0%
	Vətəndaşların sağlam həyat tərzi	Doğulanda gözlənilən ömür uzunluğu	73,2 il (2020-ci il)	75,2 il
	Dayanıqlı məskunlaşma	İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə məskunlaşma	-	İlkin mərhələdə

				əhalinin planlaşdırılan məskunlaşması
İşğaldan azad olunmuş ərazilərə böyük qayıdış	İqtisadi fəaliyyətə reinteqrasiya	İşğaldan azad edilmiş ərazilərin ölkə üzrə iqtisadi fəaliyyətdə payının artırılması	-	Regonun ölkə üzrə əsas iqtisadi göstəricilərdə payının davamlı artması
	Yüksək keyfiyyətli ekoloji mühit	Ümumi ərazidə yaşıllığın payı İstifadəyə yararsız torpaq sahəsinin payı	12% 25%	12,3% (əlavə 30 min ha sahə) 15%
Təmiz ətraf mühit və "yaşıl artım" ölkəsi	"Yaşıl enerji" məkanı	Elektrik enerjisi istehsalının qoyuluş gücündə bərpa olunan enerji mənbələrinin payı	17,3%	24%

5. Sosial-iqtisadi inkişaf hədəflərinin dayanıqlı inkişaf məqsədləri ilə uyğunluğu

"2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası" Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinin 17 altməqsədi ilə sıx əlaqələndirlmişdir. "Qüdrətli dövlət və yüksək rifah cəmiyyəti"nə nail olmaqla Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinin gerçəkləşdirilməsi də təmin ediləcəkdir.

Strategiyanın Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri ilə əlaqəliliyi*

	Dayanıqlı artan rəqabətqabiliyyətli iqtisadiyyat		**Dinamik, inklüziv və sosial ədalətə əsaslanan cəmiyyət**			**Rəqabətli insan kapitalı və müasir innovasiyalar məkanı**			**İşğaldan azad olunmuş ərazilərə böyük qayıdış**		**Təmiz ətraf mühit və "yaşıl artım" ölkəsi**	
Qüdrətli dövlət və yüksək rifah cəmiyyəti	davamlı və yüksək iqtisadi artım	daxili və xarici təsirlərə dayanıqlıq	inkişafdan hər bir vətəndaşın bəhrələnməsi	yüksək və ədalətli sosial təminat, inklüziv cəmiyyət	paytaxt və regionların tarazlı inkişaf	XXI əsrin tələblərinə uyğun təhsil	yaradıcı və innovativ cəmiyyət	vətəndaşların sağlam həyat tərzi	dayanıqlı məskunlaşma	iqtisadi fəaliyyətə reinteqrasiya	yüksəkkeyfiyyətli ekoloji mühit	" yaşıl enerji" məkanı
Məqsəd 1: Yoxsulluğa son	●	●	●	●					●	●		
Məqsəd 2: Aclığa son	●	●	●	●				●		●		
Məqsəd 3: Yaxşı səhiyyə və rifah								●	●			
Məqsəd 4: Keyfiyyətli təhsil	●		●			●			●	●		
Məqsəd 5: Gender bərabərliyi			●	●				●		●		
Məqsəd 6: Təmiz su və sanitariya	●								●		●	
Məqsəd 7: Sərfəli və təmiz enerji									●			●
Məqsəd 8: Layiqli əmək və iqtisadi artım	●	●	●				●		●	●		
Məqsəd 9: Sənaye,	●						●		●	●		

innovasiya və infrastruktur												
Məqsəd 10: Bərabərsizliyin azaldılması			•	•	•				•	•		
Məqsəd 11: Dayanıqlı şəhərlər və icmalar	•				•				•	•	•	•
Məqsəd 12: Məsuliyyətli istehlak və istehsal	•								•	•	•	•
Məqsəd 13: İqlim dəyişikliyinə qarşı mübarizə									•		•	•
Məqsəd 14: Dəniz ekosisteminin mühafizəsi											•	
Məqsəd 15: Torpaq ekosisteminin mühafizəsi									•		•	
Məqsəd 16: Sülh, ədalətli və səmərəli institutlar	•			•					•			
Məqsəd 17: Məqsədlər üçün tərəfdaşlıq	•					•	•		•	•	•	•

** Qeyd: Azərbaycan Respublikası üçün təsdiq edilmiş Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri üzrə prioritetlərlə uyğunluğu əks etdirir.*

6. STRATEGİYANIN İCRASININ MONİTORİNQİ VƏ QİYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ

6.1. Strateji fəaliyyət istiqamətlərinin icrası

2022–2026-cı illərdə yeni sosial-iqtisadi inkişaf məqsədlərinə nail olmaq üçün bir-biri ilə əlaqəli olan fəaliyyət proqramları həyata keçiriləcəkdir. Qəbul olunmuş "2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası" və müvafiq fəaliyyət proqramlarının icrası qoyulan hədəflər nəzərə alınmaqla monitorinq olunacaqdır. Monitorinqin nəticələri ilə bağlı hesabatlar hazırlanacaq və ciddi koordinasiyası tələb olunan proqram və ya tədbirlərə dair məlumatlar kommunikasiya ediləcəkdir. Proqramların monitorinqinə peşəkar yerli və xarici ekspertlər də cəlb olunacaqdır.

Sosial-iqtisadi inkişaf üzrə Milli Prioritetlərin reallaşdırılması

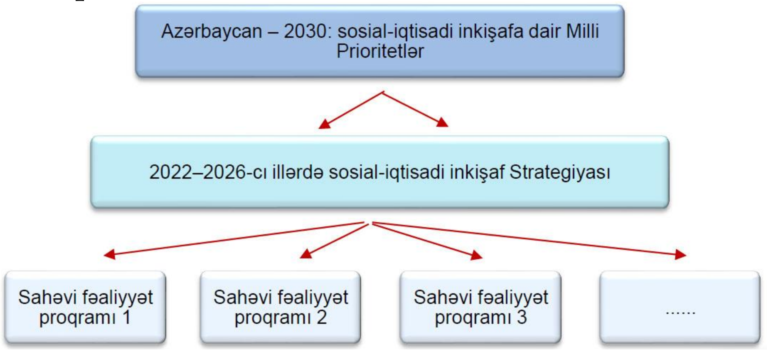

6.2. Hədəflərin monitorinqi və icrasının qiymətləndirilməsi

"2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın həyata keçirilməsi üçün monitorinq məqsədilə tədbirlər üzrə ilkin, aralıq və yekun nəticələr müəyyən edilir. Bu hədəflər müvafiq fəaliyyət istiqamətlərinin icra statusunu qiymətləndirməyə imkan verəcəkdir. Baza ili üzrə göstəricilər 2021-ci ilin məlumatlarına əsaslanılır. İlkin nəticələr Strategiyanın icra

olunduğu dövr ərzində hər ili, aralıq nəticələr illik əsasda olmaqla 2023, 2024 və 2025-ci illəri, yekun nəticələr isə 2026-cı ili əhatə edir. Nəticələr sistemli ölçüləcək, məqsədlərə nailolunma səviyyəsi, səmərəliliyi, yekun nəticələrin uyğunluğu və davamlılığı müəyyən ediləcəkdir. Bu, "2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın illik əsasda icra statusunu qiymətləndirməyə imkan verəcəkdir. Sözügedən Strategiya üzrə monitorinq və qiymətləndirmə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 6 mart tarixli 1294 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Dövlət proqramlarının tərtibi, icrası, monitorinqi və qiymətləndirilməsi" Qaydasına əsasən həyata keçiriləcəkdir.

7. Tədbirlər planı

İlkin strateji dövrdə təməl şərtlərin geniş fəaliyyət istiqamətləri vasitəsilə işə salınmasını təmin edən tədbirlər planı hazırlanmışdır.

“2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası”nın Tədbirlər Planı

Sıra N-si	**Tədbirlər və layihələr**	**Əsas icraçı orqan (qurum)**	**Digər icraçılar**	**İcra müddəti**	**Nəticə indikatorları**					
					baza ili üzrə göstəricilər	*ilkin nəticələr*	*aralıq nəticələr*			*yekun nəticələr*
					2021	*icra müddəti ərzində hər il*	*2023*	*2024*	*2025*	*2026*
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**
MİLLİ PRİORİTET 1. DAYANIQLI ARTAN RƏQABƏTQABİLİYYƏTLİ İQTİSADİYYAT										
MƏQSƏD 1.1: DAVAMLI VƏ YÜKSƏK İQTİSADİ ARTIM										
1.1.1.	**Fəaliyyət istiqaməti: Sahibkarlara dəstək mexanizmlərinin effektivliyinin, ünvanlılığının və şəffaflığının artırılması**									
1.	Sahibkarlığa dəstək mexanizmləri barədə məlumatlılıq səviyyəsinin yüksəldilməsi üçün vahid informasiya resursunun yaradılması və əlçatanlığının təmin olunması	İN	VXSİDA, RİNN, aidiyyəti qurumlar	2022–2023		Vahid informasiya resursunun istifadəyə verilməsi	Vahid informasiya resursundan yararlanan sahibkarlıq subyektlərinin sayının artması			
2.	Sahibkarlığa dövlət dəstəyi mexanizmlərinin səmərəliliyinin qiymətləndirilməsi üzrə vahid çərçivə yaradılması	İN	MN, KTN, aidiyyəti qurumlar	2022–2023		Vahid qiymətləndirmə və monitorinq çərçivəsinin qurulması	Dövlət dəstəyi alan sahibkarların 100%-nin monitorinqə cəlb edilməsi			
3.	Sahibkarlara göstərilən maliyyə dəstəyinin həcminin artırılması	İN	MB, MN, İKZF	2022–2026	2021-ci ildə 1902 layihənin maliyyələşdirilməsinə 130,6 mln manat güzəştli kredit verilmişdir İKZF-nin təminatı ilə müvəkkil banklar tərəfindən sahibkarlara 251,7 mln manat məbləğində biznes	Təkmilləşdirilmiş dövlət dəstəyi mexanizminin tətbiqi	Dövlət dəstəyilə verilmiş (təminatsız və ya aşağı təminatlı) kreditlərin məbləğinin və sayının artması			Maliyyə dəstəyi alan sahibkarların iqtisadi və maliyyə göstəricilərinin yaxşılaşması

					krediti verilmişdir					
1.1.2.	**Fəaliyyət istiqaməti: Kiçik və orta biznesin (KOB) resurslara, o cümlədən maliyyə resurslarına çıxış imkanlarının genişləndirilməsi**									
1.	KOB İnkişaf Fondunun fəaliyyətə başlaması və KOB subyektlərinin maliyyə əlçatanlığının artırılması	İN		2022–2026		KOB İnkişaf Fondunun yaradılması	10 mln manat həcmində layihələrin maliyyələşdirilməsi	20 mln manat həcmində layihələrin maliyyələşdirilməsi	30 mln manat həcmində layihələrin maliyyələşdirilməsi	KOB subyektlərinin iqtisadiyyatda payının artırılması
2.	ABİF-in maliyyə mənbələrinin genişləndirilməsi	İN	MN, MB	2022–2026	2021-ci il ərzində 1902 layihənin maliyyələşdirilməsinə 130,6 mln manat güzəştli kredit verilmişdir	ABİF tərəfindən maliyyələşdiriləcək yeni sahələrə dair təkliflərin həyata keçirilməsi	ABİF tərəfindən maliyyələşdirilən yeni prioritet sahələrin sayı üzrə müsbət dinamikaya nail olunması; ABİF-in resurs portfelinin şaxəliliyinin iləbil yaxşılaşması			ABİF tərəfindən maliyyələşdirilən KOB subyektlərinin iqtisadi və maliyyə göstəricilərinin yaxşılaşması
3.	İKZF-nin maliyyə mənbələrinin genişləndirilməsi	İKZF	MN, MB	2022–2024		KOB-a verilmiş kreditlərə görə hesablanmış faizlərin bir hissəsinin subsidiyalaşdırılması	İKZF-nin zəmanəti ilə sahibkarlara manatla verilən və faiz subsidiyası ödənilən kreditlərin həcminin 7% artması	İKZF-nin kapitallaşması		
4.	KOB-ların iri ticarət şəbəkələrinə çıxışının genişləndirilməsi üçün dəstək mexanizmlərinin tətbiq edilməsi	İN		2022–2026		Satış məntəqələrində təmsil olunan KOB subyektlərinin sayının əlavə 10 ədəd artması	Satış məntəqələrində təmsil olunan KOB subyektlərinin sayının əlavə 20	Satış məntəqələrində təmsil olunan KOB subyektlərinin sayının əlavə 30 ədəd artması		Satış məntəqələrində təmsil olunan KOB subyektlərinin rentabelliyinin artması

							ədəd artması	
5.	KOB klasterləşmənin təşviqi	İN	MN, KTN, DTA	2022–2026		KOB klasteri üzrə tənzimləyici çərçivənin yaradılması	KOB klasterləşməsi şəbəkəsinin genişləndirilməsi	KOB subyektlərinin iqtisadi göstəricilərdə payının artması
6.	KOB subyektlərinin mövcud bizneslərinin genişləndirilməsi və onların yeni sahələr üzrə diversifikasiya təşəbbüslərinin həyata keçirilməsi istiqamətində daxili bazar araşdırmalarına dəstək mexanizminin artırılması	İN		2022–2026	14 daxili bazar araşdırmasının aparılmasına dəstək göstərilmişdir	Müvafiq sahədə dəstək mexanizminin tətbiqi	Hər il 10 daxili bazar araşdırmasının aparılmasına dəstək göstərilməsi	Daxili bazar araşdırmasına dəstək göstərilmiş KOB subyektlərinin iqtisadi və maliyyə göstəricilərinin yaxşılaşması
7.	KOB subeyktlərinin satış imkanlarının genişləndirilməsi üçün onların yerli və beynəlxalq sərgilərdə istirakının dəstəklənməsi	İN		2022–2026	30 KOB subyektinin sərgilərdə iştirakına dəstək göstərilmişdir		Hər il 60 KOB subyektinin sərgilərdə iştirakına dəstək göstərilməsi	Sərgidə iştirak etmiş KOB subyektinin ixrac göstəricilərinin və maliyyə vəziyyətinin yaxşılaşması
1.1.3.	**Fəaliyyət istiqaməti: KOB-ların maarifləndirmə imkanlarının genişləndirilməsi və təşviqi**							
1.	Dövlətin biznesə (G2B) və biznesin biznesə (B2B) xidmətlərini özündə birləşdirən KOB evlərinin genişləndirilməsi və müvafiq elektron platforma vasitəsilə (e-KOB Evi) xidmətlərin təmin edilməsi	İN		2022–2026	2 KOB evi mövcuddur	e-KOB Evinin yaradılmasına dair təkliflərin həyata keçirilməsi	2022–2024-cü illərdə hər il 2, 2025–2026-cı illərdə isə hər il 1 KOB evinin yaradılması; Elektron platformadan istifadə edənlərin sayının hər il 10% artması	KOB xidmətlərindən istifadə edən təsərrüfat subyektlərinin sayının və məmnunluq səviyyəsinin artması
2.	Sahibkarlara dəstək yönümlü infrastrukturların, o cümlədən KOB Dostu və	İN		2022–2026	27 rayon və şəhərdə KOB Dostu ofisi fəaliyyət göstərir	Dəstəkyönümlü infrastrukturun yaradılmasına dair təkliflərin həyata	Hər il 6 yeni KOB Dostu ofisinin yaradılması; Hər il 900 təlimin keçirilməsi	

	KOB İnkişaf Mərkəzləri şəbəkəsinin fəaliyyətinin genişləndirilməsi, habelə sahəvi təlim proqramlarının hazırlanıb tətbiq edilməsi				KOBİM-lər tərəfindən müxtəlif mövzularda 1600-ə yaxın təlim keçirilmişdir	keçirilməsi				
1.1.4.	**Fəaliyyət istiqaməti: Qeyri-neft/qaz əmtəə və xidmətlər ixracının şaxələnməsi və həcminin artırılmasının dəstəklənməsi**									
1.	Qeyri-neft/qaz ixracına dair statistikanın aparılmasına yenidən baxılması və vahid metodologiyanın tətbiqi	İN	DGK, DSK, MB	2022–2023		Təkmil metodoloji çərçivənin tətbiqi	Qeyri-neft/qaz ixracına dair statistik bazanın təkmilləşdirilməsi			
2.	İxrac əməliyyatlarının şəffaflığının artırılması mexanizmlərinin yaradılması	İN	MB, DGK	2022–2024		Müvafiq normativ hüquqi aktlara dair təkliflərin qəbul olunması	İxraca dair normativ hüquqi bazanın müasir tələblərə uyğunlaşdırılması; İxrac əməliyyatlarının uçotunun təkmilləşdirilməsi	İxracın həcminin və sahibkarlıq subyektlərinin məmnunluğunun		
3.	Xarici bazarlarda ticarəti tənzimləyən maneələrin (ticarətdə tarif və qeyri-tarif maneələri) müəyyənləşdirilməsi sisteminin yaradılması	İN	KTN, DGK	2022–2026		İxracatçılar üçün tarif və qeyri-tarif baryerləri barədə məlumatı əhatə edən pilot platformanın yaradılması və tətbiqi	Dövrün sonuna platforma istifadəçilərinin sayının 70-ə çatması			İxracın həcminin və sahibkarlıq subyektlərinin məmnunluğunun artması
4.	İxracın ölkəmizdə elektron	İN	MN, MB,	2022–		E-ticarətin tətbiqinə	100 KOB			

	platformalar üzərindən tətbiqinin (e-ticarət) asanlaşdırılması		RİNN, DGK	2023		dair təkliflərin həyata keçirilməsi	subyektinin e-ticarətlə məşğul olması			
5.	İxracatçıların maliyyə resurslarına və məhsullarına əlçatanlığın təmin olunması (Exim məhsulları)	İN	MB	2022–2026		Pilot rejimdə tətbiq olunan Exim məhsullarının sayının müəyyən olunması	Dövrün sonuna Exim məhsullarından istifadə edən ixracatçıların sayının 70-ə çatması			İxracatçıların maliyyə resurslarına çıxışının genişlənməsi
6.	İxracın genişləndirilməsi məqsədilə Azərbaycanın xarici ölkələrdəki ticarət nümayəndələri institutunun gücləndirilməsi	İN	XİN, MN	2022–2026		Xarici ölkələrdəki ticarət nümayəndələrinin fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsinə dair təkliflərin həyata keçirilməsi	Dövrün sonuna ticarət nümayəndələri üzrə müəyyən olunmuş nəticələrin (qeyri-neft/qaz məhsullarının ixracı 50 mln ABŞ dolları, o cümlədən nümayəndələr vasitəsilə ölkəyə 10 investorun cəlbi və onlar tərəfindən investisiya layihələrinin tam və ya qismən maliyyələşdirilməsi) təmin olunması			Ticarət nümayəndələrinin qeyri-neft/qaz ixracında və investisiya cəlbində yüksək nəticə göstərməsi
7.	Azərbaycan məhsullarının və “Made in Azerbaijan” brendinin hədəf bazarlarda aktiv təşviqi	İN	XİN, ƏMA	2022–2026		Müvafiq sahədə hədəf bazarlarında irəliləmək üçün layihə həyata keçirilməsi	Dövrün sonuna Azərbaycan mənşəli qeyri-neft/qaz məhsullarının ixracının 4 mlrd ABŞ dolları həcminə çatması			“Made in Azerbaijan” brendi ilə ixrac olan məhsulların həcminin artması
8.	Uğurlu ixracatçıların fəaliyyətinin – “Uğur hekayəsi”nin ictimailəşdirilməsi	İN	KTN	2022–2026		Uğurlu ixracatçıların fəaliyyətinin təbliğinə dair layihə həyata keçirilməsi	Dövrün sonuna fəaliyyəti “Uğur hekayəsi” yaradan ixracatçıların sayının 50-ə çatması			Qeyri-neft/qaz ixracında daimi əmtəələrin həcminin artması
9.	Sahibkarlar arasında ixrac hazırlığının gücləndirilməsi	İN	KTN	2022–2026		İxrac Akademiyası və təlim proqramlarının tətbiqi	Dövrün sonuna 250 iştirakçıya sertifikat əsaslı təlimin keçirilməsi			Təlim keçmiş sahibkarların qeyri-neft/qaz ixracında payının artması
1.1.5.	**Fəaliyyət istiqaməti: Dövlət investisiyalarının səmərəliliyinin artırılması və dövlət–özəl tərəfdaşlığının genişləndirilməsi**									
1.	Dövlət investisiya layihələrinin idarə	İN		2022–2023		Səmərəliliyin qiymətləndirilməsi	Dövlət investisiyala			

	edilməsində səmərəliliyin yüksəldilməsi məqsədilə yeni Qaydanın qəbul edilməsi					üçün vahid Qaydanın tətbiqi	rının səmərəliliyin in artması			
2.	Dövlət investisiya layıhələrinin icrasına monitorinq sisteminin yaradılması	İN	MN	2022–2023		Layihənin icrası və monitorinq üzrə vahid sistemin yaranması	Dövlət investisiyaları cəlb olunan layihələrin səmərəliliyin in artması			
3.	“Dövlət–özəl tərəfdaşlığı haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun qəbul edilməsi	İN	MN, ƏN, aidiyyəti qurumlar	2022–2023		Dövlət–özəl tərəfdaşlığı üzrə təkmil normativ hüquqi bazanın formalaşması	Dövlət investisiyalarında dövlət–özəl tərəfdaşlığının genişlənməsi			
1.1.6	**Fəaliyyət istiqaməti: Qeyri-neft/qaz sektoruna birbaşa xarici investisiyaların cəlbinin stimullaşdırılması**									
1.	Qeyri-neft/qaz sahələrinə maraq göstərən yerli və xarici investorlarla işgüzar əlaqələrin qurulması	İN	aidiyyəti qurumlar	2022–2026		Xarici və yerli investorlar ilə yerli qurumlar arasında effektiv dialoq çərçivəsinin qurulması	Dövrün sonuna Fortune 500 və Forbes 2000 indekslərində təmsil olunan 6 şirkət tərəfindən Azərbaycana investisiya qoyulması			Qeyri-neft/qaz sektoruna investisiya qoyuluşunda özəl sektorun payının artması; Adambaşına düşən BXİ-lərin həcminin artması
2.	İnvestorların problem və çətinliklərini həll etmək üçün mütəmadi dövlət–biznes dialoqu çərçivəsinin qurulması	İN	aidiyyəti qurumlar				Yaradılacaq müasir CRM (Müştərilərlə Əlaqələrin İdarə edilməsi Sistemi) sistemi çərçivəsində İnvestorların Narazılıqlarının İdarə olunması Sisteminin tətbiqi; Sözügedən sistem vasitəsilə dövlət və biznes dialoqunun mütəmadi dəstəklənməsi; Dövrün sonuna investorların fəaliyyətini tənzimləyən hüquqi çərçivənin təkmilləşdirilməsinə dair 10 layihənin hazırlanması			
3.	İnvestisiya Təşviqi Forumunun və digər təşviqat tədbirlərinin	İN	aidiyyəti qurumlar	2022–2026		Təşviqat tədbirlərinin hazırlanması və	Dövrün sonuna ən azı 5 yerli və xarici investisiya yönümlü tədbirin həyata keçirilməsi			

	keçirilməsi					tətbiqi		
1.1.7.	**Fəaliyyət istiqaməti: İqtisadiyyatın şəffaflaşması, şaxələnməsi və investisiyaların cəlb edilməsi üçün stimullaşdırıcı vergi siyasətinin tətbiq olunması**							
1.	Kölgə iqtisadiyyatı ilə sistemli mübarizə aparılması, habelə şəffaflıq səviyyəsinin artırılması üçün vergi siyasətində rəqəmsallaşmanın genişləndirilməsi	İN	MN, aidiyyəti qurumlar	2022–2026	Təqdim edilmiş qaimə-faktura və onlayn kassa üzrə dövriyyələrin cəminin bəyan edilmiş dövriyyəyə nisbəti: 73,0%	Vergiyığmanın tam rəqəmsallaşması ilə bağlı təkliflərin həyata keçirilməsi	Dövrün sonuna rəqəmsal vergiyığma üzrə əhatəliliyin (təqdim edilmiş qaimə-faktura və onlayn kassa üzrə dövriyyələrin cəminin bəyan edilmiş dövriyyəyə nisbəti) xüsusi çəkisinin 75%-dən çox olması	Kölgə iqtisadiyyatının payının azalması
2.	İqtisadiyyatın strateji sahələrinin inkişafının stimullaşdırılması, habelə investisiya və kapital qoyuluşu həcminin artırılması üçün vergi təşviqi alətlərindən effektiv istifadə edilməsi	İN	MN, aidiyyəti qurumlar	2022–2026	İxracın həcminin artım əmsalı + əməkhaqqı fondunun artım əmsalı + gəlirlərin artım əmsalı + investisiya qoyuluşlarının artım əmsalının cəminin orta göstəricisi: 7,5%	Vergi təşviqi sahəsində təkliflərin həyata keçirilməsi	Müəyyən olunmuş strateji sahələrdə illik əsasda ixracın həcminin artım əmsalı + əməkhaqqı fondunun artım əmsalı + gəlirlərin artım əmsalı + investisiya qoyuluşlarının artım əmsalının cəminin orta göstəricisinin 10%-dən yuxarı olması	İqtisadiyyatın strateji sahələrində iqtisadi aktivliyin artması
1.1.8.	**Fəaliyyət istiqaməti: Rəqəmsal iqtisadiyyata keçidin sürətləndirilməsi**							
1.	Rəqəmsal iqtisadiyyatın inkişafı üzrə strategiyanın hazırlanması və tətbiqi	İN	MB, aidiyyəti qurumlar	2022–2026		Strategiyanın hazırlanması və həyata keçirilməsi	Qeyri-neft/qaz sektoru üzrə iqtisadi aktivlikdə rəqəmsal iqtisadiyyatın payının davamlı artması	Qeyri-neft/qaz sektoru üzrə iqtisadi fəallıqda rəqəmsal iqtisadiyyatın xüsusi çəkisinin artması
2.	Rəqəmsal iqtisadiyyatın inkişafı üçün tənzimləyici mexanizminin yaradılması	İN, RİNN	MB, aidiyyəti qurumlar	2022–2026		Tənzimləyici mexanizmlərin tətbiq sahələri üzrə təkliflərin həyata keçirilməsi	Dövrün sonuna 5 pilot layihənin həyata keçirilməsi	
3.	Rəqəmsal iqtisadiyyatın inkişafı üçün əlverişli infrastrukturun yaradılması	RİNN	İN	2022–2026		Əlverişli infrastrukturun tətbiqi	Dövrün sonuna İKT-nin əlçatanlığı və İKT-dən istifadə, onlayn dövlət xidmətləri və məlumat mübadiləsi, İKT xidmətlərinin ixracı və hər 100 nəfərə düşən sabit sürətli internet xətti istifadəçilərinə dair beynəlxalq reytinq göstəricilərində ölkənin mövqeyinin ilbəil yaxşılaşması	
4.	Milli iqtisadiyyatda 4-cü	İN	RİNN,	2022–		4Sİ	4Sİ texnologiyalarının tətbiqinin hər il	

	sənaye inqilabı (4Sİ) texnologiyalarının tətbiqi imkanlarının tədqiq olunması		aidiyyəti qurumlar	2026		texnologiyalarının tətbiqi üzrə təkliflərin həyata keçirilməsi	5% artması	
1.1.9.	**Fəaliyyət istiqaməti: Dayanıqlı və rəqabətli kənd təsərrüfatının və aqrobiznesin inkişaf etdirilməsi**							
1.	Aqrar sektorun dayanıqlı inkişafı üzrə sahəvi dövlət proqramının həyata keçirilməsi	KTN	İN	2022–2026		Müvafiq sahədə təkliflərin həyata keçirilməsi	Aqrar sektorda yaradılan əlavə dəyərin hər il 4% artması	Aqrar istehsalın və emalın iqtisadi göstəricilərdə payının artması
2.	Aqrar sektor üzrə istehsal və biznes yönümlü fiziki və rəqəmsal təhsil və təlim imkanlarının genişləndirilməsi	KTN	İN	2022–2026		Aqrar təlim, məsləhət və innovasiya xidmətinə dair Fəaliyyət Planının hə-yata keçirilməsi	Dövrün sonuna həyata keçirilən maarifləndirmə tədbirlərində iştirakçıların sayının hər il 20% artması	Maarifləndirmə tədbirlərində iştirak edən fermerlərin iqtisadi və maliyyə göstəricilərinin yaxşılaşması
3.	Ölkə üzrə ərzaq təminatı xəritəsinin hazırlanması	İN	KTN, DGK, AQTA	2022–2026		İdxal və yerli istehsala əsaslanan *qida* zənciri üzrə təchizat xəritəsinin tətbiqi[4]	Ərzaq təminatı sahəsində sahibkarlıq fəaliyyətinin hər il genişlənməsi	Ərzaq təminatının yaxşılaşması və məlumatlara əlçatanlıq səviyyəsinin artması
4.	Aqrobiznes sahəsində sahibkarlığın dəyər zənciri üzrə inkişafı və effektiv institutlaşması	KTN	İN, AQTA	2022–2026		Effektiv institutlaşma üzrə təkliflərin həyata keçirilməsi	Dövrün sonuna emal və satış zənciri üzrə assosiasiyalarının sayının 20% artması; Dövrün sonuna sahəvi assosiasiyalarda birləşən sahibkarların sayının 2 dəfə artması; Dövrün sonuna yerli və beynəlxalq sertifikatlarla təmin olunan sahibkarların sayının 40% artması	Dəyər zəncirində aqrobiznesin payının artması
1.1.10.	**Fəaliyyət istiqaməti: Turizm sektorunun davamlı inkişafını təmin etmək üçün strateji, institutsional və maliyyələşmə mexanizmlərinin gücləndirilməsi**							
1.	Turizmin inkişafı üzrə dövlət proqramlarının hazırlanması və icrası	DTA	İN, aidiyyəti qurumlar	2022–2026		Müvafiq sahədə dövlət proqramlarının	Dövrün sonuna turizm üzrə daxilolmaların 20% artması	Turizmin qeyri-neft/qaz ÜDM-də xüsusi

						hazırlanması və qəbulu		çəkisinin artması
2.	Daxili və gəlmə turizminin qeyri-mövsüm dövründə təşviqi əsas olmaqla ölkə və beynəlxalq əhəmiyyətli tədbirlərin keçirilməsi	DTA	aidiyyəti qurumlar	2022–2026	Hazırda turizm mövsümü 4 ay hesab edilir	Qeyri-mövsüm dövründə turizmin təşviqinə dair təkliflərin həyata keçirilməsi	Dövrün sonuna qeyri-mövsüm dövrünün 15% azalması	Qeyri-mövsüm dövründə turizmin turizm gəlirlərində xüsusi çəkisinin artması
3.	Ölkənin müxtəlif şəhər və rayonlarında dövlət–özəl tərəfdaşlığı çərçivəsində əcnəbi vətəndaşlara tibbi turizm çərçivəsində xidmət göstərən tibb müəssisələrinin sayının artırılması	SN	*TƏBİB*, DTA[5]	2022–2026		Tibbi turizmin inkişafı ilə bağlı təkliflərin həyata keçirilməsi	Dövrün sonuna 2 tibb müəssisəsinin “Joint Comission İnternational” akkreditasiyasını əldə etməsi Dövrün sonuna Azərbaycanın Medical Tourism İndex (MTİ) üzrə reytinq cədvəlinə daxil olması	Tibbi turizmin turizm gəlirlərində xüsusi çəkisinin artması
4.	Ölkənin turizm potensialının genişləndirilməsi üçün marketinq və kommunikasiya planının icrası	DTA	İN, RİNN, AZAL	2022–2026	Hədəf turizm bazarlarında Azərbaycanla bağlı tur paketlər təqdim edən turizm şirkətlərinin sayı: 200 şirkət	Yeni kommunikasiya və icra planının həyata keçirilməsi	Hədəf turizm ölkələrində hər il 50 milyon auditoriyaya çıxışın əldə edilməsi, habelə hədəf turizm bazarlarında Azərbaycanla bağlı tur paketlər təqdim edən turizm şirkətlərinin sayının hər il 20% artması	Turizm üzrə cəmi xalis daxilolmaların pozitiv dinamikasına nail olunması
5.	Turizm sektoru iştirakçılarının fəaliyyətinin mütəmadi dialoq formasında əlaqələndirilməsi mexanizminin qurulması	DTA	aidiyyəti qurumlar	2022–2026		Regional səviyyədə turizm əlaqələndirmə mexanizmi barədə təkliflərin həyata keçirilməsi	Ən azı 2 regional turizm şurasının yaradılması	
6.	Turistlərin səyahət şərtlərini yaxşılaşdırmaq üçün viza prosedurlarının sadələşdirilməsi tədbirlərinin görülməsi	XİN	DTA, VXSİDA, aidiyyəti qurumlar	2022–2026		Viza prosedurlarının sadələşdirilməsi ilə bağlı təkliflərin həyata keçirilməsi	2019-cu illə müqayisədə sərhəddə viza rejimi və ya vizasız rejim tətbiq edilən yeni ölkələr üzrə gələn ziyarətçilərin sayının hər il 7,5% artması	Sərhəddə viza rejimi və ya vizasız rejim tətbiq edilən ölkələrin sayının artması, bu sahədə ölkənin beynəlxalq

										reytinqlərdə mövqeyinin yaxşılaşması
7.	Hədəf turizm bazarları ilə nəqliyyatkommunikasiya əlaqələrinin şaxələndirilməsi və təkmilləşdirilməsi	RİNN	DTA, İN, DGK, VXSİDA, AZAL, ADY, aidiyyəti qurumlar	2022–2026	Turizm məqsədilə səfər edənlərin sayında hava nəqliyyatından istifadə edənlərin payı: 40,1%(2019-cu il); Dəmir yolu nəqliyyatından istifadə edənlərin payı: 12,9% (2019-cu il)	Müvafiq sahə üzrə təkliflərin həyata keçirilməsi	Turizm məqsədilə səfər edənlərin sayında hava nəqliyyatından istifadə edənlərin payının dövrün sonuna 50%-ə çatması; Azərbaycana səfər edən ziyarətçilərin sayında dəmir yolu nəqliyyatından istifadə edənlərin payının dövrün sonuna 15%-ə çatması; Azərbaycana avtomobil nəqliyyatı ilə səfər edənlərin sayının hər il 35% artması; Şimal, cənub, qərb istiqamətləri əsas olmaqla ən azı üç quru dövlət sərhədindən buraxılış məntəqələrinin infrastrukturunun turizm baxımından müasir tələblərə uyğunlaşması			Turizm üzrə cəmi xalis daxilolmaların pozitiv dinamıkasına nail olunması
1.1.11.	**Fəaliyyət istiqaməti: Tranzit potensialının reallaşdırılması və ticarət-logistika sahəsinin inkişaf etdirilməsi**									
1.	Azərbaycanın beynəlxalq nəqliyyat dəhlizlərində potensial roluna əsaslanan tranzit daşımaların inkişafına hədəflənən Vahid Nəqliyyat və Logistika Strategiyasının həyata keçirilməsi	RİNN	İN, DGK, AİH, ADY, AXDG, AZAL, BBDTL, ABADA	2022–2023		Vahid Nəqliyyat və Logistika Strategiyasının tətbiqi	Tranzit nəqliyyat üzrə gəlirlərin artması; Azərbaycanın regional qovşağa (hab) və e-ticarət mərkəzinə çevrilməsi			
2.	Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı ərazisində əlavə dəyər yaradan xidmətlərin təşkil edilməsi	BBDTL	RİNN, İN	2022–2026	Əlavə dəyər yaradan 1 xidmət təşkil olunub	Müvafiq sahədə əlavə dəyər yaradan xidmətlərin təşkili üzrə tədbirlərin həyata keçirilməsi	Hər il əlavə dəyər yaradan 1 xidmətin, ümumilikdə dövrün sonuna əlavə dəyər yaradan 5 xidmətin təşkil edilməsi			Müvafiq sahə üzrə yeni yaradılmış əlavə dəyərin artması
3.	Ölkə ərazisində dövlət–	RİNN	İN,	2022–		TIR parklarının	Dövlət–özəl tərəfdaşlığı			

	özəl tərəfdaşlığı əsasında yük avtonəqliyyat parklarının (TIR parklarının) yaradılması		ABADA	2024		yaradılmasına dair tədbirlərin həyata keçirilməsi	çərçivəsində yaradılmış yük avtonəqliyyat parklarının tranzit və idxal-ixrac yükdaşımaları həyata keçirən avtonəqliyyat vasitələrinə göstərilən xidmətlərdə payının artması; Beynəlxalq rəqabətədavamlı sürücülərin inkişafını təşviqi		
4.	Tranzit daşıma və logistika işinin təkmilləşdirilməsi üçün müasir tələblərə cavab verən normativ hüquqi bazanın yaradılması	RİNN	İN	2022–2024		Nəqliyyat ekspedisiya fəaliyyətini reqlamentləşdirən normativ hüquqi bazanın təkmilləşdirilməsi	Tranzit daşıma və logistika əməliyyatlarının həcminin artması		
5.	Tranzit daşıma və logistika işinin təkmilləşdirilməsi üçün rəqəmsal texologiyadan istifadənin genişləndirilməsi	RİNN	İN, DGK, BBDTL, ADY, AXDG	2022–2025		e-CMR qoşulma və Protokolun bəndlərinin icra edilməsi	Beynəlxalq daşımaların iştirakçılarının vahid rəqəmsal platformada birləşdirilməsini təmin edən sistemin yaradılması; Yüklərin bütün hərəkət marşrutu boyunca izlənməsi (tracking) xidmətinin təmin olunması	Həyata keçirilən tranzit yükdaşıma müddətləri nin azaldılması , yükdaşıma lar üzrə daşıma qaydalarını n, şərtlərinin və prosedurla rının şəffaflaşma	

								sı, asanlaşması və sadələşməsi	
1.1.12.	**Fəaliyyət istiqaməti: İqtisadi zonaların potensialının reallaşdırılması və yeni sənaye zonalarının yaradılması**								
1.	Ələt Azad İqtisadi Zonasının fəaliyyətə başlaması	Ələt AİZ	İN	2022–2025		Ələt Azad İqtisadi Zonasının infrastrukturla tam təminatı	Ələt Azad İqtisadi Zonasının fəaliyyətə başlaması		
2.	Ölkədə özəl sənaye məhəllələrinin yaradılması mexanizminin hazırlanması və onların reyestrinin aparılması	İN	MN, ƏN	2023–2026		Özəl sənaye məhəllələrinin inkişafına dair mexanizmlərin tətbiqi	1 özəl sənaye məhəlləsinin fəaliyyətə başlaması		Qeyri-neft/qaz sənaye dövriyyəsində özəl sənaye məhəlləsinin xüsusi çəkisinin artması
3.	Sənaye zonalarında (sənaye parkları və məhəllələri) idxalı əvəzləyəcək və ixrac potensiallı məhsulların istehsalının təşviq edilməsi	İN	MN, DGK	2022–2026		İxrac potensiallı məhsulların istehsalının təşviqnə dair təkliflərin həyata keçriilməsi	Dövrün sonuna sənaye zonalarında istehsal olunan məhsulların qeyri-neft/qaz sənayesi üzrə istehsal həcmində xüsusi çəkisinin 15%-ə çatması Dövrün sonuna sənaye zonaları üzrə ixrac olunan məhsulların ölkə üzrə qeyri-neft/qaz sənaye məhsullarının ixracında xüsusi çəkisinin 25%-ə çatması Hər il sənaye zonalarında idxalı əvəzləyəcək və ixrac potensiallı məhsulların istehsalını həyata keçirən azı 1 müəssisənin rezident kimi qeydiyyata alınması və ya istehsal fəaliyyətinə başlaması		Sənaye zonalarında idxalı əvəzləyəcək və ixrac potensiallı məhsulların həcminin artması
1.1.13.	**Fəaliyyət istiqaməti: Tarif siyasətinin sadələşdirilməsi**								
1.	Tarif (qiymət) Şurası tərəfindən sosial əhəmiyyət kəsb edən mal və xidmətlərin tariflərinin	TŞ	aidiyyəti qurumlar	2022–2026	Tarifləri tənzimlənən mal və xidmətlərin sayı: 25 mal və xidmət	Müvafiq mal və xidmətlərin siyahısının hazırlanması və	Dövrün sonuna tarifləri tənzimlənən mal və xidmətlərin sayının 15-dək azalması		Mərhələli olaraq qiymətlərin (tariflərin)

	tənzimlənməsi, digər mal və xidmətlərin siyahısına yenidən baxılması					tətbiqi			dövlət tənzimlənməsinin azalması
2.	Qiymətlərinin (tariflərinin) dövlət tərəfindən tənzimlənməsi zəruri olan hüquqi hərəkət və xidmətlər üzrə tariflərin, hüquqi nəticələrindən asılı olaraq, dövlət rusumu və ya xidmət haqları ilə əvəzlənməsi	İN	MN, aidiyyəti qurumlar	2022–2026		Müvafiq təkliflərin həyata keçirilməsi	Dövrün sonuna hüquqi hərəkət və xidmətlər üzrə xərcə əsaslanmayan tariflərin dövlət rüsumu və ya xidmət haqları ilə əvəzlənməsi		
1.1.14.	**Fəaliyyət istiqaməti: Mədəniyyət və Yaradıcı Sənayelərin (MYS) dinamik inkişafının təmin edilməsi və bu sahədə ixrac potensialının gücləndirilməsi**								
1.	MYS-nin inkişafı üçün müasir hüquqi və tənzimləyici infrastrukturun yaradılması, o cümlədən normativ hüquqi, statistika bazası, əqli mülkiyyət, eləcə də idarəetmə üzrə mexanizmlərin formalaşdırılması	MdN	İN, DSK, ƏƏSMN, ƏMA, *ETN*, RİNN, DŞAK, DTA, VXSİDA[6]	2022–2026		Təkmil hüquqi və tənzimləyici infrastrukturun yaradılmasına dair təkliflərin həyata keçirilməsi	MYS-lərin ÜDM-də payının hər il 10% artması		MYS-nin qeyri-neft/qaz sənayesi üzrə göstəricilərdə payının artması
2.	MYS-nin sənaye kimi formalaşmasının və bazar iştirakçılarının fəaliyyətinin dəstəklənməsi, o cümlədən istehsalat bazasının təkmilləşdirilməsi və sahəvi klasterləşmənin təşviqi	MdN	İN, MN, VXSİDA, DTA, müvafiq YİH orqanları	2022–2026		Müvafiq sahədə təkliflərin həyata keçirilməsi	MYS ilə məşğul olan müəssisələrin sayının hər il 5% artması		
3.	Müasir və rəqabətli MYS sahələrinin tələblərinə uyğun sertifikat proqramlarının və xaricdə təhsil üçün xüsusi təqaüd proqramının yaradılması	MdN	İN, *ETN*, RİNN, ƏƏSMN	2022–2026		MYS sahələri üzrə sertifikatlı təhsil və təlim proqramlarının tətbiqi	Xaricdə təhsil üçün xüsusi təqaüd proqramının həyata	MYS üzrə xaricdə təqaüd proqramı çərçivəsində 60 nəfər tələbənin təhsil alması; 1000 nəfər sahəvi mütəxəssisin	MYS sahələri üzrə təhsil, təlim və təqaüd proqramlarında iştirak edən subyektlərin

							keçirilməsi	sertifikatlaşdırılması; Tədris mərkəzinin yaradılması və hər il ən azı 100 gəncin təhsilə cəlbi; Tədris olunan sahəvi ixtisasların sayının 10% artması və məzmununun daha da yaxşılaşması	iqtisadi və maliyyə göstəricilərinin yaxşılaşması
4.	MYS üzrə ixrac imkanlarının genişlənməsinə yönələn təşviq mexanizmlərinin yaradılması	MdN	İN, XİN	2022–2026		Təşviq mexanizmlərinin yaradılmasına dair təkliflərin həyata keçirilməsi	Əlçatanlığı təmin olunacaq yerli və beynəlxalq ixrac və satış (o cümlədən rəqəmsal) platformalarının sayının hər il 10% artması Regional və qlobal əməkdaşlıq platformalarında iştirakçıların sayının hər il 10% artması MYS ilə əlaqəli məhsul və xidmətlərin ixracının hər il 10% artması		MYS-nin qeyri-neft/qaz üzrə iqtisadi göstəricilərdə payının artması
1.1.15.	**Fəaliyyət istiqaməti: Əhalinin yaşayış standartlarının yaxşılaşdırılması üçün mənzil-tikinti işinin inkişaf etdirilməsi**								
1.	Yaşayış sahələrinin tikintisinin maya dəyərinin azaldılması, yaşayış sahələrinin tikintisi ilə məşğul olan subyektlərin maliyyə resurslarına çıxış imkanlarının genişləndirilməsi, cəlb edilmiş resursların maya dəyərinin azaldılması	İKZF	İN, MN, MB, aidiyyəti qurumlar	2022–2026		Müvafiq sahədə təkliflərin həyata keçriilməsi	Yaşayış sahələrinin tikintisi ilə məşğul olan subyektlərin maliyyə resurslarına əlçatanlığının hər il artması		Keyfiyyətli və müasir mənzillə təmin olunan şəxslərin sayının artması
2.	Tikintinin müxtəlif mərhələlərində yaşayış sahələrinin dövriyyəyə cəlb edilməsi mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi	İKZF	MB, aidiyyatı qurumlar	2022–2026		Yaşayış sahələrinin dövriyyəyə cəlb edilməsi üçün zəruri infrastrukturun formalaşması	Tikinti sektorunun likvidliyinin artması		
3.	Uzunmüddətli yaşayış maliyyəsi bazarının	İKZF	İN, MN, MB	2022–2026		Yaşayış maliyyəsinin	Uzunmüddətli yaşayış maliyyəsi bazarında iştirakçıların sayının artması		Uzunmüddətli ipoteka

	likvidliyinin artırılması və resurs mənbələrinin diversifikasiyası					inkişafı sahəsində təkliflərinin həyata keçirilməsi				istiqrazları bazarının həcminin və investorlar dairəsinin artması
4.	Yaşayış maliyyəsinin infrastrukturunun təkmilləşdirilməsi	İKZF	İN, MB	2022–2026		Yaşayış maliyyəsinin inkişafı sahəsində təkliflərinin həyata keçirilməsi	Elektron ipoteka kağızlarının tətbiq olunması və məlumat mübadiləsinin elektronlaşması			Yaşayış maliyyəsi ilə bağlı biznes proseslərinin müasirləşməsi
5.	Tikinti məqsədli xammal ehtiyatlarından istifadə qaydalarının sadələşdirilməsi	İN	aidiyyəti qurumlar	2022–2026		Tikinti materialları istehsalının təşviqi ilə bağlı təklifin həyata keçirilməsi	Tikinti materialları istehsalında xammal xərclərinin hər il davamlı azalması			Yerli tikinti sənayesinin iqtisadi göstəricilərinin yaxşılaşması
6.	Tikinti materialları istehsalının təşviqi mexanizmlərinin yaradılması	İN	MN, DGK, İKZF	2022–2026			Tikinti materiallarının istehsalı üzrə göstəricilərin, o cümlədən rəqabətqabiliyyətli məhsul istehsalının artması			Yerli tikinti materialları istehsalının həcminin və sayının artması
7.	Tikinti materiallarının yerli istehsalı üzrə bacarıqların inkişaf etdirilməsi	İN		2022–2026		Təlim Mərkəzində sertifikatlaşdırılmış proqramların həyata keçirilməsi	Azərbaycan Standartlaşdırma İnstitutunun “AZS dövlət standartlarının kataloqu” əsasında müvafiq sahədə sertifikasiya proqramlarının yaradılması və aidiyyəti üzrə təlimlərin keçirilməsi			
1.1.16.	**Fəaliyyət istiqaməti: Su ehtiyatlarının idarə edilməsinin təkmilləşdirilməsi yolu ilə iqtisadi fəallığın dəstəklənməsi**									
1.	Ölkədə su ehtiyatlarının idarə edilməsinin qiymətləndirilməsi, elektronlaşdırılması, uçot sisteminin təkmilləşdirilməsi və maarifləndirmə işi aparılması	ETSN	FHN, KTN, “AzMelSu-Təs” ASC, “Azərsu” ASC, “Azərenerji” ASC, AMEA, *RİNN*[7]	2022–2024		Su ehtiyatlarının səmərəli idarə edilməsi və su itkilərinin azaldılması üzrə təkliflərin həyata keçirilməsi	Ölkədə su ehtiyatlarının qiymətləndirilməsi və məlumatların “Elektron su təsərrüfatı” informasiya sistemi-nə	Su ehtiyatlarının səmərəli idarə edilməsinə nail olunması		

							inteqrasiya edilməsi			
2.	Alternativ su mənbələrindən istifadə praktikasının genişləndirilməsi	“Azərsu” ASC	“AzMelSuTəs” ASC, ETSN, AMEA, YİH	2023–2026				Ölkə ərazisində mövcud şirin su mənbələrinə qənaət edilməsi		Əhalinin içməli su ilə təminat səviyyəsinin yaxşılaşması
3.	Su itkilərinin azaldılması və su ehtiyatlarının artırılması	“AzMelSuTəs” ASC, ETSN	“Azərsu” ASC, KTN, FHN, “Azərsu” ASC	2022–2026			Suvarma kanallarının yenidən qurulması və yeni su anbarlarının yaradılması			Su itkilərinin qarşısının alınması, ölkədə əlavə su ehtiyatı fondunun yaradılması
4.	İçməli su mənbələrinin genişləndirilməsi, tullantı sutəmizləyici qurğular kompleksi və magistral kanalizasiya kollektorlarının tikintisi	“Azərsu” ASC		2022–2026	32 şəhər və rayon mərkəzlərinin kanalizasiya sisteminin inşası yekunlaşdırılmışdır		Əhalinin mərkəzləşdirilmiş kanalizasiya sistemi ilə təmini və tullantı sularının təmizlənərək kənarlaşdırılması			Xəzər dənizi və digər su hövzələrinin çirklənməsinin qarşısının alınması
1.1.17.	**Fəaliyyət istiqaməti: Yol-nəqliyyat infrastrukturunun yenidən qurulması**									
1.	Daxili və transsərhəd yol-nəqliyyat infrastrukturunun tikintisinin həyata keçirilməsi və zəruri sistemlə təmini	AAYDA		2022–2026		Müvafiq yol-nəqliyyat infrastrukturunun tikintisinə dair tədbirlərin icra edilməsi	Ələt–Astara–İran İslam Respublikası ilə dövlət sərhədi avtomobil yolunun və Astara çayı üzərində körpünün tikintisi; Muğanlı–İsmayıllı–Qəbələ avtomobil yolunun və Ağsuçay üzərində körpünün tikintisi; Bakı–Quba–Rusiya Federasiyası ilə dövlət sərhədi yeni avtomobil yolunun tikintisi			Müvafiq marşrutlar üzrə yük və sərnişin daşımaların həcminin artması
2.	Dəmir yolu xəttinin infrastruktur təminatının gücləndirilməsi	ADY		2022–2026			Bakı–Böyük Kəsik dəmir yolu xəttinin infrastruktur təminatı			
1.1.18.	**Fəaliyyət istiqaməti: Yeni özəlləşdirmə strategiyasının həyata keçirilməsi**									
1.	Dövlət əmlakının özəlləşdirilməsinə və	İN	ƏN, MN	2022–2023		Müvafiq qanun layihəsinin	Müvafiq Qanun			

	idarəetməyə verilməsinə dair yeni Qanun layihəsinin hazırlanması					hazırlanması	layihəsinin qəbulu			
2.	Yeni sahələrin özəlləşdirməyə hazırlanmasına dair təkliflər verilməsi	İN	aidiyyəti qurumlar	2022–2025		Özəlləşdirməyə açılacaq sahələrin siyahısının hazırlanması və tətbiqi	Yeni sahələrin (150-dən az olmayan sayda müəssisə və obyektin) özəlləşməyə açılması			
3.	Özəlləşdirilməsi müəyyən müddət məqsədəuyğun hesab olunmayan təsərrüfat subyektlərinin kommersiyalaşdırılması, idarəetməyə verilməsi və ya onlardan birgə istifadə mexanizminin yaradılması	İN	aidiyyəti qurumlar	2022–2026		Qəbul edlmiş yeni yanaşmalara uyğun dövlət–özəl tərəfdaşlığı mexanizminin tətbiqi	Müvafiq sahələrdə dövlət əmlakının (müəssisələrin, payların, səhmlərin) idarəetməyə verilməsi və ya kommersiyalaşması			Müvafiq dövlət müəssisələrinin kommersiyalaşması və səmərəlilik göstəricilərinin yaxşılaşması
1.1.19.	**Fəaliyyət istiqaməti: İqtisadiyyatda rəqabət mühitinin yaxşılaşdırılması və sahibkarlıq subyektləri üzrə mübahisələrin alternativ həlli yollarının genişləndirilməsi**									
1.	Sahibkarlıq fəaliyyətinin inkişafı üçün tənzimləmə və normativ hüquqi bazanın təkmilləşdirilməsi	İN	aidiyyəti qurumlar	2022–2026		Təkmilləşdirilmiş tənzimləmə və qanunvericilik bazasına dair təkliflərin hazırlanması və qəbulu	Sahibkarlıq fəaliyyətinin çevik tənzimlənməsi mexanizminin güclənməsi			Sahibkarlıq fəaliyyəti üçün əlverişli mühitin yaranması
2.	Məhkəmə işlərinin, xüsusilə kommersiya mübahisələrinin həllində müasir informasiya texnologiyalarının tətbiqinin genişləndirilməsi, o cümlədən məhkəmə icraatının videokonfrans əlaqə sistemindən istifadə etməklə aparılması sahəsində əlavə tədbirlər görülməsi	ƏN	İN, MN	2022–2026		Kommersiya mübahisələrinin həllində müasir informasiya texnologiyalarının tətbiqinə dair təkliflərin həyata keçriilməsi	Sahibkarlıq subyektlərinin tərəf olduğu mübahisələrin baxılmasında operativliyin, şəffaflığın və səmərəliliyin artması			Sahibkarlıq fəaliyyətində yaranan münaqişələrin həllində çevikliyin artması
3.	Mübahisələrin alternativ	ƏN		2022–	Mübahisələrin	“Arbitraj haqqında”	“Arbitraj			

	həlli vasitələrinin genişləndirilməsi üçün qabaqcıl beynəlxalq təcrübə əsasında “Arbitraj haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun layihəsinin hazırlanması və qəbul edilməsi			2023	məhkəmədənkənar həlli üzrə mediasiya mexanizmi yaradılaraq tətbiq olunur	Azərbaycan Respublikası Qanununun layihəsinin qəbulu	haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiqi			
1.1.20.	**Fəaliyyət istiqaməti: Biznes üçün investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması və monitorinqinin infrastruktur, texnoloji və hüquqi çərçivələrinin yaradılması**									
1.	İnvestisiya mühitini tənzimləyən normativ hüquqi bazanın təkmilləşdirilməsi	İN	aidiyyəti qurumlar	2022		“İnvestisiya fəaliyyəti haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun qəbulu				
2.	İnvestisiyaların təşviqi üçün yeni rəqəmsal platformaların yaradılması	İN		2022–2026		İnvestinazerbaijan.gov.az platformasının hazırlanması və tətbiqi	Dövrün sonuna investinazerbaijan.gov.az portalı vasitəsilə Azərbaycan ərazisində investorlara təqdim olunan layihələrdən ən azı 10 investisiya layihəsinin icrasına başlanılması			Qeyri-neft/qaz investisiyalarının və BXİ cəlbinin həcminin artması
3.	Mediasiya işinin təbliği və KOB subyektləri arasındakı mübahisələrdə mediasiya fəaliyyətinin tətbiqi	ƏN	Mediasiya Şurası, İN	2022–2026		Mediasiya fəaliyyətinin genişləndirilməsinə dair təkliflərin həyata keçirilməsi	Mediasiya hesabına həll olunan sahibkarlıq fəaliyyəti ilə bağlı mübahisələrin sayının hər il 10% artması			Sahibkarlıq fəaliyyətində yaranan münaqişələrin çevik həllinə imkan verən mediasiya sisteminin genişlənməsi
4.	“Rəqabətin inkişafı və inhisarçılıq fəaliyyətinin qarşısının alınmasına dair 2022–2025-ci illərdə Milli Fəaliyyət Proqramı”nın hazırlanması və adiyyəti üzrə təqdim olunması	İN	ƏN, aidiyyəti qurumlar	2022–2023		Müvafiq Milli Fəaliyyət Proqramının hazırlanması	Müvafiq Milli Fəaliyyət Proqramının qəbulu			
5.	Beynəlxalq təcrübəni və	İN	ƏN,	2022–		Rəqabət	Rəqabət			

	müasir yanaşmaları əks etdirən Rəqabət Məcəlləsinin qəbul olunması		aidiyyəti qurumlar	2023		Məcəlləsinin hazırlanması	Məcəlləsinin qəbulu			
6.	Dövlət satınalmalarının vahid internet portalının (portal) əhatə dairəsinin genişləndirilməsi	İN	MN, VXSİDA	2022–2023		Müvafiq portalın əhatə dairəsinin genişləndirilməsinə dair təkliflərin həyata keçriilməsi	Dövrün sonuna portal vasitəsilə həyata keçirilən satınalmaların ümumi dövlət satınalmalarında xüsusi çəkisinin 50%-ə çatması			
7.	Kapital və əmlakın amnistiyası üzrə mexanizmlərin hazırlanması və müvafiq normativ hüquqi aktların təkmilləşdirilməsi	İN	MN	2022–2026		Müvafiq sahədə mexanizmlərin hazırlanması və qəbulu	Müvafiq sahədə normativ hüquqi aktların qəbulu			Qeyri-neft/qaz özəl investisiyaların həcminin artması; Mövcud əmlak fondunun leqal əsasda tam qeydiyyatı
8.	Sahibkarlıq fəaliyyətinə icazələrin alınması üçün müvafiq elektron platformanın işləkliyinin təmin olunması	İN	*RİNN*, aidiyyəti qurumlar	2022–2026		Elektron Platformanın tətbiqi	Hər il 5 əlavə icazənin elektron platforma vasitəsilə verilməsinə nail olunması			Platforma vasitəsilə icazə almış sahibkarların sayının artması
9.	Biznes mühitinin yaxşılaşdırılması məqsədilə dövlət, sahibkar və ictimai təşkilatlar arasında əməkdaşlıq mexanizmlərinin	İN	aidiyyəti qurumlar	2022–2026		Sahibkarlıq assosiasiyasının yaradılmasına dair təkliflərin həyata keçirilməsi	Hər il 3 yeni sahibkarlıq assosiasiyasının yaradılması			Biznes mühitinə dair sahibkarların məlumatlılıq səviyyəsinin yüksəlməsi və

	gücləndirilməsi									
10.	Bizneslərin mövcud vəziyyətinin müntəzəm monitorinqinin təmin edilməsi məqsədilə sahibkarlar arasında mütəmadi olaraq sorğuların təşkil edilməsi	İN		2022–2026		Bizneslərin mövcud vəziyyətinin monitorinqi sisteminin yaradılması və tətbiqi	Hər il 10 sorğunun keçirilməsi			bu sahədə beynəlxalq reytinq göstəricilərinin yaxşılaşması
1.1.21.	**Fəaliyyət istiqaməti: Ölkədə məhsul və xidmət istehsalının müasir keyfiyyət standartlarına uyğunluğunun təmin edilməsi**									
1.	Azərbaycan Metrologiya İnstitutunda yeni laboratoriya şəbəkəsinin qurulması	İN	aidiyyəti qurumlar	2022–2026		Müvafiq laboratoriyaların yaradılmasına dair təkliflərin hazırlanması	Dövrün sonuna yeni yaradılan laboratoriyaların sayının 20-yə çatdırılması			Ölçmələrin beynəlxalq təcrübəyə uyğunlaşması
2.	Azərbaycan Akkreditasiya Mərkəzinin İLAC beynəlxalq təşkilatına tam həqiqi üzv kimi qəbul olunması	İN	aidiyyəti qurumlar	2022–2023		Beynəlxalq standartın tələblərinə uyğunlaşmaya dair təkliflərin həyata keçirilməsi	Ölkənin İLAC beynəlxalq təşkilatına tam üzv seçilməsi			
3.	Keyfiyyətə nəzarət sahəsində göstərilən xidmətlərin rəqəmsallaşdırılması və vahid elektron portalın yaradılması	İN	VXSİDA, aidiyyəti qurumlar	2022		Keyfiyyətə nəzarət üzrə rəqəmsal infrastrukturun fəaliyyət göstərməsi				
1.1.22.	**Fəaliyyət istiqaməti: Sahibkarların rəqabət qabiliyyətinin yüksəldilməsi**									
1.	Ölkədə müqayisəli üstünlüyə malik sahələr üzrə istehsalı olmayan məhsulların istehsalının təşkili, idxalı əvəz edən məhsul istehsalı zəncirinin qurulması	İN	KTN, RİNN, MN	2022–2026		Müqayisəli üstünlüyə malik istehsal zəncirinin qurulma-sına dair təklifin həyata keçirilməsi	Hər il müqayisəli üstünlüyə malik olan 5-dən çox məhsulun müəyyən edilməsi			Müvafiq məhsullar üzrə idxalın həcminin əhəmiyyətli azalması
2.	"Yaşıl artım" və sosial sahibkarlığın inkişaf etdirilməsi üçün mexanizmlərin tətbiqi	İN	EN, ETSN	2022–2026		Müvafiq sahədə təklifin həyata keçirilməsi	Hər il 2 təşviq tədbirinin və 1 layihənin həyata keçirilməsi			

3.	Daxili istehsalda istifadə olunan və yerli istehsalı mövcud və ya səmərəli olmayan xammal və aralıq malların idxalına tətbiq olunan vergilərin və gömrük rüsumlarının optimallaşdırılması	İN	MN, DGK, KTN	2022–2023		Daxili istehsalda istifadə olunan və yerli istehsalı mövcud və ya səmərəli olmayan xammal və aralıq malların siyahısının qəbulu	Müvafiq vergi-gömrük güzəştlərinin optimallaşması			
4.	Daimi fəaliyyət göstərən müvəqqəti saxlanc və gömrük anbarları sisteminin inkişaf etdirilməsi	İN	DGK, RİNN	2022–2023		Müvafiq saxlanc və gömrük anbarları sisteminin yaradılması	Müvafiq anbarlardan istifadənin artması			
5.	İxracyönümlü yerli istehsalı artıra biləcək güzəştli gömrük prosedurlarından, xüsusilə daxildə emal xüsusi gömrük prosedurunun istifadə şərtlərinin sadələşdirilməsi	İN	DGK, MN	2022–2023		Müvafiq gömrük prosedurlarının sayının optimallaşmasına dair təkliflərin həyata keçirilməsi	Gömrük prosedurları na çəkilən xərclərin azalması			
	MƏQSƏD 1.2: DAXİLİ VƏ XARİCİ TƏSİRLƏRƏ DAYANIQLIQ									
1.2.1.	**Fəaliyyət istiqaməti: Makroiqtisadi sabitliyin təmin edilməsi**									
1.	İnflyasiya hədəflənməsi rejiminə mərhələli keçidin baza şərtlərinin formalaşdırılması	MB	İN, MN, ARDNF, ƏƏSMN	2022–2026		Hökumətlə razılaşdırılmış təkliflərin formalaşdırılması	Hökumətlə razılaşdırılmış təkliflərin icrası			İnflyasiya hədəflənməsi rejiminə mərhələli keçidin baza şərtlərinin yaradılması
2.	Maliyyə sektorunun bütün seqmentlərinin (bank, sığorta bazarları və kapital bazarı) maliyyə sabitliyinin tənzimlənməsi çərçivəsinin beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması	MB	ABA	2022–2026	Bank sektoru üzrə “uyğundur” reytinqi alan prinsiplərin (Basel) payı: 62%	Təkmil tənzimləmə çərçivəsinin tətbiqi	Bank sektoru üzrə “uyğundur” reytinqi alan prinsiplərin (Basel) payının hər il müsbət dinamikasına nail olunması			Bank sektoru üzrə “uyğundur” reytinqi alan prinsiplərin (Basel) payının 80%-i üstələməsi

						“Solvency II” standartları əsasında tənzimləmə çərçivəsinin formalaşması və əsas elementlərinin tətbiqinin yekunlaşması	Maliyyə sabitliyinin tənzimlənməsi çərçivəsinin yaxşılaşması	Sığorta sektorunda risk əsaslı nəzarət və tənzimləmə çərçivəsinin güclənməsi
						İnvestisiya şirkətlərinin fəaliyyəti üzrə risk əsaslı prudensial tənzimləmə çərçivəsinin formalaşdırılması		İnvestisiya şirkətlərinin fəaliyyəti üzrə risk əsaslı prudensial tənzimləməyə tam keçid
3.	Milli ödəniş sisteminin təhlükəsiz, fasiləsiz və davamlı fəaliyyətinin təmin edilməsi və beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması	MB	ABA	2022–2026	İqtisadi subyektlər tərəfindən (kommersiya bankları və digər iştirakçılar) MÖS üzrə aparılan əməliyyatların həcmi: 185 mlrd manat	Beynəlxalq standartala cavab verən MÖS-ün formalaşması	İqtisadi subyektlər tərəfindən MÖS üzrə aparılan əməliyyatların həcminin hər il 5% artması	MÖS-ün beynəlxalq standartlara uyğunlaşması
1.2.2.	**Fəaliyyət istiqaməti: Maliyyəyə çıxışın artırılması**							
1.	Bank sektoru üzrə təklifi genişləndirən tədbirlərin həyata keçirilməsi	MB	İKZF, ABA	2022–2026	Aktivlərin həcmi: 38,2 mlrd manat	Bank sektoru üzrə təklif və tələbin təşviqinə dair təkliflərin həyata keçirilməsi	Aktivlərin həcminin hər il 8% artması	Kredit portfelinin ÜDM-ə nisbətinin artması; Özəl sektorun maliyyəyə əlçatanlığının genişlənməsi
					Kredit portfelinin həcmi: 16,7 mlrd manat		Kredit portfelinin həcminin hər il 10% artması	
2.	Bank sektoru üzrə tələbin təşviqi tədbirlərinin həyata keçirilməsi	MB	İKZF, ABA	2022–2026	Biznes kreditlərinin həcmi: 9,7 mlrd manat		Biznes kreditlərinin həcminin hər il 6% artması	
3.	Maliyyə inklüzivliyinin genişləndirilməsi üzrə dövlət proqramının həyata keçirilməsi	MB	İKZF, ABA	2022–2026	Mikro, kiçik, orta biznesə verilmiş kreditlərin həcmi: 4,4 mlrd manat	Müvafiq sahədə dövlət proqramının qəbulu	Mikro, kiçik, orta biznesə verilmiş kreditlərin həcminin hər il 15% artması	

4.	Sahibkarların maliyyə resurslarına çıxış imkanlarını dəstəkləyən alətlərin genişləndirilməsi	İKZF	İN, MN, MB, aidiyyəti qurumlar	2002–2026		Müvafiq qaydaların hazırlanması, təkliflərin tətbiqi ilə bağlı zəruri işlər görülməsi	Sahibkarların maliyyə resurslarına çıxış imkanlarını dəstəkləyən alətlərin çeşidinin artması			Dövrün sonuna sahibkarların maliyyə resurslarının cəlbi kanallarının şaxələnməsi
5.	Sistemli institusional islahatlar, bazar infrastrukturunun müasirləşdirilməsi, rəqəmsal transformasiya və intensiv maarifləndirmə tədbirləri vasitəsilə sığorta bazarının genişləndirilməsi	MB	ƏN, İN, ASF, İKZF	2022–2026	Sığorta bazarının həcmi: 844 mln manat	Sığorta bazarının genişləndirilməsinə dair təkliflərin həyata keçirilməsi	Sığorta bazarının həcminin hər il 10% artması			Sığorta bazarının inkişaf etməsi və dayanıqlığının artması
6.	Korporativ qiymətli kağızlar bazarının dərinliyinin artırılması üzrə normativ hüquqi bazanın təkmilləşdirilməsi, institusional inkişafı və infrastruktur imkanlarının genişləndirilməsi	MB	İN, MN, ƏSF, İKZF, ARDNF	2022–2026		Kapital bazarında əlverişli vergi mühitinin yaranması	Sekyuritizasiya fəaliyyəti üzrə hüquqi çərçivənin yaranması	İnvestorların sığortalanması mexanizmi üzrə hüquqi çərçivənin yaranması	Azərbaycanın üzv olduğu 2 beynəlxalq maliyyə təşkilatının manatda istiqraz emissiyası	Dövrün sonuna 2 investisiya fondunun fəaliyyət göstərməsi
						İstanbul Birjası ilə Bakı Fond Birjası arasında dual listinq modelinin tətbiqi	Törəmə maliyyə alətləri üzrə hüquqi bazanın beynəlxalq standartlara uyğunlaşması	Korporativ istiqrazlara zəmanətin verilməsi mexanizminin tətbiq edilməsi	1 xarici depozitarla yerli bazar arasında əlaqənin qurulması; Mərkəzi Bankın IOSCO-ya imtiyazlı üzvlüyü	Fond birjasında listinqə əlavə 5 səhmin və 15 korporativ istiqrazın çıxışı
7.	Nağdsız ödənişlərin əhatə	MB	aidiyyəti	2022–	Ödəniş kartları ilə	Ödəniş kartları ilə	Ödəniş kartları ilə aparılan			Nağdsız

	dairəsinin genişləndirilməsinə dair tədbirlərin həyata keçirilməsi		qurumlar	2026	aparılan əməliyyatlarda nağdsız əməliyyatların payı: 31,8%	aparılan əməliyyatlarda nağdsız əməliyyatların payı: 35%	əməliyyatlarda nağdsız əməliyyatların xüsusi çəkisinin hər il 5% bəndi artması	ödənişlərin həcminin artması
1.2.3.	**Fəaliyyət istiqaməti: Fiskal tənzimləmənin təkmilləşdirilməsi**							
1.	Ortamüddətli Xərclər Çərçivəsinin (OMXÇ) tətbiqinin genişləndirilməsi	MN	aidiyyəti qurumlar	2022–2026		OMXÇ-nin təkmilləşməsinə dair təkliflərin həyata keçirilməsi	OMXÇ-ə cəlb olunmuş pilot sektorlar üzrə indikatorların təkmilləşdirilməsi	OMXÇ-nin sahəvi əhatəsinin genişlənməsi
2.	Dövlət büdcəsi gəlirlərinin proqnozlaşdırılması qaydasının təkmilləşdirilməsi və dövlət büdcəsinə daxilolmaların təhlili modelinin hazırlanması	MN	İN	2022–2026		Proqnoz modelinin formalaşdırılması	Dövlət büdcəsinin qeyri-neft/qaz gəlirləri üzrə faktiki və proqnoz göstəriciləri arasında fərqin 5%-ə azalması (ÜDM-nin faktiki və proqnoz göstəriciləri arasında fərq nəzərə alınmaqla)	Aşağı kənarlaşamaya imkan verən proqnoz modelinin tətbiq edilməsi
3.	Təkmilləşdirilmiş büdcə qaydasına əsaslanan makrofiskal çərçivənin tətbiqi	MN		2022–2026	İcmal büdcənin qeyri-neft baza kəsirinin qeyri-neft/qaz ÜDM-ə nisbəti: 23,5% (2021-ci il)	Təkmilləşdirilmiş büdcə qaydasının tətbiqi	İcmal büdcənin qeyri-neft baza kəsirinin qeyri-neft/qaz ÜDM-ə nisbətinin hər il azalması	İcmal büdcənin qeyri-neft baza kəsirinin qeyri-neft/qaz ÜDM-ə nisbət göstəricisinin ortamüddətli dövrün sonuna hədəflənən yuxarı həddi: 17,5%
4.	Dövlət orqanları (qurumları) tərəfindən dövlət büdcəsinə və ya həmin orqanların (qurumların) büdcələrinə hesablanan və daxil olan vergi və rüsum olmayan ödənişlər üzrə vahid elektron sistemin yaradılması və aidiyyəti	MN		2022–2026		Vahid elektron sistemin yaradılması və aidiyyəti orqanların (qurumların) informasiya bazalarına inteqrasiyasının təmini	Dövrün sonuna müvafiq vergi və rüsum olmayan ödənişlərin 100% vahid elektron sistem vasitəsilə ödənilməsi	Vergi və rüsum olmayan ödənişlərin elektron platformaya keçməsi

	dövlət orqanının (qurumunun) informasiya bazalarına inteqrasiyasının təmin edilməsi							
5.	Büdcə qaydasına uyğun borclanma strategiyasının təsdiqi və tətbiqi	MN		2022–2026	Dövlət borcunun ÜDM-ə nisbəti: 18,2% (31 dekabr 2021-ci il)	Müvafiq borclanma strategiyasının tətbiqi	Dövlət borcunun strukturunun optimallaşması	Dövlət borcunun ÜDM-ə nisbət göstəricisinin ortamüddətli dövrün sonuna hədəflənən yuxarı həddi: *30%*[8]
	MİLLİ PRİORİTET 2. DİNAMİK, İNKLÜZİV VƏ SOSİAL ƏDALƏTƏ ƏSASLANAN CƏMİYYƏT							
	MƏQSƏD 2.1: İNKİŞAFDAN HƏR BİR VƏTƏNDAŞIN BƏHRƏLƏNMƏSİ							
2.1.1.	**Fəaliyyət istiqaməti: Əməkhaqqı sisteminin təkmilləşdirilməsi**							
1.	Məhsuldar əməyin təşviqinə yönəlmiş əməkhaqqı sisteminin inkişafı üzrə mexanizmlərin formalaşması və tətbiqi	ƏƏSMN	MN, İN	2022–2026	Əməkhaqqı sisteminin inkişafı üzrə mexanizmlərin yaradılması	Əməkhaqqının artımı ilə əmək məhsuldarlığının artımı arasında uyğunluğun qorunması		Layiqli əməyin təmin olunması
2.	Qadınların yüksək gəlir gətirən iş yerlərinə çıxış imkanlarının genişləndirilməsi məqsədilə əlavə mexanizmlərin yaradılması və tətbiqi	ƏƏSMN	İN, AQUPDK	2022–2026	Qadınların orta aylıq əməkhaqqının kişilərin orta aylıq əməkhaqqına nisbəti: 65,8%	Qadınların yüksək gəlir gətirən iş yerlərinə çıxışının artmasına dair əlavə mexanizmlərin yaradılması və tətbiqi	Dövrün sonuna qadınların orta aylıq əməkhaqqının kişilərin orta aylıq əməkhaqqına nisbəti: 80%	Qadınların yüksək gəlirli sahələrdə məşğulluğunun artması
2.1.2.	**Fəaliyyət istiqaməti: Özəl sektorda məşğulluğun inkişafının stimullaşdırılması**							
1.	Əmək bazarında işçi qüvvəsinə tələb və təklifin uyğunlaşdırılması və rəqabətqabiliyyətli kadr potensialının inkişafı üçün peşə və kvalifikasiya standartlarının sayının artırılması	ƏƏSMN		2022–2026	860 peşə və kvalifikasiya standartı mövcuddur	Qəbul edilən sayda yeni peşə və kvalifikasiya standartının hazırlanması və qəbulu	Peşə və kvalifikasiya standartının iqtisadi subyektlər tərəfindən geniş istifadəsinə nail olunması	Əmək bazarında keyfiyyət göstəricilərinin yaxşılaşması

2.	Şəhər və regionlarda əmək bazarı imkanlarının genişləndirilməsinə xidmət edən müxtəlif mexanizmlərinin və elektron infrastrukturun yaradılması	ƏƏSM N	İN, *ETN*, *RİNN*, GF	2022–2026		Müvafiq elektron infrastrukturun tətbiqinə dair təkliflərin hazırlanması	Aktiv məşğulluq tədbirlərinin həyata keçirilməsi			Aktiv məşğulluq tədbirlərinə elektron çıxışın genişlənməsi; İşsiz, təhsil və təlimdən kənar gənclərin məşğulluq proqramlarına aktiv cəlb edilməsi
3.	Əmək miqrasiyasında yüksəkixtisaslı əcnəbi mütəxəssislərə üstünlük verilməsinin təmin edilməsi məqsədilə mexanizmin yaradılması	ƏƏSM N	DMX, DİN, XİN, İN	2022		Əmək bazarına yüksəkixtisaslı əcnəbi mütəxəssislərin cəlbi üçün sadələşmiş mexanizminin tətbiqi				
2.1.3.	**Fəaliyyət istiqaməti: Məşğulluğun səmərəliliyinin artırılması**									
1.	Əmək münasibətlərinin leqallaşdırılması sahəsində tədbirlərin genişləndirilməsi	ƏƏSM N	İN, ASK, AHİK	2022–2026		Müvafiq layihə təkliflərinin həyata keçirilməsi	Elektron nəzarət sistemi vasitəsilə monitorinqin həyata keçirilməsi üçün normativ hüquqi bazanın formalaşdırılması			Qeyri–dövlət sektorunda əmək münasibətlərini n leqallaşdırılmasının təmini
2.	Sosial cəhətdən həssas əhali qrupları, o cümlədən cəzaçəkmə müəssisələrindən azad edilmiş, valideynlərini itirmiş, valideyn himayəsindən məhrum olan *internat tipli xüsusi ümumtəhsil və inteqrasiya təlimli internat tipli*	ƏƏSM N	ƏN, *ETN*, AQUPD K, İN	2022–2026		Müvafiq şəxslər barədə məlumatların yaradılacaq reyestrə inteqrasiyasının təmini	Sosial cəhətdən həssas əhali qruplarının əmək bazarına çıxışının genişlənməsi	Yeni aktiv və məqsədli proqramlar vasitəsilə əmək bazarına inteqrasiyanın təmini		Sosial cəhətdən həssas və məşğul əhalinin işlə təminat səviyyəsinin dövrün sonuna məşğulluq üzrə ölkədəki müvafiq göstəriciyə

	ümumtəhsil məktəblərini bitirmiş şəxslərin əmək bazarına çıxışının genişləndirilməsi[9]									çatması
3.	Əlilliyi olan şəxslərin əmək bazarına inteqrasiyasının genişləndirilməsi	ƏƏSMN	ƏN, MN	2022–2026		Əlilliyi olan şəxslər üçün yeni platformaların və elektron kvotanın tətbiqi	Virtual təlimlər imkanından istifadə olunması			Dövrün sonuna əlilliyi olan şəxslərin məşğulluq səviyyəsinin 3% artması
	MƏQSƏD 2.2: YÜKSƏK VƏ ƏDALƏTLİ SOSİAL TƏMİNAT, İNKLÜZİV CƏMİYYƏT									
2.2.1.	**Fəaliyyət istiqaməti: Aztəminatlı və yoxsulluğa həssas təbəqənin sosial müdafiəsinə əlavə imkanların yaradılması**									
1.	Ünvanlı dövlət sosial yardımı (ÜDSY) almaq üçün elektron platformanın yenilənməsi, sadələşdirilməsi və ÜDSY almaq üçün şərtlərin optimallaşdırılması	ƏƏSMN	İN, MN, *RİNN*	2022–2026		Ailələrin ünvanlı dövlət sosial yardım hüququnu müəyyənləşdirmək üçün elektron informasiya sisteminin təkmilləşdirilməsi	VEMTAS proqramının yeni versiyasının tətbiq edilməsi	Ev təsərrüfatları kitablarının elektronlaşdırılması, 3 iqtisadi rayon üzrə yekunlaşdırılaraq proaktiv təyinatın test edilməsi	Əhalinin gəlirlərinin daha təkmil bəyan edilməsi mexanizminin formalaşdırılması	Əhalinin gəlirlərinin daha təkmil bəyan edilməsi mexanizmi formalaşdırıldıqdan sonra ÜDSY-nin təyin olunması mexanizminin gəlirlərin bəyanolunması mexanizminə uyğunlaşdırılması
2.	Yarana biləcək böhran vəziyyətlərində (iqtisadi böhran, pandemiya və s) aztəminatlı və yoxsulluğa həssas təbəqənin sosial müdafiəsinin yaxşılaşdırılması üçün mexanizmlərin hazırlanması	ƏƏSMN	ƏN, İN, MN	2022–2026		Mexanizmlər və normativ hüquqi bazaya dair təkliflərin qəbulu	Böhran vəziyyətində aztəminatlı və yoxsulluğa həssas təbəqənin sosial müdafiəsini qoruyan ssenari planlarının mövcud olması			Aztəminatlı və yoxsulluğa həssas təbəqənin sosial müdafiəsi

2.2.2.	**Fəaliyyət istiqaməti: Pensiya təminatı sisteminin maliyyə dayanıqlığının təmin edilməsi və pensiyaçıların dövlət təminatının əhatəliliyinin genişləndirilməsi**							
1.	Pensiyaçıların sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi üçün pensiya təminatı sisteminin təkmilləşdirilməsi	ƏƏSMN	İN, MB, MN, ƏN	2022–2026		Pensiya təminatı sisteminin təkmilləşdirilməsinə dair tədbirlərin həyata keçirilməsi	Özəl pensiya institutlarının fəaliyyəti üçün hüquqi mühitin formalaşması; Pensiya təminatı sistemində dövlət öhdəliklərinin dəqiq çərçivəsinin müəyyən edilməsi; Bütün pensiyaların vahid indeksasiya metodu ilə artması	Dayanıqlı pensiya təminatı sisteminin formalaşması
2.2.3.	**Fəaliyyət istiqaməti: Sosial cəhətdən həssas əhali qruplarının dayanıqlı sosial xidmətlərlə təminatının artırılması**							
1.	Çətin həyat şəraitində olan şəxslərin keyfiyyətli sosial xidmətlərə əlçatanlığının təmini, müasir tələblərə cavab verən sosial xidmət sisteminin, bu sahədə ixtisaslı kadr potensialının yaradılması, müvafiq beynəlxalq standartların və innovativ texnologiyaların tətbiqi	ƏƏSMN	ƏN, AQUPDK	2022–2026		Çətin həyat şəraitində olan və ya belə şəraitə düşmə riski olan şəxsləri əhatə edəcək sosial xidmət sisteminin qurulması və tətbiqi	Keyfiyyətli sosial xidmətlərə əlçatanlığın artması üçün zəruri infrastrukturun mövcud olması	Müvafiq şəxslərin sosial xidmətlərlə əhatəliliyinin artması
2.	Valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların sosial xidmət müəssisələrinə düşməsinin qarşısının alınması, müəssisələrdəki uşaqların ailələrinə qaytarılması, ailə əsaslı alternativ qayğı forması kimi himayədar ailə sisteminin qurulması	ƏƏSMN	*ETN*, SN, AQUPDK	2022–2026	Ailələrə qaytarılmış uşaqların sayı: 89 uşaq	120 uşağın ailələrə qaytarılması	Dövrün sonuna 220 uşağın ailəyə qaytarılması, 120 uşağın himayədar ailəyə verilməsi, 250 uşağın müəssisəyə düşməsinin qarşısının alınması	
3.	Əlilliyi olan şəxslərin reabilitasiyası məqsədilə reabilitasiya müəssisələri şəbəkəsinin genişləndirilməsi, onların reabilitasiya infrastrukturuna əlçatanlığının təmin	ƏƏSMN	MN, İN	2022–2026	Reabilitasiya müəssisələrinin sayı: 15 müəssisə	Yeni reabilitasiya müəssisələrinin yaradılamsına dair təklifərin həyata keçirilməsi	Hər il 1 yeni reabilitasiya müəssisəsinin fəaliyyətə başlaması	Dövrün sonuna 5 yeni reabilitasiya müəssisəsinin fəaliyyət göstərməsi

	edilməsi							
4.	Ailədaxili mübahisələrin həlli və uşaqların mənafeyinin qorunması istiqamətində mexanizmlərin hazırlanması	AQUP DK	MN	2022–2026		3 rayonda ailə mərkəzinin yaradılması	3 rayon üzrə ailə mərkəzlərinin fəaliyyətinin təmin edilməsi	Ailədaxili münasibətlərdən irəli gələn münaqişələrin sayının hər il 20% azalması
	MƏQSƏD 2.3: PAYTAXT VƏ REGİONLARIN TARAZLI İNKİŞAFI*							
2.3.1.	**Fəaliyyət istiqaməti: Rayon və kənd yerlərində əhalinin məşğulluğunun artırılması məqsədilə zəruri resursların təmin edilməsi**							
1.	Rayon və kənd yerlərində yaradıcı sənayenin inkişafına dəstək göstərilməsi	MdN	İN, DTA, VXSİDA	2022–2026		Yaradıcı sənayenin inkişafına dair təkliflərin hazırlanması və həyata keçirilməsi	Yaradıcı sənayenin inkişafına investisiya qoyuluşunun davamlı artmasının stimullaşdırılması	Yaradıcı sənaye ilə məşğul olan sahibkarlıq subyektlərinin illik gəlirlərinin artması
2.	Turizm potensialı olan kəndlərdə "turistik kənd" konsepsiyasına uyğun olaraq turizm infrastrukturunun yaradılması	DTA	İN, MdN, RİNN, ƏƏSMN, YİH, aidiyyəti qurumlar	2022–2026		Kənd yerlərinin turizm potensialının reallaşdırılmasına dair Tədbirlər Planının həyata keçirilməsi	8 kənddə turizm əlaqəli infrastruktur işlərinin həyata keçirilməsi; Ümumilikdə kəndlərdə qonaqlara kirayə verilən evlərin sayının 20% artması	Turizm xidmətilə məşğul olan ailə təsərrüfatlarının illik gəlirlərinin artması
	MİLLİ PRİORİTET 3. RƏQABƏTLİ İNSAN KAPİTALI VƏ MÜASİR İNNOVASİYALAR MƏKANI							
	MƏQSƏD 3.1: XXI ƏSRİN TƏLƏBLƏRİNƏ UYĞUN TƏHSİL							
3.1.1.	**Fəaliyyət istiqaməti. Erkən yaş dövründə səmərəli təhsil modelinə əsaslanan məktəbəqədər təhsilin əhatə dairəsinin artırılması**							
1.	Məktəbəqədər təhsil üzrə dövlət standartlarının və təhsil proqramının (kurikulum) təkmilləşdirilməsi, məktəbəqədər təhsil sistemində çalışan pedaqoji və idarəetmə heyəti üçün ixtisasartırma təlimlərinin	*ETN*[10]		2022–2026		Qabaqcıl beynəlxalq təcrübə əsasında hazırlanmış məktəbəqədər təhsil proqramının (kurikulum) tətbiq edilməsi	İxtisasartırma təlimlərinə cəlb olunan məktəbəqədər təhsil sistemində çalışan pedaqoji və idarəetmə heyətinin sayının artması	Məktəbəqədər təhsil üzrə kadr potensialının yaxşılaşması
						Təlimdən keçmiş cəmi heyət sayı:	Dövrün sonuna 17000 nəfər heyətin təlimdən keçməsi	

* *Qeyd: Regional inkişaf digər fəaliyyət istiqamətlərinin nəticələrindən də təsirlənəcək*

	təşkil edilməsi					2000 nəfər		
2.	Məktəbəqədər təhsilin keyfiyyət təminatı sisteminin yaradılması və xarici keyfiyyət təminatı sisteminin təkmilləşdirilməsi	*ETN*		2022–2026		Keyfiyyət təminatı sisteminin tətbiq edilməsi	Məktəbəqədər təhsil üzrə məmnunluq səviyyəsinin artması	Məktəbəqədər təhsillə əhatənin və keyfiyyətinin artması
3.	Məktəbəqədər təhsil sahəsində alternativ təhsil və maliyyələşmə modelləri (icma əsaslı məktəbəqədər təhsil, valideyn–dövlət–özəl əməkdaşlığı və s.) əsasında əhatəliliyin artırılması	*ETN*	MN	2022–2026	Məktəbəqədər təhsil və məktəbəhazırlıqla əhatə olunmuş uşaq sayı: 233400 uşaq; Məktəbəqədər təhsilə cəlb edilmiş uşaqların 1–5 yaşlılara nisbəti: 32%	Məktəbəqədər təhsil sahəsində alternativ təhsil və maliyyələşmə modellərinin tətbiqi	Dövrün sonuna əlavə 100000 uşağın məktəbəqədər təhsilə cəlb edilməsi; Məktəbəqədər təhsilə cəlb edilmiş uşaqların 1–5 yaşlılara nisbətinin 50%-ə çatması	Məktəbəqədər təhsildə maliyyələşmə mexanizminin təkmilləşməsi
4.	Qabaqcıl təcrübə əsasında məktəbəqədər təhsil üzrə pedaqoji və idarəetmə heyətinin sertifikatlaşdırılması sisteminin yaradılması və tətbiqi	*ETN*		2022–2026		Müvafiq mexanizm layihəsinin hazırlanması və tətbiqi	Dövrün sonuna 17000 nəfər heyətin sertifikatlaşmaya cəlb olunması	Məktəbəqədər təhsil üzrə kadr potensialının yaxşılaşması
3.1.2	**Fəaliyyət istiqaməti: Ümumi təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsi**							
1.	Ümumi təhsildə səriştə əsaslı təhsil proqramlarının (kurikulumların) hazırlanması və tətbiqi, məzmun islahatlarının əsas istiqaməti kimi STEAM əsaslı tədrisin əhatə dairəsinin genişləndirilməsi	*ETN*	İN, MN	2022–2026		STEAM əsaslı tədrislə əhatə ediləcək sinif sayı: 5000 sinif	Dövrün sonuna 10000 sinfin STEAM əsaslı tədrislə əhatə olunması	STEAM əsaslı yeni təhsil proqramlarının milli proqrama inteqrasiya olunması
						STEAM əsaslı tədrislə əhatə ediləcək şagird sayı: 135000 şagird	Dövrün sonuna 280000 nəfər şagirdin STEAM əsaslı tədrisə cəlb edilməsi	
2.	Ümumi təhsildə heyətin peşəkarlıq səviyyəsinə (sertifikatlaşdırma və	*ETN*	ƏƏSMN, MN	2022–2026		Nəticəyönlü idarəetmə və maliyyələşm	Dövrün sonuna 137000 nəfər heyətin sertifikatlaşma proqramında iştirakının təmin edilməsi;	Ümumi təhsil sistemində təhsilin

	tədris göstəriciləri) uyğun olaraq nəticəyönlü idarəetmə və maliyyələşmənin genişləndirilməsi					mexanizminin formalaşdırılması və tətbiqi	Dövrün sonuna 68000 nəfər heyətin diferensial əməkhaqqı sisteminə cəlb olunması	keyfiyyətinin artması və idarəetmənin təkmilləşməsi
3.	Ümumi təhsil müəssisələrində keyfiyyətə nəzarət mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi və tətbiqi	*ETN*	MN	2022–2026	Keyfiyyətə nəzarət tədbirlərinin əhatə edildiyi məktəblərin xüsusi çəkisi: 3%	Keyfiyyətə nəzarət üzrə təkmil mexanizmin tətbiqi	Dövrün sonuna keyfiyyətə nəzarət tədbirlərinin əhatə edildiyi məktəblərin xüsusi çəkisinin 70%-ə çatması	Ümumi təhsil sistemində təhsilin keyfiyyətinin artması və idarəetmənin təkmilləşməsi
4.	Ümumi təhsil müəssisələrinin adambaşına maliyyələşmə mexanizminə keçidini təmin edəcək pilot proqramların tətbiqi	NK	*ETN*, MN	2022–2026		Tətbiq ediləcək pilot proqramların layihəsinin hazırlanması	Dövrün sonuna 100 məktəbdə pilot layihənin həyata keçirilməsi	
5.	Ümumi təhsildə təmayüllərin, peşə təmayüllü siniflərin, inklüziv təhsilin əhatə dairəsinin genişləndirilməsi və infrastrukturun müasirləşdirilməsi	*ETN*	İN, MN	2022–2026	Maddi-texniki bazası yenilənmiş məktəblərin çəkisi: 76%	Məktəblərin maddi-texniki bazası yenilənməsinə dair tədbirlərin həyata keçirilməsi	Dövrün sonuna maddi-texniki bazası yenilənmiş məktəblərin xüsusi çəkisinin 86%-ə çatması	Məzunların ali məktəblərə qəbulda daha yüksək nəticələr əldə etməsi və akademik nailiyyətlərinin artması
						Peşə təmayüllü siniflərin fəaliyyət göstərdiyi məktəblərin xüsusi çəkisi: 2,5%	Dövrün sonuna peşə təmayüllü siniflərin fəaliyyət göstərdiyi məktəblərin xüsusi çəkisinin 15%-ə çatması	
6.	Ümumi təhsildə tədrisin keyfiyyətinin artırılması istiqamətində müasir metodiki xidmətin qurulması	*ETN*	MN	2022–2026		Müasir metodiki xidmətdə çalışan peşəkar işçilərin sayı: 450 nəfər	Dövrün sonuna müasir metodiki xidmətdə çalışan peşəkar işçilərin sayının 2250 nəfərə çatması	Ümumi təhsildə tədrisin keyfiyyətinin artması
3.1.3.	**Fəaliyyət istiqaməti: Əmək bazarının tələblərinə cavab verən peşə təhsilinin təşkili və təlim-tədris prosesinin qurulması**							
1.	Peşə təhsilinin, o cümlədən yüksək texniki peşə təhsilinin əhatəsinin artırılması	*ETN*	İN, MN	2022–2026	Peşə təhsili müəssisələrinə qəbul olunan tələbələrin sayı: 17140 tələbə	Peşə təhsilinin əhatəsinin genişləndirilməsi və məzmununun yaxşılaşdırılmasına dair təkliflərin	Peşə təhsili müəssisələrinə qəbul olunan tələbələrin sayının 11000 nəfər artması	Peşə təhsilli şəxslərin əmək bazarında xüsusi çəkisinin artması
					Yüksək texniki peşə		Yüksək texniki peşə təhsili ilə əhatə	

					təhsili ilə əhatə edilmiş tələbələrin sayı: 800 tələbə	həyata keçirilməsi	edilmiş tələbələrin sayının 9200 nəfər artması		
2.	Müasir təminatlı və yeni məzmun əsasında əlavə peşə təhsili mərkəzlərinin yaradılması	*ETN*	İN, MN	2022–2026		Peşə təhsili mərkəzlərinin yaradılmasına dair tədbirlərin icra olunması	8 əlavə peşə təhsili mərkəzinin fəaliyyətə başlaması		
3.	Peşə təhsili üzrə əmək bazarının tələblərinə cavab verən və nəticə əsaslı təhsil proqramlarının (kurikulumların) hazırlanması, bu prosesə işəgötürənlərin və sahibkarların cəlb edilməsi	*ETN*	ƏƏSMN	2022–2026	Hazırlanmış proqram sayı: 11 proqram	Əmək bazarının tələblərinə cavab verən və nəticə əsaslı təhsil proqramlarının hazırlanması və tətbiqi	Hər il 15 nəticə əsaslı təhsil proqramının tətbiqi		
4.	İqtisadiyyatın tələbatına uyğun qısamüddətli ixtisasartırma təhsil proqramlarının təşkili	*ETN*	İN, ƏƏSMN	2022–2026		1000 nəfərin qısamüddətli ixtisasartırma təhsil proqramlarına cəlbi	Dövrün sonuna 15000 nəfərin qısamüddətli ixtisasartırma təhsil proqramlarına cəlbi		
5.	Uğurlu peşə təhsili müəssisələrinin mərhələli şəkildə adambaşı maliyyələşmə sisteminə keçirilməsi	*ETN*	MN	2022–2026		Yeni maliyyələşmənin əhatə etdiyi təhsilalan sayı: 2000 nəfər	Dövrün sonuna yeni maliyyələşmənin əhatə etdiyi təhsilalanların sayının 12000 nəfərə çatdırılması		
3.1.4.	**Fəaliyyət istiqaməti: Ali təhsildə əlçatanlığın və keyfiyyətin artırılması, beynəlxalq rəqabətliliyin təmin edilməsi**								
1.	Ali təhsilin əlçatanlığının və əhatəliliyinin, o cümlədən dövlət sifarişi yerlərinin sayının artırılması	*ETN*	İN, MN, tabeliyində ali təhsil müəssisəsi olan dövlət qurumları	2022–2026	Ali təhsil müəsisələrinə qəbul olanların sayı: 54000 nəfər	Ali təhsil müəsisələrinə qəbul olanların sayı: 57000 nəfər	Ali təhsil müəsisələrinə qəbul olanların sayı: 60000 nəfər	Dövrün sonuna ali təhsil müəsisələrinə qəbul olanların sayının hər il 75000 nəfərə çatdırılması	
2.	Beynəlxalq ikili diplom proqramlarının əhatə	*ETN*	ARDNF	2022–2026	Mövcud ikili diplom	Müvafiq sahədə yeni məzmunlu	4 əlavə ikili diplom proqramının tətbiq olunması		Qabaqcıl təlim-tədris

	dairəsinin artırılması				proqramlarının sayı: 4 proqram	proqramların hazırlanması və tətbiqi		texnologiyaları ndan yararlanaraq, ali təhsil sisteminin məzmun və keyfiyyət göstəricilərinin müasirləşməsi
3.	Ali təhsildə tətbiq olunan yeni məzmunlu proqramların (SABAH və s.) əhatə dairəsinin və keyfiyyətinin artırılması	*ETN*	MN	2022–2026	Yeni məzmunlu proqramlar üzrə təhsil alan tələbə sayı: 2700 tələbə		Dövrün sonuna yeni məzmunlu proqramlar üzrə təhsil alan tələbə sayının 15000 nəfərə çatdırılması	
4.	Əmək bazarının tələblərinə və ölkənin sosial-iqtisadi inkişaf prioritetlərinə uyğun olaraq dövlət sifarişinin təkmilləşdirilməsi	İN	*ETN*, ƏƏSMN	2022–2026		Dövlət sifarişinin təkmilləşdirilməsinə dair təkliflərin hazırlanması	Dövlət sifarişinin təkmilləşdirilməsinə dair təkliflərin həyata keçirilməsi	Dövlət sifarişinin əmək bazarı ilə uyğunluğunun artması
5.	Rəqabətli maliyyələşmə və idarəetmə mexanizmlərinin yaradılması və tətbiqi, o cümlədən təhsil tələbə kredit sisteminin tətbiqinin genişlənməsi	*ETN*	MN	2022–2026		Sosial və standart təhsil tələbə kreditləşməsindən yararlana biləcək potensial şəxslərin sayı: 25000 nəfər	Əlavə 25000 nəfərin sosial və standart təhsil tələbə kreditləşməsindən yararlanmasının təmini	Əmək bazarında ali təhsilli şəxslərin xüsusi çəkisinin artması
3.1.5.	**Fəaliyyət istiqaməti: Elmi tədqiqatların və innovasiyaların inkişafının, elm və təhsilin inteqrasiyasının təmin edilməsi**							
1.	Ölkədə tədqiqat potensialı yüksək olan 2 universitetin bazasında 2 tədqiqat universitetinin yaradılması	*ETN*		2022–2026		Tədqiqat universitetlərinin yaradılmasına dair təkliflərin hazırlanması	Ali məktəblərin yeni elmi tədqiqat ənənəsinin artması; Dövrün sonuna qabaqcıl elmi-tədqiqat nəşrlərində aktiv iştirak edən 2 elmi-tədqiqat universitetinin fəaliyyət göstərməsi	Azərbaycan elminin daha da inkişafı və dünya səviyyəsində mövqeyinin yüksəlməsi
2.	Elmi potensialın gücləndirilməsi sahəsində təşviq mexanizmlərinin formalaşdırılması	AMEA	*ETN*, MN, İN, ASAN, ƏMA, ali təhsil müəssisələri	2022–2026		Elmi potensialın inkişafını dəstəkləyən təşviq mexanizminin tətbiqi	Elmi tədqiqatların artması və qlobal elmi məkana inteqrasiya	
3.	Beynəlxalq impakt faktorlu jurnallarda çap olunan məqalə sayının artırılması	*ETN*	AMEA, EİF	2022–2026	İmpakt faktorlu jurnallarda çap olunan məqalə sayı:	Müvafiq sahədə təşəbbüslərin hazırlanması və	Dövrün sonuna beynəlxalq impakt faktorlu jurnallarda çap olunan məqalə sayının baza illə müqayisədə 40%	Beynəlxalq impakt faktorlu jurnallarda

	istiqamətində təşəbbüslərin dəstəklənməsi				1800 məqalə	həyata keçirilməsi	artması	məqalə çapında müsbət dinamikanın formalaşması
4.	Təhsil sistemində elmi tədqiqatlara və inkişaf layihələrinə ayrılan xərclərin artırılması və rəqabətli əsasda layihələrinin maliyyələşdirilməsi	*ETN*	AMEA, EİF, İN, MN	2022–2026	Elm xərclərinin ÜDM-də çəkisi: 0,2%	Elmi tədqiqat və inkişaf layihələrinin maliyyələşməsinə dair yeni mexanizmlərin tətbiqi	Elm xərclərinin ÜDM-də xüsusi çəkisinin müsbət dinamikasına nail olunması	Elmi tədqiqat və inkişaf layihələrinə ayrılan xərclərin ÜDM-də payının dünya üzrə orta səviyyəyə çatması
3.1.6.	**Fəaliyyət istiqaməti: Səriştələrin davamlı inkişafına əsaslanan “ömürboyu təhsil” sisteminin gücləndirilməsi**							
1.	Əmək bazarında ixtisassız işçilərin peşə təhsilinə cəlb edilməsi (işə qəbul zamanı peşə ixtisasını təsdiq edən sənədin tələb edilməsi yolu ilə)	*ETN*	ƏƏSMN	2022–2026	Peşə təhsilində qısamüddətli təlimlərə cəlb edilmiş şəxs sayı: 650 nəfər	Peşə təhsilində qısamüddətli təlimlərin təşkili	Dövrün sonuna 4000 nəfərin peşə təhsilində qısamüddətli təlimlərə cəlbi	Əmək bazarında ixtisassız işçilərin sayının azalması
2.	Qeyri–formal və informal üsullarla əldə olunmuş və tanınması nəzərdə tutulan kvalifikasiyaların sayının artırılması	*ETN*	ƏƏSMN, GF	2022–2026	Tanınmış kvalifikasiyaların sayı: 5 kvalifikasiya	Kvalifikasiyaların sayının müəyyən olunması və tətbiqi	Qeyri–formal və informal üsullarla əldə olunmuş və tanınması nəzərdə tutulan kvalifikasiyaların sayının 35 vahid artması; Əməkqabiliyyətli əhalinin sayında qeyri–formal təhsilə cəlb olunanların xüsusi çəkisi üzrə müsbət dinamikaya nail olunması	
3.	Ali təhsil müəssisələri ilə əməkdaşlıqla yüksəkixtisaslı mütəxəssislərin hazırlanmasına hədəflənən peşəkar inkişaf proqramlarının təşkili	*ETN*	MN	2022–2026		Peşəkar inkişaf proqramlarına cəlb edilmiş şəxslərin sayı: 1000 nəfər	4000 nəfər əlavə şəxsin peşəkar inkişaf proqramlarında iştirakının təmini	Ölkədə insan kapitalının inkişafına dəstəyin artması
3.1.7.	**Fəaliyyət istiqaməti: Erkən yaşlardan rəqəmsal səriştələrin artırılması, İKT-nin təhsildə tətbiqi və distant təhsil imkanlarının genişləndirilməsi**							
1.	Müəllim heyətinin və idarəetmə heyətin	*ETN*	MN	2022–2026		Təlimdən keçmiş müəllim və	Dövrün sonuna 10000 nəfər müəllim və idarəetmə heyətə təlimin təşkili	Təlim keçmiş müəllim və

	rəqəmsal bacarıqlarının inkişafı üzrə təlimlərin təşkili					idarəetmə heyətin sayı: 2000 nəfər		inzibati heyətin rəqəmsal bacarıq üzrə göstəricilərinin yaxşılaşması
2.	Təhsil müəssisələrinin İKT üzrə maddi-texniki bazasının təkmilləşdirilməsi, kompüter və digər zəruri rəqəmsal avadanlıqla təminatının yaxşılaşdirilması	*ETN*	MN	2022–2026	Şagird–kompüter nisbəti: 36 şagirdə 1 kompüter	Təchiz olunmuş kompüter sayı: 40000	Müvafiq göstəricinin ilbəil azaldılaraq dövrün sonuna 6 şagirdə 1 kompüter nisbətinə çatması	Dövrün sonuna təhsil müəssisələrinin cəmi 200000 kompüterlə təchiz olunması
3.	Təhsilverənlər, təhsilalanlar və valideynlər üçün maarifləndirmə xarakterli resursların yaradılması, rəqəmsal məzmunun (elektron tədris resurslarının) tətbiqinin əhatə dairəsinin genişləndirilməsi	*ETN*		2022–2026	Elektron resursların sayı: 13000 e-resurs	Elektron tədris resurslarının tətbiqi	Elektron tədris resurslarının tətbiqində müsbət dinamikaya nail olunması	Dövrün sonuna elektron resursların sayının 40000-ə çatması
4.	Bütün təhsil pillələri üzrə informasiya sistemlərinin və elektron xidmətlərin təkmilləşdirilməsi	*ETN*	MN, *RİNN*	2022–2026	Müxtəlif təhsil pillələri və ümumi idarəetmə üzrə 18 informasiya sistemi və elektron xidmətlər yaradılmışdır	Təkmil informasiya sistemlərinin və elektron xidmətlərin tətbiqi	Müxtəlif təhsil pillələri və ümumi idarəetmə üzrə əlavə 8 informasiya sistemi və elektron xidmətlərin yaradılması	Dövrün sonuna müxtəlif təhsil pillələri və ümumi idarəetmə üzrə 26 informasiya sistemi və elektron xidmətlərin istifadəyə verilməsi
3.1.8.	**Fəaliyyət istiqaməti: Tibb təhsilinin gücləndirilməsi və ömürboyu öyrənmənin (life long learning) tətbiqi**							
1.	İlkin səhiyyə xidməti müəssisələrinin heyəti üçün bilik və bacarıqların artırılması məqsədilə	SN	*TƏBİB*	2022–2026	İlkin səhiyyə xidməti müəssisələri heyətinin 50%-i	Müvafiq təlimlərin hazırlanması və tətbiqi	Müvafiq kontingentin sayının hər il 5% bəndi artması; Ailə həkimləri üçün hər il 1 yeni e-kursun təşkil edilməsi	

	təlimlərin keçirilməsi				təlimlərdən keçmişdir. Ailə həkimləri üçün 1 yeni e-kurs yaradılmışdır					
2.	Ali və orta tibb təhsili müəssisələrin arasında əməkdaşlığın gücləndirilməsi, müasir elektron vasitələrdən də istifadə etməklə təcrübə mübadiləsinin aparılması, birgə tədris və elmi fəaliyyətin həyata keçirilməsi	SN		2022–2026	15 birgə elmi-praktiki tədbir keçirilmişdir	Ali və orta tibb təhsili müəssisələrin arasında əməkdaşlığın güclənməsinə dair tədbirlərin həyata keçirilməsi	Birgə elmi-praktiki tədbirlərin sayının hər il 2 vahid artması			
3.	Tibb təhsili alanlar və tibbi xidmət göstərən heyət üçün zəngin fiziki və elektron kitabxana resurslarına əlçatanlığın təmin olunması, müasir tibbi kitab, jurnal və protokollarla kitabxana resurslarının zənginləşdirilməsi	SN		2022–2026	Ümumi kitabxana fondu: 1134000 nəşr	Tibbə dair fiziki və elektron kitabxana resurslarının yaradılması	Tibbə dair fiziki və elektron kitabxana resurslarının yaradılmasında müsbət dinamikanın formalaşması			Dövrün sonuna ümumi kitabxana fondunun 1200000 nəşrə çatması
4.	Tibb və sağlamlıq sahəsi üzrə beynəlxalq elmi-praktiki tədbirlərin Azərbaycanda keçirilməsinə dəstək göstərilməsi	SN		2022–2026		Müvafiq sahədə elmi-praktiki tədbirlərin Azərbaycanda keçirilməsi	Hər il ən azı 2 beynəlxalq tədbirə elmi-metodiki və təşkilati dəstəyin göstərilməsi			Dövrün sonuna 10 beynəlxalq tədbirə elmi-metodiki və təşkilati dəstəyin göstərilməsi
3.1.9.	**Fəaliyyət istiqaməti: Dövlət qulluğunda və iqtisadi idarəetmədə effektivliyin artırılması**									
1.	Peşəkar, səmərəli və yeniliklərə açıq dövlət qulluğu sisteminin formalaşdırılması üçün “Azərbaycan	DİM	aidiyyəti qurumlar	2022–2023		“Azərbaycan Respublikasının Dövlət Qulluğu Məcəlləsi”nin qəbul üçün təqdimi	“Azərbaycan Respublikası nın Dövlət Qulluğu Məcəlləsi”ni			

	Respublikasının Dövlət Qulluğu Məcəlləsi"nin layihəsinin təsdiq üçün təqdim olunması						n qəbulu			
2.	Dövlət sektorunda insan kapitalının inkişaf etdirilməsi (Yüksəliş proqramından istifadə daxil olmaqla) istiqamətində təşəbbüs göstərmək	DİM	aidiyyəti qurumlar	2022–2026		Müvafiq sahədə təşəbbüslərin həyata keçirilməsi	Dövlət qulluğuna cəlb olunan şəxslərin sayının hər il 5% artması			
3.	Dövlət qulluğunda sertifikasiya sisteminin təkmilləşdirilməsi	DİM	aidiyyəti qurumlar	2022–2026		Təkmil sertifikasiya sisteminin tətbiqi	Dövlət qulluğuna qəbul və dövlət qulluğunda fəaliyyətin davam etdirilməsi üzrə test imtahanlarının davamlı təkmilləşdirilməsi			Müasir bilik və bacarıqlara əsaslanan yeni sertifikasiya sisteminin inkişaf etməsi
4.	İqtisadi idarəetmədə müasir korporativ idarəetmə prinsiplərinin tətbiqinin genişləndirilməsi	AİH	aidiyyəti qurumlar	2022–2026		Müasir korporativ idarəetməyə tam keçid	Dövrün sonuna AİH-in idarəetməsinə verilmiş dövlət müəssisələrinin hamısında korporativ idarəetmə prinsiplərinin 100% tətbiqi			Müvafiq müəssisələrin fəaliyyətində səmərəlilik əmsalının yüksəlməsi
MƏQSƏD 3.2: YARADICI VƏ İNNOVATİV CƏMİYYƏT										
3.2.1.	**Fəaliyyət istiqaməti: İnnovasiya ekosisteminin inkişafı**									
1.	"Abşeron vadisi" innovasiya klasterinin yaradılması	RİNN	İN	2022–2026		Abşeron vadisinin yerləşəcəyi yerin müəyyən edilməsi	Abşeron vadisinin hüquqi çərçivəsinin formalaşdırılması və infrastrukturunun yaradılması	Abşeron vadisində fəaliyyət göstərən startapların sayı: 100	Abşeron vadisində fəaliyyət göstərən startapların sayı: yeni 150	Abşeron vadisində fəaliyyət göstərən startapların sayı: yeni 300 startap
								Startaplar tərəfindən cəlb edilən	Startaplar tərəfindən cəlb edilən maliyyələşmə:	Startaplar tərəfindən cəlb edilən maliyyələşmə: 13 mln USD

								maliyyələşmə: 5 mln USD	7 mln USD	
2.	Vençur fəaliyyəti və kraudfandinq maliyyələşməsi istiqamətində normativ hüquqi çərçivənin yaradılması	RİNN	İN, VXSİDA	2022–2023		Müvafiq normativ hüquqi aktların hazırlanması	Müvafiq normativ hüquqi aktların qəbulu			
3.	“Texnoloji diaspor”un əhatə dairəsinin genişləndirilməsi	RİNN	DİDK, VXSİDA	2022–2026		İnnovativ texnoloji sahədə fəaliyyət göstərən azərbaycanlıların ölkəyə cəlbinə dair tədbirlərin həyata keçirilməsi	Dünyanın aparıcı texnoloji mərkəzlərində çalışan azərbaycanlıları Abşeron vadisinə təcrübə mübadiləsinə, tədqiqatlara, onların yaratdıqları texnoloji şirkətlər isə Abşeron vadisinə rezident kimi cəlb edilməsi			Xaricdə innovativ texnoloji sahədə fəaliyyət göstərən azərbaycanlıların ölkəmizlə əlaqəsinin daha da möhkəmlənməsi
4.	Əqli mülkiyyət hüquqlarının beynəlxalq səviyyədə qeydiyyatının stimullaşdırılması	ƏMA	AMEA, *ETN*	2022–2026	Yaradıcı sənayenin ÜDM-də payı: 5,3%		Hər il ən azı 1 əqli mülkiyyət obyektinin beynəlxalq səviyyədə qeydiyyatdan keçməsinin təmini Patent üzrə qeydiyyat prosedurları ilə bağlı müddətlərin azaldılması; Beynəlxalq sistemlərə inteqrasiya və əlçatanlığın artırılması			Yaradıcı sənayenin, o cümlədən müəlliflik hüququna əsaslanan sahələrin ÜDM-də xüsusi çəkisinin davamlı artması
5.	Effektiv patent qeydiyyatı prosedurlarının qurulması və əqli mülkiyyət hüquqları ilə bağlı məlumatlılığın artırılması	ƏMA	AMEA, *ETN*, RİNN, İN	2022–2026		Müvafiq sahədə təkliflərin hazırlanması və icrası				
6.	Patent məlumatlarının beynəlxalq göstəriciləri əsasında ölkənin texnoloji profilinin (patent landşaftının) və tədqiqat istiqamətlərinin müəyyən edilməsi və texnologiya	ƏMA	AMEA, *ETN*	2022–2026			Beynəlxalq elm mərkəzləri və xarici tədqiqatçılarla aparılan birgə elmi layihələrin sayının hər il artması; Xaricdən maliyyələşdirilən elmi tədqiqatların sayının hər il artması			Dünyanın aparıcı ölkələri ilə texnoloji inkişaf məsafəsinin azalması

	inkişaf səviyyəsinin qiymətləndirilməsi									
7.	Rəhbər kadrların inkişafı üçün Rəqəmsal akademiyanın yaradılması	RİNN	*ETN*, ƏƏSMN, İN, ~~VXSİDA~~[11]	2022–2026		Rəqəmsal bilik və bacarıqları inkişaf etdirəcək təhsil və təlim proqramlarının həyata keçirilməsi	Rəqəmsal akademiyanın fəaliyyət göstərməsi			
8.	Xarici istedadların ölkəyə cəlbi üçün mexanizmlərin (sadələşdirilmiş viza rejiminin və s.) yaradılması	İN	XİN, DMX, RİNN, VXSİDA	2022–2023		Təkmilləşdirilmiş mexanizmlərin tətbiqi	Hər il 1 xarici startapın ölkəyə daxil olması			Dövrün sonuna startapların inkişafı üçün istedad ehtiyatının artması və infrastrukturun inkişafı
9.	Startapların inkişafı üçün zəruri İKT infrastrukturunun gücləndirilməsi və istedad ehtiyatlarının yaradılması, o cümlədən vençur maliyyələşmə mexanizmlərinin formalaşdırılması	RİNN	İN, VXSİDA, ƏMA	2022–2026		Təkmilləşdirilmiş İKT infrastrukturunun tətbiqi	Dövlət─Özəl Sektor Tərəfdaşlığı çərçivəsində Abşeron vadisi, özəl sektor və universitetlərdə inkubasiya və akselerasiya proqramının tətbiqinin genişləndirilməsi			
3.2.2.	**Fəaliyyət istiqaməti. İnnovasiyaların dəstəklənməsi və stimullaşdırılması**									
1.	İnovativ layihələrə – startaplara, biznes inkubatorlara, klasterlərə və s. dövlət dəstəyi mexanizmlərinin inkişaf etdirilməsi	İN	RİNN, VXSİDA, aidiyyəti qurumlar	2022–2026	2021-ci idə 27 startap şəhadətnaməsi verilmişdir. 2021-ci ildən təhsil, elm, tədqiqat və dəstək layihələrinin maliyyələşdirilməsinə başlanılmış və 15 layihə maliyyələşdirilmişdir	Təkmilləşdirilmiş dövlət dəstəyi mexanizminin tətbiqi	Hər il 20 startap şəhadətnaməsinin verilməsi; Hər il 30 layihənin maliyyələşməsi			Özəl sektor tərəfindən innovativ layihələrin sayının və əhatə dairəsinin artması
2.	İnnovasiyaların özəl və dövlət sektoru tərəfindən tətbiqinə görə subsidiya mexanizminin yaradılması	RİNN	İN, VXSİDA, ƏMA, aidiyyəti	2022─2023		Subsidiya siyasətinin hazırlanması və tətbiq edilməsi	Effektiv subsidiya mexanizminin inkişaf			

	və subsidiyaların verilməsi, o cümlədən vençur maliyyələşmə mexanizmlərinin formalaşdırılması		qurumlar				etməsi			
3.	Özəl sektor tərəfindən İKT infrastruktur layihələrinə investisiya qoyuluşunun təşviqi, o cümlədən İKT sahəsində miqrasiya, sosial sığorta, gömrük rüsumları və vergilər üzrə güzəştlərin tətbiqinin nəzərdən keçirilməsi	RİNN	İN	2022–2026		Müvafiq sahədə təşviqat tədbirlərinin həyata keçirilməsi və zəruri stimulların tətbiqi	Dövlət–Özəl Sektor Tərəfdaşlığı (PPP) çərçivəsində infrastruktur layihələrinə investisiya qoyuluşunda iştirak edən özəl sektor subyektlərinin xüsusi çəkisinin artması üzrə müsbət dinamikaya nail olunması			İKT infrastrukturun un inkişafı və bu sahədə özəl investisiyaların xüsusi çəkisinin artması
4.	"Elm-sənaye klasteri 4.0"-nin formalaşdırılması	İN	RİNN	2022–2026		"Elm-sənaye klasteri 4.0"-nə dair inkişaf və maarifləndirci tədbirlərin sayının hər il 10 vahid artması	Sözügedən tədbirlərdə iştirak səviyyəsinin hər il 15% artması			Müasir elmtutumlu, yüksək texnologiyalı istehsalların iqtisadi göstəricilərdə xüsusi çəksinin artması
5.	Emal sənayesi sahəsində yeni texnoloji məhsulların yaradılması və ya mövcud məhsulların təkmiləşdirilməsi üçün elmi tədqiqat mərkəzlərinin və mühəndislik sahəsinin inkişafının dəstəklənməsi (qrantlar, birgə maliyyələşmə)	RİNN	İN, AMEA, ƏMA	2022–2026		Özəl sektorun ETTKİ istiqamətində investisiyaların təşviqi, o cümlədən miqrasiya, sosial sığorta, gömrük rüsumları və vergilər üzrə güzəştlərin tətbiqi imkanların araşdırılması və müvafiq mexanizmlər yaradılması	ETTKİ istiqamətində investisiya qoyuluşunda iştirak edən özəl sektor subyektlərinin sayının artması üzrə müsbət dinamikaya nail olunması			ETTKİ-yə cəlb olunan korporativ investisiya-ların ÜDM-də payının 0,1% artması

6.	“Abşeron vadisi” çərçivəsində aqrotex texnologiyası üzrə ixtisaslaşmış innovasiya mərkəzinin yaradılması	KTN	RİNN, İN	2022–2026		Təkliflər layihəsinin hazırlanması	İnnovasiya Mərkəzinin fəaliyyət göstərməsi		
7.	“Ağıllı şəhər” və “Ağıllı kənd” konsepsiyasının təsdiq edilməsi	RİNN	aidiyyəti qurumlar	2022–2023		“Ağıllı şəhər” və “Ağıllı kənd” konsepsiyasının layihəsinin təsdiq üçün təqdimi	“Ağıllı şəhər” və “Ağıllı kənd” konsepsiyası nın təsdiqi; ictimai nəqliyyat üçün “Mobillik Xidmət kimi (MaaS)" təcrübəsinin tətbiqi		
3.2.3.	**Fəaliyyət istiqaməti: İqtisadiyyatın müxtəlif sahələrində innovasiyaların tətbiqi imkanlarının genişləndirilməsi**								
1.	Nəqliyyat əməliyyatlarının 24/7 formatında sürətli həyata keçirilməsi məqsədilə dövlət tərəfindən yaradılacaq rəqəmsal platformaya inteqrasiyası (rəqəmsal gömrük, hesablaşma, saxlama)	RİNN	İN, ~~VXSİDA~~, DGK	2022–2026		“AYNA” informasiya sisteminin və Elektron Tranzit Portalının müxtəlif modullarının istifadəyə verilməsi	“AYNA” informasiya sisteminin və Elektron Tranzit Portalının müxtəlif modullarının digər müvafiq qurumların operatoru olduqları dövlət informasiya sistemləri ilə inteqrasiyası	“AYNA” informasiya sisteminin istifadəyə verilən modullarının genişləndirilməsi və sayının artması	
2.	Nəqliyyat və logistika	RİNN	İN, MN,	2022–		Müvafiq subsidiya	Nəqliyyat və logistika sahəsi üzrə		Nəqliyyat və

<table>
<tr><td></td><td>sahəsi üzrə effektivliyin və proqnozlaşdırma keyfiyyətinin artırılması, həmçinin axınların “ağıllı” idarə edilməsi məqsədilə sahənin tam rəqəmsallaşmasına (infrastruktur və proqram təminatı, o cümlədən IoT, M2M, AI) subsidiya və güzəştli kreditlərin ayrılması</td><td></td><td>DGK</td><td>202</td><td></td><td>və güzəştli kredit siyasətinin hazırlanması və tətbiqi</td><td>axınların “ağıllı” idarə edilməsi sisteminin tam tətbiqi</td><td>logistika sahəsinin rəqəmsallaşması</td></tr>
<tr><td>3.</td><td>Elektron ticarət üzrə normativ hüquqi bazanın təkmilləşdirilməsi (maneələrin aradan qaldırılması) və qanunsuz ticarət əməliyyatlarının azaldılmasının təşviqi</td><td>İN</td><td>RİNN, ƏN, DGK, MB</td><td>2022—2026</td><td></td><td>Elektron ticarət üzrə təkmil qanunvericilik bazasının tətbiqi</td><td rowspan="2">Elektron ticarətin həcminin və istifadəçilərinin sayının artması</td><td rowspan="2">Elektron ticarətin cəmi ticarət əməliyyatlarında xüsusi çəkisinin artması</td></tr>
<tr><td>4.</td><td>Elektron ticarətin genişlənməsi üçün zəruri infrastrukturun yaradılması və bu sahədə təhlükəsizlik tədbirlərinin həyata keçirilməsi</td><td>RİNN</td><td>MB~~,~~ ~~VXSİDA~~, İN</td><td>2022—2026</td><td></td><td>Təhlükəsizlik əməliyyatları üzrə qaydaların qəbul olunması;
Data məlumatların qorunması üçün mexanizmlərin yaradılması</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Bizneslərarası (B2B) əməliyyatların (o cümlədən tenderlər, daşınmaz əmlak və s.) onlayn platformalara keçməsinin təşviqi</td><td>İN</td><td>RİNN, MB~~,~~ ~~VXSİDA~~</td><td>2022—2026</td><td></td><td>Müvafiq sahələrdə elektron platformanın tətbiqi</td><td colspan="2">Onlayn platforma üzərindən keçirilən bizneslərarası (B2B) əməliyyatların həcminin hər il 15% artması</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Müasir identifikasiya alətlərinin (rəqəmsal imzalar, ID, “ağıllı müqavilə”lər, elektron sənədlər və s.) tətbiqinin</td><td>RİNN</td><td>İN~~,~~ ~~VXSİDA~~, MB</td><td>2022—2026</td><td></td><td>Ölkələrarası elektron imzaların qarşılıqlı tanınması və əsas ticarət partnyorları ilə</td><td colspan="2">Ölkələrarası elektron sənəd mübadiləsində iştirak edən əsas ticarət subyektlərinin sayının hər il 10% artması</td></tr>
</table>

	təşviq edilməsi					elektron sənəd mübadiləsi üzrə təkliflərin hazırlanması				
7.	Dövlət–özəl sektor tərəfdaşlığı çərçivəsində telekommunikasiya operatorları ilə birgə kommunikasiya şəbəkələrinin inkişaf etdirilməsi	RİNN		2022–2026		Telekommunikasiya operatorları ilə birgə kommunikasiya şəbəkələrinin inkişafına dair tədbirlərin həyata keçirilməsi	Dövlət–özəl sektor tərəfdaşlığı çərçivəsində telekommunikasiya operatorları ilə birgə kommunikasiya şəbəkələrinin inkişafında müsbət dinamikaya nail olunması			Telekommunikasiya xidmətlərində özəl sektorun xüsusi çəkisinin artması
8.	KOB-ların böyük beynəlxalq platformalarla (Amazon, AliExpress və s.) əməkdaşlığının qurulmasının və inteqrasiyasının dəstəklənməsi	İN	RİNN, MB	2022—2026		Müvafiq platformalarla əməkdaşlığının qurulmaşına dair tədbirlərin həyata keçirilməsi	KOB-ların böyük beynəlxalq platformalarla inteqrasiyası sahəsində müsbət dinamikaya nail olunması			KOB-ların böyük beynəlxalq platformalarla inteqrasiyasının təmin edilməsi
9.	İKT-nin inkişafı üçün standartların formalaşdırılması, o cümlədən bulud texnologiyaları, API, əşyaların interneti, böyük məlumatlar və digər sahələrdə siyasət və standartların hazırlanması	RİNN	VXSİDA, İN	2022—2023		Müvafiq qaydaların hazırlanması	Müvafiq qaydaların tətbiqi			
10.	Dövlət sifarişi ilə hazırlanan müdafiə sənayesi təyinatlı orta və yüksək texnoloji məhsulların və ya məhsul hissələrinin yerli özəl iqtisadi subyektlər tərəfindən istehsalına və yüksəkixtisaslı yerli kadrların formalaşmasına	MSN	MSN, DSX, RİNN, İN	2022–2026		Müvafiq layihə təkliflərinin həyata keçirilməsi	Müdafiə sənayesi təyinatlı orta və yüksək texnoloji məhsulların və ya məhsul hissələrinin istehsalında özəl sektorun xüsusi çəkisinin hər il artması			Müdafiə sənayesi təyinatlı orta və yüksək texnoloji istehsalın artması

	imkan yaradan layihələrin həyata keçirilməsi							
3.2.4.	**Fəaliyyət istiqaməti: Mədəni və yaradıcı cəmiyyətin inkişafının təşviqi**							
1.	Mədəniyyət və yaradıcılıq sahələrində bacarıqların inkişafını təşviq edən maarifləndirici təşəbbüslərin həyata keçirilməsi	MdN	aidiyyəti qurumlar	2022–2026		Mədəniyyət və Yaradıcılıq sahələrində bacarıqların inkişafına dair tədbirlərin həyata keçirilməsi	Maarifləndirmə sahəsində hər il 1 Qrant Proqramının icrası; Hər il mədəniyyət sahəsində məlumatların artırılmasına yönəlmiş 2 yeni layihənin icrası	Cəmiyyətdə yaradıcı bacarıqların inkişaf etməsi
2.	Mədəniyyət və yaradıcılıq sahəsində media platformalarının yaradılması və fəaliyyətinin təmini	MdN	aidiyyəti qurumlar	2022–2026		Mədəniyyət sahəsində media platformalarının fəaliyyət göstərməsi	Media platformaları üzrə məlumatların çatdığı auditoriyanın hər il 10% artması; "E-culture" Azərbaycan mədəniyyətinin rəqəmsallaşması layihəsi çərçivəsində hər il yazılı və media məlumatların ümumi həcminin artması üzrə müsbət dinamikaya nail olunması; Platforma çərçivəsində özəl təşkilatlarla hər il 2 yeni layihənin icrası	Azərbaycanda mədəniyyət və yaradıcı sahələrin inkişafı
3.	Azərbaycan mədəniyyətinin təbliği çərçivəsində yaradıcılıq sahələrinin inkişafının dəstəklənməsi	MdN	ƏMA, aidiyyəti qurumlar	2022–2026		Mədəniyyətin və yaradıcılıq sahələrinin inkişafına dair təkliflərin həyata keçirilməsi	Strateji ölkələrdə Azərbaycanın yaradıcı mədəniyyətinə dair hər il 5 yeni tədbirin keçirilməsi; Dövrün sonunda xaricdə yerləşən aparıcı muzey və kitabxanalarda 10 yeni guşənin yaradılması; layihənin həyata keçirilməsi; Hər il 1 yeni yüksək keyfiyyətli filmin yaradılması; Azərbaycan mədəniyyətinin təbliği məqsədilə keçiriləcək forumlarda hər il tərəfdaş sayının artım tempinin təmin olunması; Dövrün sonunadək 5 strateji ölkədə mədəni mərkəzlərin açılması	
3.2.5.	**Fəaliyyət istiqaməti: Dövlət xidmətlərinə əlçatanlığın genişləndirilməsi üçün innovasiyaların tətbiqi**							
1.	Dövlət xidmətlərinin	RİNN,	MB, İN	2022–	Hər il "ASAN	Dövlət	Dövrün sonuna qurumlar tərəfindən dövlət xidmətlərinin	

	sadələşdirilməsi və özəl sektorla mümkün qədər inteqrasiya olunmuş şəkildə göstərilməsi üçün rəqəmsal platformanın (məlumatların saxlanması, mübadiləsi və idarə edilməsi üzrə milli sistem) yaradılması	VXSİDA		2026	indeks" çərçivəsində 40-dan çox yeli və mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının 600-dən çox xidməti qiymətləndirilir	xidmətlərinin özəl sektora tam rəqəmsal platformada təqdim edilməsi üçün təkliflərin hazırlanması və həyata keçirilməsi	vətəndaşlara və biznes subyektlərinə sadələşmiş və rahat formada göstərilməsinin təmin edilməsi		
2.	Rəqəmsal transformasiya konsepsiyasının hazırlanmasının yekunlaşdırılması və təsdiq üçün təqdim edilməsi	RİNN	İN, VXSİDA	2022–2023		Rəqəmsal transformasiya konsepsiyasının layihəsinin hazırlanması	Rəqəmsal transformasiya konsepsiyasının təsdiq edilməsi		
3.	Bütün dövlət xidmətlərinin (G2C, G2B, G2G) illər üzrə rəqəmsal mühitə keçirilməsi ilə bağlı prioritet istiqamətlərin müəyyən edilməsi və onların onlayn formatda təşkil olunmasının əlaqələndirilməsi	RİNN~~,~~ ~~VXSİDA~~[12]	aidiyyəti qurumlar	2022–2026	Elektron hökumət portalında müxtəlif dövlət qurumları tərəfindən 400-dən çox elektron xidmət təqdim edilir. Portalın 1,3 mlndan çox istifadəçisi var. 40 dövlət qurumu sistemə inteqrasiya olunub	Elektron hökumətin inkişafı və rəqəmsal hökumətə keçidin sürətləndirilməsi üzrə tədbirlərin icrası		Dövlət informasiya sistemləri ehtiyatlarının effektiv və çevik tənzimlənməsi ilə bağlı mexanizmlərin formalaşması; Dövlət qurumları tərəfindən göstərilən xidmətlərin müəyyən edilmiş prioritetə uyğun olaraq rəqəmsallaşması, istifadə rahatlığının artırılması və proaktiv xidmətlərin təmini	
4.	Kommunal xidmətlərin elektron platforma üzərindən təqdimi istiqamətində tədbirlərin görülməsi	EN, VXSİDA	"Azərsu" ASC, aidiyyəti qurumlar	2022–2023		Dövrün sonuna kommunal xidmətlərin vahid informasiya sisteminin tamamlanması			
	MƏQSƏD 3.3: VƏTƏNDAŞLARIN SAĞLAM HƏYAT TƏRZİ								
3.3.1.	**Fəaliyyət istiqaməti: Reproduktiv sağlamlığın təmin edilməsi**								
1.	Ailə həkimi institutunun potensialının artırılması, ailə həkimlərinin antenatal xidmətə fəal cəlb olunması	SN	*TƏBİB*	2022–2026	2200 ailə həkimi	Həkimlərin 10%-nin antenatal xidmətə cəlb olunması	Antenatal xidmətə cəlb olunan həkimlərin xüsusi çəkisinin hər il 10% bəndi artması		Ailə həkimi institutunun inkişaf etməsi
2.	Hamilə qadınlara,	SN	*TƏBİB*	2022–	Ana ölümü (hər	Müvafiq sahədə	Ana ölümü və körpə ölümü üzrə		Ana ölümü

	yenidoğulmuşlara, xüsusən azçəkili körpələrə zəruri tibbi xidmət göstərilməsi üçün kadrların inkişaf etdirilməsi, infrastrukturun müasirləşdirilməsi və tibbi təchizat sisteminin gücləndirilməsi			2026	100000 nəfər diri doğulan uşaqların sayına nisbəti): 15,8 (2020-ci il)	tədbirlərin həyata keçirilməsi	müvafiq göstəricilərin hər il azalması dinamikasına nail olunması	üzrə müvafiq göstəricinin dövrün sonuna 12,9-a azalması
					Körpə ölümü (hər 1000 nəfər diri doğulanların ümumi sayına nisbəti): 9,8 (2020-ci il)			Körpə ölümü üzrə müvafiq göstəricinin dövrün sonuna 9,3-ə azalması
3.	Hamilə qadınların maarifləndirilməsi üçün müxtəlif interaktiv internet səhifələrinin və mobil aplikasiyaların yaradılması	SN	*TƏBİB*, İTSDA[13]	2022–2026	E-forumda iştirakçı sayı: 50 iştirakçı mobil tətbiqlər üzrə yükləmə sayı: 300 yükləmə	İnteraktiv internet səhifələrinin və mobil applikasiyaların tətbiqi	E-forumda iştirakçı sayının dövrün sonuna 150-ə çatması Mobil tətbiqlər üzrə yükləmə sayının hər il əlavə 200 vahid artması	
4.	Fertil yaşlı əhali arasında ailə planlaşdırılması və kontrasepsiya haqqında maarifləndirmə işinin aparılması	SN	*TƏBİB*,İ TSDA	2022–2026	Məlumatlılıq səviyyəsi: 70%	Maarifləndirmə sahəsində tədbirlərin həyata keçirilməsi	Məlumatlılıq səviyyəsinin hər il əlavə 5% bəndi artması	
3.3.2.	**Fəaliyyət istiqaməti: Uşaqların sağlam böyüməsinin təmin edilməsi**							
1.	Uşaqlara göstərilən tibbi xidmətlərin əlçatanlığının və keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması üçün ixtisaslaşmış tibb mərkəzlərinin və ya tibb bölmələrinin kadr potensialının, infrastruktur imkanlarının və tibbi təchizat sisteminin gücləndirilməsi	SN	*TƏBİB*	2022–2026	Uşaq ölümü (5 yaşadək uşaqlar), (hər 1000 nəfər diri doğulanların ümumi sayına nisbəti: 11,1 (2020-ci il)	Uşaq ölümü üzrə müvafiq göstərici: 11	Uşaq ölümü üzrə müvafiq göstəricinin hər il 0,1 vahid azaldılaraq dövrün sonuna 10,5-ə düşməsi	Uşaqların sağlamlıq səviyyəsinin artması və uşaqlar arasında yoluxucu xəstəliklərin azalması
2.	Uşaqların yoluxucu xəstəliklərə qarşı planlı peyvəndlənməsinin həyata keçirilməsi üçün kadr potensialının	SN	*TƏBİB*	2022–2026	Uşaqların 87%-i peyvəndlərlə əhatə olunmuşdur	Peyvəndlərlə əhatəliliyin artırılması üçün tədbirlərin həyata keçirilməsi	Dövrün sonuna uşaqların 95%-nin peyvəndlərlə əhatə olunması	

	gücləndirilməsi, infrastrukturun müasirləşdirilməsi və tibbi təchizatın yaxşılaşdırılması									
3.	Rəqəmsal texnologiyalardan (mobil aplikasiyalar, video-zəng və s.) istifadə etməklə uşaqların peyvəndlənməsinə dair valideynlər arasında mütəmadi maarifləndirmə işlərinin görülməsi	SN	*TƏBİB*,İ TSDA	2022–2026		Mobil tətbiqlərin yaradılması və tətbiq edilməsi	Mobil tətbiqlərin yüklənmə sayının hər il 10% artması və valideyn məmnunluğu səviyyəsinin dövrün sonuna 90%-ə çatması			
3.3.3.	**Fəaliyyət istiqaməti: Uşaqların sağlam həyat tərzinin və sağlam qidalanmanın təşviqi**									
1.	Uşaqların sağlam böyüməsi üçün həkim və qida mütəxəssisinin məsləhətləri olan mobil aplikasiyaların və ya müxtəlif interaktiv internet səhifələrinin yaradılması	SN	*TƏBİB*,İ TSDA	2022–2026		200 yükləmə	400 yükləmə	600 yükləmə	800 yükləmə	1000 yükləmə
						1000 baxış	2000 baxış	3000 baxış	4000 baxış	5000 baxış
2.	Məktəblərdə sağlam həyat tərzi və sağlam qidalanmanın təşviqi üzrə kadr potensialının gücləndirilməsi və infrastrukturun yaradılması	SN	*ETN*, *TƏBİB*	2022–2026		50 məktəb müəlliminin kursa cəlb olunması	Kursa cəlb edilmiş məktəb müəllimlərinin sayının hər il əlavə 50 nəfər artması			
3.3.4.	**Fəaliyyət istiqaməti: Uşaqların psixi sağlamlığının möhkəmləndirilməsi**									
1.	Rəqəmsal texnologiyalardan istifadə etməklə psixoloqların uşaqlarla görüşlərinin keçirilməsi, psixoloji dəstəyə ehtiyacı olan uşaqlar üçün xüsusi müalicə proqramlarının hazırlanması	SN	*TƏBİB*	2022–2026		Teletəbabət platformasının yaradılması və psixoloqlar arasında təşviqi	Psixoloqun uşaqlarla işinin 10%-nin rəqəmsal texnologiyalarla həyata keçməsi	Dövrün sonuna psixoloqun uşaqlarla işinin 20%-nin rəqəmsal texnologiyalarla aparılması		

2.	Ağır və xroniki psixi pozuntusu olan uşaq və yeniyetmələrin müalicəsi üçün tibbi mərkəzlərin kadr potensialının gücləndirilməsi, infrastruktur imkanlarının genişləndirilməsi və tibbi təchizat sisteminin yaxşılaşdırılması	SN	*TƏBİB*	2022–2026	Uşaq psixiatriya müəssisələri üzrə çarpayı/günlərin sayı: 25390 çarpayı/gün	3% azalma	6% azalma	9% azalma	12% azalma	15% azalma
3.3.5.	**Fəaliyyət istiqaməti: Tibbi xidmətin keyfiyyətinin və əlçatanlığının artması**									
1.	Əhali arasında öz sağlamlığının qorunması, xəstəliklərin erkən əlamətlərinə dair rəqəmsal texnologiyalar tətbiq etməklə maarifləndirici mobil aplikasiyaların və interaktiv internet səhifələrin yaradılması	SN		2022–2026	8 mobil tətbiq	9 mobil tətbiq	11 mobil tətbiq	12 mobil tətbiq	13 mobil tətbiq	14 mobil tətbiq
2.	Qeyri-infeksion xəstəliklərin qarşısının alınması məqsədilə skrininqlər aparılması	*TƏBİB*[14]	SN	2022–2026	Onkoloji xəstəliklərin erkən mərhələdə aşkarlanması: 39,4%	Onkoloji xəstəliklərin erkən mərhələdə aşkarlanması: 40%	Onkoloji xəstəliklərin erkən mərhələdə aşkarlanması: 41%	Onkoloji xəstəliklərin erkən mərhələdə aşkarlanması: 42,5%	Onkoloji xəstəliklərin erkən mərhələdə aşkarlanması: 43,5%	Onkoloji xəstəliklərin erkən mərhələdə aşkarlanması: 45%
3.	Tibbi xidmətlərin keyfiyyət standartları sisteminin işlənilib hazırlanması, *klinik* protokolların yenilənməsi, tibb müəssisələrinin heyəti üçün bilik və bacarıqların artırılması məqsədilə təlimlər keçirilməsi[15]	SN	İTSDA *(tibbi xidmətlərin keyfiyyət standartları sisteminin*	2022–2026		Tibbi xidmətlər üzrə keyfiyyət standartlarının tətbiq edilməsi	Tibb müəssisələrinin 15%-nin akkreditasiyadan keçməsi			
					91 *klinik* protokol mövcuddur	20 *klinik* protokolun ya-zılması və ya yenilənməsi	Hər il 20 *klinik* protokolun yazılması və ya yenilənməsi			

			işlənilib hazırlanmasına, klinik protokolların yenilənməsinə münasibətdə) TƏBİB[16]					
4.	Ölkədə *dərman və tibb vasitələri, habelə dərman maddələri* istehsalının təşkilinə dəstək verilməsi, onların keyfiyyətinin yoxlanılması və müvafiq qeydiyyat sənədinin təqdim olunması[17]	SN	İN	2022–2026	Ölkədə 33 adda *dərman vasitələri və dərman maddələri* istehsal olunur[18]	Ölkədə *dərman və tibb vasitələri, habelə dərman maddələri* istehsalına dair zəruri dəstəyin göstərilməsi	Ölkədə hər il 4 adda yeni *dərman vasitələri və dərman maddələrinin* istehsalı	Tibbi sənayenin məhsul buraxılışının artması
5.	İlkin səhiyyə xidməti mərkəzlərinin maddi-texniki bazasının gücləndirilməsi və diaqnostika imkanlarının genişləndirilməsi	*TƏBİB*		2022–2026	Əhalinin ilkin səhiyyə xidməti müəssisələrinə müraciətləri: adambaşına 3,8 (2020-ci il)	Müvafiq sahədə tədbirlərin həyata keçirilməsi	Əhalinin ilkin səhiyyə xidməti müəssisələrinə adambaşına düşən müraciətlərinin sayının dövrün sonunda 4,2-ə çatması	
3.3.6.	**Fəaliyyət istiqaməti: Tibbi xidmətlərin tənzimlənməsi və dayanıqlı maliyyələşməsinin təmin olunması**							
1.	İcbari Tibbi Sığorta Fondu tərəfindən maliyyələşdirilən tibbi xidmətlərin çeşidinin genişləndirilməsi	İTSDA	SN, *TƏBİB*[19]	2022–2026	2550 xidmət	Müvafiq tibbi xidmətlərin siyahısının hazırlanması və tətbiqi	İcbari Tibbi Sığorta Fondu tərəfindən maliyyələşdirilən tibbi xidmətlərin sayının dövrün sonuna 2800-ə çatması	
2.	Səhiyyə sistemində tənzimləmə və idarəetmə funksiyalarının dəqiq müəyyən edilməsi	SN	aidiyyəti qurumlar	2022–2023		Tənzimləmə və idarəetmə funksiyaları üzrə meyarların hazırlanması və tətbiqi	Səhiyyə sistemində tənzimləmə və idarəetməni n	

							yaxşılaşması			
3.3.7.	**Fəaliyyət istiqaməti: Vətəndaşların sağlam həyat tərzinin təmin edilməsi**									
1.	Respublikanın ali və orta təhsil müəssisələrində tələbə/şagird və müəllim heyəti üçün sağlam həyat tərzi barədə müxtəlif informativ maarifləndirici resursların yaradılması	SN	*TƏBİB*, İTSDA, GİN, *ETN*, AQUPDK, YİH	2022–2026	2 adda maarifləndirmə materialı	3 adda maarifləndirmə materialı və 1 adda e-təlimin həyata keçirilməsi	Dövrün sonuna 10 adda maarifləndirmə materialı və 5 adda e-təlimin tətbiqi			Sağlam həyat tərzinə riayət vətəndaşların sayının artması
2.	Sağlam həyat tərzi və davranış risk amilləri barədə maarifləndirici materialların (videoçarxlar, bukletlər, plakatlar və s.) hazırlanması və aidiyyəti üzrə paylanması, aidiyyəti mobil tətbiqlərin istifadəyə verilməsi	SN	GİN, *ETN*, AQUPDK, AQTA, YİH	2022–2026	40 videoçarx və poster	Müvafiq maarifləndirici materiallardan istifadə	Dövrün sonuna videoçarx və poster sayının 50-ə çatması			
3. [20]	Əhalinin müxtəlif təbəqələri, o cümlədən işləyən əhali üçün fiziki aktivliyə dair maarifləndirici materialların (bukletlər, plakatlar, kitabçalar, sosial çarxlar və s.) hazırlanması və paylanması (o cümlədən ilkin səhiyyə xidməti göstərən müəssisələr, *media* və sosial şəbəkələr vasitəsilə)	SN	*TƏBİB*, İTSDA, GİN, AQUPDK, YİH	2022–2026	Böyüklər arasında 81,9% müntəzəm intensivli fiziki aktivliklə məşğul deyil (2017-ci il)	Böyüklər arasında müntəzəm intensiv fiziki aktivliklə məşğul olmayanların ümumi göstəricisinin 2% azalması	Böyüklər arasında müntəzəm intensiv fiziki aktivliklə məşğul olmayanların ümumi göstəricisinin 3% azalması	Böyüklər arasında müntəzəm intensiv fiziki aktivliklə məşğul olmayanların ümumi göstəricisinin 5% azalması	Böyüklər arasında müntəzəm intensiv fiziki aktivliklə məşğul olmayanla	Böyüklər arasında müntəzəm intensiv fiziki aktivliklə məşğul olmayanların ümumi göstəricisinin 8% azalması
4.	Əhalinin yaş kateqoriyaları, sosial-iqtisadi və gender amillərinə uyğun olaraq, sağlam həyat tərzi və davranış risk amilləri ilə	SN	*TƏBİB*, İTSDA, GİN, AQUPDK, YİH	2022–2026		STEPS sorğusunun hazırlanması və aparılması	Hər il sorğuların keçirilməsi və nəticələrinin geniş kommunikasiyası			Əhalinin səhiyyə xidmətləri üzrə məmnunluğunun artması

	bağlı vəziyyətin müntəzəm monitorinqi və qiymətləndirilməsi							
5.	Mövcud idman infrastrukturunun müasirləşdirilməsi və ondan istifadə imkanlarının genişləndirilməsi	GİN	*ETN*, YİH	2022–2026	Bədən tərbiyəsi və idmanla məşğul olanların ümumi sayı: 18–19% (2019-cu il)	İdman infrastrukturundan istifadənin genişlənməsinə dair tədbirlərin həyata keçirilməsi	Mövcud idman infrastrukturundan istifadə edənlərin sayının hər il 10% artması	Səhiyyə sağlam həyat tərzi üzrə məlumatlılığının artması
	MİLLİ PRİORİTET 4. İŞĞALDAN AZAD OLUNMUŞ ƏRAZİLƏRƏ BÖYÜK QAYIDIŞ							
	Bu Prioritet “Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdış” Dövlət Proqramının Tədbirlər Planı çərçivəsində icra ediləcəkdir.							
	MİLLİ PRİORİTET 5. TƏMİZ ƏTRAF MÜHİT VƏ “YAŞIL ARTIM” ÖLKƏSİ							
	MƏQSƏD 5.1: YÜKSƏK KEYFİYYƏTLİ EKOLOJİ MÜHİT							
5.1.1.	**Fəaliyyət istiqaməti: Tullantıların səmərəli idarə olunması**							
1.	Tullantıların yaranması, təkrar emalı və zərərsizləşdirilməsi ilə bağlı uçotun təkmilləşdirilməsi, məlumat bazasının və elektron informasiya sisteminin yaradılması	ETSN	İN, SN, ~~İTSDA,~~ *RİNN*, YİH, DSK, “Təmiz Şəhər” ASC[21]	2022–2024		Tullantıların uçotunun təkmilləşdirilməsinə dair tədbirlərin həyata keçirilməsi	Tullantılarla bağlı elektron informasiya sisteminin istifadəyə verilməsi	
2.	Tullantıların idarə edilməsi sahəsində kadr potensialının gücləndirilməsi	*ETN*	ETSN, İN, “Təmiz Şəhər” ASC	2022–2026		Tullantılarının idarə edilməsi sahəsində kadr potensialının gücləndirilməsinə dair təkliflərin həyata keçirilməsi	Tullantıların idarə edilməsinə dair tədris vəsaitlərin hazırlanması və tədris olunması	Bərk məişət tullantılarının idarə edilməsi sahəsində elmi təminatın və kadr potensialının artması
3.	Regionlarda bərk məişət tullantılarının mərkəzləşdirilmiş idarə olunması sisteminin yaradılması və bu sahədə maddi-texniki bazanın gücləndirilməsi	YİH	ETSN, “Təmiz Şəhər” ASC, SN	2022–2026		Regionlarda bərk məişət tullantılarının idarə olunmasına dair təkliflərin həyata keçirilməsi	Regionlarda bərk məişət tullantılarının idarə olunması üzrə maddi təchizatı yaxşılaşdırılmış mərkəzləşdirilmiş sistemin fəaliyyət göstərməsi	Bölgələrdə bərk məişət tullantılarının idarə olunmasının təkmilləşdirilməsi və əhatə

									dairəsinin genişləndirilməsi
4.	Təhlükəli tullantı poliqonlarının infrastrukturunun müasirləşdirilməsi və mərkəzləşdirilmiş zərərsizləşdirmə qurğularının tətbiqi	ETSN	İN, KTN, SN, “Təmiz Şəhər” ASC, YİH	2024–2026			Müasir infrastruktur və mərkəzləşdirilmiş zərərsizləşdirmə qurğularının tətbiqi	Təhlükəli tullantıların təbiətə təsirinin müəyyən edilməsi üçün poliqon ərazisində aparılan ekoloji monitorinqlər üzrə müsbət dinamikaya nail olunması	Təhlükəli tullantıların ətraf mühitlə təmasının azalması
5.1.2.	**Fəaliyyət istiqaməti: Hidrometeoroloji müşahidə və ətraf mühitin monitorinqi sisteminin təkmilləşdirilməsi**								
1.	Hidrometeroloji müşahidə və erkən xəbərdarlıq sisteminin müasirləşdirilməsi	ETSN	AZAL, ARDNŞ, FHN, “AzMelSu-Təs” ASC, “Azərsu” ASC, RİNN	2022–2026	Hidrometeoroloji müşahidə şəbəkəsinin avtomatlaşdırılma səviyyəsi:	Müvafiq sahədə müasirləşdirilmiş sistemin tətbiqi	Dövrün sonuna hidrometeoroloji müşahidə şəbəkəsinin avtomatlaşdırılma səviyyəsi:		
					Hidroloji: 35%		Hidroloji: 58%		
					Meteoroloji: 42%		Meteoroloji: 76%		
					Okeanoloji: 44%		Okeanoloji: 87%		
					Aeroloji: 0%		Aeroloji: 50%		
					Radiometeoroloji: 40%		Radiometeoroloji: 80%		
2.	Atmosfer havasının çirklənməsi üzrə avtomatik monitorinq şəbəkəsinin və vahid məlumat bazasının genişləndirilməsi	ETSN	SN, YİH	2022–2026	Atmosfer havasının monitorinqi şəbəkəsinin avtomatlaşdırılma səviyyəsi: 21,7%	Müvafiq sahədə monitorinq şəbəkəsinin tətbiqi	Dövrün sonunda atmosfer havasının monitorinqi şəbəkəsinin avtomatlaşdırılma səviyyəsi: 87%		
5.1.3.	**Fəaliyyət istiqaməti: Bioloji müxtəlifliyin qorunması, su bioresurslarının artırılması, akvakulturanın inkişafı, fauna və flora növlərinin bərpa edilməsi**								

1.	Azərbaycanda yeni növ xüsusi mühafizə rejimli təbiət ərazisinin – ilk geoloji parkın yaradılması	ETSN	İN, DTA, YİH	2024–2026		Geoloji parkların təşviqi, bu sahədə əhalinin maarifləndirilməsi		Geoparkın yaradılması və UNESCO-nun “Geoparklar şəbəkəsi”nə daxil edilməsi		
2.	Zaqatala-Balakən biosfer qoruğunun yaradılması	ETSN	İN, DTA, YİH	2022–2026		Biosfer qoruğun gələcək idarəetmə planı ilə bağlı tədbirlərin həyata keçirilməsi	Zaqatala-Balakən regionunda bioloji müxtəlifliyin mühafizəsinin yaxşılaşdırılması və regionun sosial-iqtisadi inkişafına töhfə verilməsi			
3.	Reintroduksiya tədbirlərinin həyata keçirilməsi	ETSN		2022–2026	26 baş Avropa bizonu, 265 baş ceyran reintroduksiya edilmişdir	Reintroduksiya üzrə tədbirlər planının həyata keçirilməsi	Hər il 3 baş bizonun və 5 baş ceyranın reintroduksiya edilməsi			Nəsli kəsilmək təhlükəsi altında olan növlərin tarixi areallarında bərpası
4.	Azərbaycanın “Qırmızı kitabı”nın III nəşrinin hazırlanması	ETSN	AMEA	2022–2023		Azərbaycanın “Qırmızı kitabı”nın III nəşri ilə bağlı tədqiqatların aparılması	Azərbaycanın “Qırmızı kitabı”nın III nəşrinin çap edilməsi			
5.	Bioloji müxtəlifliyin qorunması məqsədilə əhalinin ekoloji maarifləndirilməsi, kadrların bilik və bacarıqlarının artırılması	ETSN	*ETN*	2022–2026		Ekoloji maarifləndirmə üzrə tədbirlərin həyata keçirilməsi	Hər il maarifləndirmə tədbirlərinin keçirilməsi və 130 mütəxəssislərin təlimlərə cəlbi			Ekoloji maariflənmə və məlumatlılıq səviyyəsinin artması
6.	Balıq ehtiyatlarının, o cümlədən nadir və nəsli kəsilməkdə olan nərə cinsli və qızılbalıq növlərinin süni yolla artırılması	ETSN	İN, KTN	2022–2026		Balıq ehtiyatlarının artırılmasına dair tədbirlər planının həyata keçirilməsi	Hər il 565000 nərə və 45000 qızılbalıq növlərinin süni yolla artması			Xəzərin su bioresurslarının qorunması və balıqçılığın inkişaf etdirilməsi
7.	İntensiv sənaye tipli akvakultura təsərrüfatlarının yaradılmasına dəstək	KTN	AQTA, ETSN, İN	2022–2026		İntensiv sənaye tipli akvakultura təsərrüfatlarının yaradılması üçün ərazilər və onların elektron qeydiyyatı	Yeni yaradılan intensiv sənaye tipli akvakultura təsərrüfatlarının sayının hər il orta hesabla 10% artması			Akvakultura subyektlərinin məhsul buraxılışının artması

						sistemi ilə bağlı təkliflərin hazırlanması				
5.1.4.	**Fəaliyyət istiqaməti: Meşə ilə örtülü ərazilərin və yaşıllıqların mühafizəsi və artırılması**									
1.	Meşəbərpa və meşəsalma işlərinin aparılması	ETSN	İN	2022–2026	Ümumi ərazidə yaşıllığın payı: 12%	Dövrün sonuna ümumi ərazidə yaşıllığın payının 12,3%-ə çatması				
2.	Qeyri–meşə fondu torpaqlarında yaşıllıqların artırılması	ETSN	YİH, “Azərsu” ASC, “AzMelSu-Təs” ASC, Bələdiyyələr	2022–2026	Qeyri–meşə fondu torpaqlarında yaşıllıqların sahəsi: 4446 ha	Qeyri–meşə fondu torpaqlarında yaşıllıqların sahəsinin dövrün sonuna 5700 hektara çatması				
5.1.5.	**Fəaliyyət istiqaməti: Torpaq ehiyatlarının mühafizəsi və bərpası**									
1.	Kollektor-drenaj şəbəkələrinin bərpası, sel və daşqınlara qarşı mübarizə imkanlarının genişləndirilməsi	“AzMel Su-Təs” ASC	KTN, ETSN, FHN	2022–2026	Kollektor-drenaj şəbəkələrinin bərpası: 3443 km; sel və daşqınlara qarşı mübarizə üçün sahilbərkitmə bəndləri: 218,6 km	Kollektor-drenaj şəbəkələrinin bərpası: 160 km; sel və daşqınlara qarşı mübarizə üçün sahilbərkitmə bəndləri: 3 km	Kollektor-drenaj şəbəkələrinin bərpası: 180 km; Sel və daşqınlara qarşı mübarizə üçün sahilbərkitmə bəndləri: 2,5 km	Kollektor-drenaj şəbəkələrinin bərpası: 220 km; Sel və daşqınlara qarşı mübarizə üçün sahilbərkitmə bəndləri: 3 km	Kollektor-drenaj şəbəkələrin bərpası: 240 km; Sel və daşqınlara qarşı mübarizə üçün sahil bərkitmə bəndləri: 4 km	Kollektor-drenaj şəbəkələrinin bərpası: 240 km; Sel və daşqınlara qarşı mübarizə üçün sahilbərkitmə bəndləri: 5 km
2.	Kənd təsərrüfatı torpaqlarının süni intellekt tətbiq edilməklə idarə olunmasının təkmilləşdirilməsi, mühafizəsi, otlaqlardan planlı istifadə mexanizminin tətbiqi	KTN	İN, ETSN	2022–2026		Aqrar sektorda süni intellekt sisteminin yaradılması üzrə pilot layihələrin hazırlanması	Süni intellektdən istifadə etməklə dövrün sonuna 4 rayonda aqrar sektorda sahibkarlıq fəaliyyəti göstərən subyektlərə göstərilən müxtəlif dəstək xidmətlərinin hər il 10% artması			Dövrün sonuna sektoral operativ monitorinq sisteminin və örüşotlaq sahələrindən istifadənin

								səmərəliliyinin artması
5.1.6.	**Fəaliyyət istiqaməti: Mineral xammal bazasından səmərəli istifadə**							
1.	Mineral xammal resurslarından istifadə mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi, faydalı qazıntı hasilatında müasir texnologiyalardan istifadənin stimullaşdırılması, istismarı bitmiş faydalı qazıntı yataqları ərazilərinin rekultivasiyası	ETSN	İN, KTN, EN, YİH	2022–2026		Müasir texnologiyalar-dan güzəştli istifadə imkanlarının yaradılmasına dair təkliflər hazırlanması	1920 ha sahədə faydalı qazıntı hasilatında müasir texnologiyadan istifadə və 1042 ha sahədə rekultivasiya işlərinin aparılması	
	MƏQSƏD 5.2: “YAŞIL ENERJİ” MƏKANI							
5.2.1.	**Fəaliyyət istiqaməti: Energetika sektorunda tənzimləyici mühitin təkmilləşdirilməsi və zəruri liberallaşdırmanın aparılması**							
1.	Qaz təchizatı sahəsində nəql, paylanma, satış və elektrik enerjisinin istehsalı, ötürülməsi, paylanması və təchizatı fəaliyyətlərinin hüquqi və idarəçilik baxımından ayrılması	EN	İN, AİH, “Azərenerji” ASC, “Azərişıq” ASC, ARDNŞ	2022–2026		Müvafiq sahədə təkliflər layihəsinin hazırlanması	Elektrik enerjisinin istehsalı, ötürülməsi, paylanması və təchizatı fəaliyyətlərinin hüquqi və idarəçilik baxımından ayrılmasına imkan verən hüquqi və institusional təkliflərin həyata keçirilməsi Qaz təchizatı sahəsində nəql, paylanma, satış fəaliyyətlərinin hüquqi və idarəçilik baxımından ayrılmasına imkan verən hüquqi və institusional təkliflərin həyata keçirilməsi	Müvafiq fəaliyyət növlərinin hüquqi və idarəçilik baxımından ayrılması üzrə mühitin formalaşması
2.	Paylayıcı şəbəkədə elektrik təchizatının yaxşılaşdırılması və elektrik verilişi xətlərinin çəkilməsi	“Azərişıq” ASC		2022–2026		Müxtəlif gücə malik yeni elektrik təchizatı infrastrukturunun yaradılmasına dair təkliflərin hazırlanması	İllər üzrə qəbul olunmuş sayda müxtəlif gücə malik yeni elektrik təchizatı infrastrukturunun yaradılması	
3.	Topdansatış bazarının təşkilinə hazırlıq məqsədilə iqtisadi səmərəlilik meyarı əsasında elektrik enerjisi	EN	İN, “Azərenerji” ASC	2022–2023		Səmərəliliyin artırılmasına yönələn proqram təminatından	Səmərəlilik göstəricisi üzrə hər il müsbət	

	istehsal güclərinin seçiminin ötürücü tərəfindən aparılması					istifadə	dinamikanın təmin edilməsi			
4.	Elektrik enerjisinin istehsalçıları, eləcə də təchizatçıları arasında rəqabət mühitinin formalaşdırılması üçün hədəf modelinə uyğun bazar qaydalarının hazırlanması	EN	İN, “Azərenerji” ASC, “Azərişıq” ASC	2022–2025		Müvafiq bazar qaydalarına dair layihənin hazırlanması və tətbiqi	Elektrik enerjisinin istehsalçıları, eləcə də təchizatçıları arasında rəqabətin artması			
5.	Elektroenergetika sistemində müstəqil təchizatçıların yaranmasının və fəaliyyətinin təşviq edilməsi	EN	İN, “Azərişıq” ASC	2022–2026		Elektroenergetika sistemində müstəqil təchizatçıların yaradılmasına dair təkliflərin həyata keçirilməsi	Müstəqil təchizatçıların fəaliyyət göstərməsi və təchizatın yaxşılaşması			
6.	Energetika sahəsində tənzimləyici mühitin formalaşdırılması, iqtisadi əsaslara, xərc və gəlirlərə istinad edən tarif metodologiyasının təkmilləşdirilməsi	EN	İN	2022–2025		Təkmil tarif metodologiyasına dair təkliflərin tətbiqi	Energetika sahəsində tənzimləyici mühitin keyfiyyətinin artması			
7.	Qoyuluş gücü təqribən 500 MVt olan qaz-turbin elektrik stansiyasının tikintisi	EN	İN, “Azərenerji” ASC	2022–2026		Müvafiq layihənin hazırlanması və potensial investorun seçilməsi	Layihəyə uyğun olaraq elektrik stansiyasının tikinti üzrə zəruri işlərin görülməsi			Müvafiq elektrik stansiyasının istifadəyə verilməsi
5.2.2.	**Fəaliyyət istiqaməti: Ölkədə qaz və istilik təchizatı sistemlərinin səmərəliliyinin artırılması, istehlakçıların tələbatının etibarlı şəkildə ödənilməsi**									
1.	Qaz təchizatında SCADA sisteminin yaradılması	ARDNŞ	EN, İN, AİH	2022–2026		SCADA sisteminin yaradılmasına dair təkliflərin həyata keçirilməsi	SCADA sisteminin mərhələlər üzrə tətbiqi			SCADA sisteminin tam istifadəyə verilməsi
2.	Qazın keyfiyyətinin artırılması	ARDNŞ	EN, İN, AİH	2022–2026		Qazın keyfiyyətinə nəzarətin artırılmasına dair tədbirlərin	Dövrün sonuna qazın keyfiyyətinin dövlət standartlarına uyğunluğunun təmin edilməsi			

						görülməsi		
3.	İstilik təchizatı sahəsində dövlət–özəl tərəfdaşlığının inkişaf etdirilməsi	EN	İN	2022–2026		İstilik təchizatı sahəsində səmərəliliyin, dayanıqlığın və etibarlılığın artırılması üzrə təkliflərin hazırlanması və həyata keçirilməsi	İstilik təchizatı sahəsində özəl subyektlərin xüsusi çəkisinin artması üzrə müsbət dinamikaya nail olunması	İstilik təchizatı xidmətinin dayanıqlığının və etibarlığının artması
5.2.3.	**Fəaliyyət istiqaməti: Bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadənin artırılması**							
1.	Bərpa olunan enerji infrastrukturunun dövlət–özəl tərəfdaşlığı çərçivəsində genişləndirilməsi	EN	İN, “Azərenerji” ASC, “Azərişıq” ASC, AİH	2022–2026		Müvafiq enerji infrastrukturuna özəl sektorun cəlbinin təşviqinə dair tədbirlərin həyata keçirilməsi	Qəbul olunmuş sayda bərpa olunan enerji stansiyalarının tikintisi və istifadəyə verilməsinin təmini	Elektrik enerjisi istehsalının qoyuluş gücündə bərpa olunan enerji mənbələrinin payının artması
2.	Dənizdə külək enerjisi potensialının araşdırılması və potensialdan istifadə istiqamətində hazırlıq tədbirlərinin həyata keçirilməsi	EN	aidiyyəti qurumlar	2022–2026		Dənizdə külək enerjisi potensialdan istifadə sahəsində təkliflərin hazırlanması	Dövrün sonuna dövlət–özəl tərəfdaşlığı çərçivəsində dənizdə külək enerjisi potensialından istifadə istiqamətində hazırlıq tədbirlərinin başa çatması	
3.	Bioenerji və geotermal enerjidən istifadə imkanlarının genişləndirilməsi	EN	İN, ETSN, ARDNŞ	2022–2026		Pilot layihələrin müəyyənləşdirilməsi	Hər il bioenerji və geotermal enerjidən istifadə sahəsində müsbət dinamikanın təmin edilməsi	
4.	Bərpa olunan enerji mənbələri üzrə informasiya sisteminin yaradılması və potensial ərazilərə dair ölçü müşahidə işlərinin təşkil edilməsi	EN	aidiyyəti qurumlar	2022–2026		İnformasiya sisteminin yaradılması və ölçmələr üzrə tədbirlərin həyata keçirilməsi	Ərazilərin enerji potensialının dəqiqləşdirilməsi və özəl sektora təqdim olunması	
5.	Yeni generasiya güclərinin enerji sisteminə etibarlı inteqrasiyası üçün yeni infrastrukturun qurulması	“Azərenerji” ASC		2022–2026		Yeni stansiyaların və yarımstansiyaların yaradılması ilə bağlı	Yeni generasiya güclərinin enerji sisteminə etibarlı inteqrasiyası	Enerji istehsalında özəl sektorun xüsusi çəkisinin

						təkliflərin hazırlanması		artması
5.2.4.	**Fəaliyyət istiqaməti: Azərbaycan – Türkiyə – Avropa Enerji Qovşağının yaradılması**							
1.	Azərbaycan (Naxçıvan MR)–Türkiyə–Avropa Enerji Qovşağının qurulması	"Azərenerji" ASC		2025–2026		1 ədəd Çevirici (HVDC) yarımstansiyanın tikintisi; 230 km uzunluğunda 400 kV-luq ikidövrəli xəttin çəkilməsi	Türkiyə Respublikasına birbaşa enerji ixracı imkanının yaradılması	Azərbaycan – Türkiyə– Avropa Enerji Qovşağının yaradılması
5.2.5.	**Fəaliyyət istiqaməti: İqlim dəyişikliyinə qarşı mübarizə məqsədilə ekoloji təmiz nəqliyyat vasitələrindən və digər yaşıl texnologiyalardan istifadənin genişləndirilməsi**							
1.	İstilik effekti yaradan qazların inventarlaşdırılması və Monitorinq-ölçmə, hesabatlılıq və yoxlama (MRV) sisteminin inkişaf etdirilməsi	ETSN	İN, EN, KTN, RİNN, ARDNŞ, "Azərenerji" ASC, AMEA	2022–2026		MRV sisteminin yaradılması üzrə institusional təkliflərin hazırlanması	MRV sistemi üzrə müasir təcrübəyə əsaslanan institusional bazanın yaradılması	
2.	İqlim dəyişmələri üzrə Milli məlumat bazasının yaradılması	ETSN	İN, DSK, EN, KTN, RİNN, ARDNŞ, AMEA, "Azərenerji" ASC, "Azəristilik təchizat" ASC	2022–2026		İqlim dəyişmələri üzrə Milli məlumat bazasının yaradılmasına dair təkliflərin həyata keçirilməsi	İqlim dəyişmələri üzrə beynəlxalq təcrübəyə əsaslanan Milli məlumat bazasının yaradılması	İqlim dəyişmələri üzrə Milli məlumat bazasının istifadəyə verilməsi
3.	"Aşağıkarbonlu inkişaf üzrə Dövlət Proqramı"nın hazırlanması	ETSN	İN, EN, KTNi, RİNN, ARDNŞ, "Azərenerji" ASC,	2022–2024		"Aşağıkarbonlu inkişaf üzrə Dövlət Proqramı" layihəsinin hazırlanması	"Aşağıkarbonlu inkişaf üzrə Dövlət Proqramı" layihəsinin təsdiq olunmuş mərhələlərə uyğun icrası	

			AMEA							
4.	İqlim dəyişmələrinin təsirlərinə daha həssas sektorlar üzrə Milli Adaptasiya Planının hazırlanması	ETSN	İN, KTN, FHN, “AzMelSuTəs” ASC, “Azərsu” ASC, AMEA	2022-2026		Milli Adaptasiya Planının layihəsinin hazırlanması	İqlim dəyişmələrinə həssas əsas sektorlar üzrə Milli Adaptasiya Planının təsdiq olunmuş mərhələlərə uyğun icrası			
5.	Elektromobillik üzrə Milli Planın hazırlanması	EN	ETSN, RİNN, İN, DGK, “Azərişıq” ASC	2022-2024		Elektromobillik üzrə Milli Planın layihəsinin hazırlanması	Elektromobillik üzrə Milli Planın qəbulu			
6.	Ekoloji təmiz və təhlükəsiz nəqliyyat vasitələrinin (minik avtomobilləri, avtobuslar və s.) dövriyyəsinin stimullaşdırılması və zəruri infrastrukturunun yaradılması	İN, RİNN	ETSN, EN, “Azərişıq” ASC, DGK, MN, MB, ABA	2022—2026	İstismar müddəti 5 ilə qədər olan minik avtomobillərinin cəmi minik avtomobillərində xüsusi çəkisi: 4,7%	Müvafiq sahədə təkliflərin hazırlanması və qəbulu	Elektrik mühərrikli və hibrid nəqliyyat vasitələrindən istifadənin stimullaşdırılması məqsədilə vergi-gömrük güzəştlərinin tətbiqi İstismarı ekoloji cəhətdən zərərli sayılan fiziki və mənəvi köhnəlmiş nəqliyyat vasitələrinin idxalının və istifadəsinin məhdudlaşdırılmasına dair tədbirlərin görülməsi Ölkə ərazisində elektrik enerjisi doldurma məntəqələrinin sayının artırılması və əhatə dairəsinin genişləndirilməsi Ekoloji təmiz və təhlükəsiz (yeni) nəqliyyat vasitələrinin əldə edilməsi üçün maliyyə əlçatanlığının artması			Ekoloji təmiz və təhlükəsiz (yeni) nəqliyyat vasitələrinin cəmi nəqliyyatda xüsusi çəkisinin artması
7.	Hidrogenin istehsalı və ondan istifadə sahəsində potensialın öyrənilməsi və bu sahədə pilot layihələrə dair təkliflərin formalaşdırılması	EN	İN, ARDNŞ	2022-2023		Hidrogenin istehsalı və ondan istifadə sahəsində potensialın öyrənilməsi	Hidrogenin istehsalı sahəsində pilot layihələrə dair təkliflərin təqdim			

							olunması			
8.	Enerji saxlanc sistemlərinin tətbiqinin araşdırılması və təkliflər verilməsi	EN	İN, “Azərenerji” ASC, “Azərişıq” ASC	2023-2024			Enerji saxlanc sistemlərinin tətbiqinə dair təkliflər verilməsi			
9.	Energetika sektorunda karbon tutulması, utilizasiyası və saxlanması (CCUS) texnologiyalarının tətbiqinin araşdırılması və təkliflər verilməsi	EN	ETSN, ARDNŞ, “Azərenerji” ASC	2022-2025		CCUS texnologiyalarının tətbiqi imkanlarının araşdırılması	CCUS texnologiyalarının tətbiqinə dair təkliflərin verilməsi			
5.2.6.	**Fəaliyyət istiqaməti: Enerji səmərəliliyinin təmin edilməsi**									
1.	İqtisadiyyatın müxtəlif sahələrində və ev təsərrüfatlarında enerji səmərəliliyinin təmin edilməsi	EN	İN, KTN, RİNN, DŞAK, ETSN, aidiyyəti qurumlar	2022-2026		Enerji səmərəliliyinin artmasına dair diaqnostikanın aparılması və təkliflərin hazırlanması	İqtisadiyyatın müxtəlif sahələrində və ev təsərrüfatlarında enerji səmərəliliyi üzrə müsbət dinamikanın təmin olunması			
2.	Enerjinin istehsalı və təchizatı (nəql, ötürülmə, paylanma və s.) sahələrində enerji səmərəliliyinin təmin edilməsi	EN	İN, “Azərişıq” ASC, “Azərenerji” ASC, “Azəristiliktəchizat” ASC, aidiyyəti qurumlar	2022-2026		Enerjinin istehsalı və təchizatı üzrə diaqnostikanın aparılması və təkliflərin hazırlanması	Enerjinin istehsalı və təchizatında səmərəlilik üzrə müsbət dinamikanın təmini			
3.	Özəl (yaşayış, kommersiya və ofis) və ictimai binalar üçün milli renovasiya proqramının hazırlanması və həyata keçirilməsi	EN	İN, DŞAK, FHN, MN	2022-2026		Qabaqcıl təcrübəyə uyğun olaraq milli renovasiya proqramının hazırlanması və qəbulu	Özəl (yaşayış, kommersiya və ofis) və ictimai binalar üçün milli renovasiya proqramının mərhələli icrası			
4.	Enerji səmərəliliyinə dair normativ texniki aktların	EN	İN, DŞAK,	2022–2026		Enerji səmərəliliyinin	Enerji səmərəliliyinin hüquqi, texniki və institusional bazasının gücləndirilməsinə dair müvafiq tədbirlərin icrası			

	hazırlanması, monitorinq və hesabatlılıq sisteminin tətbiq edilməsi		aidiyyəti qurumlar			hüquqi, texniki və institusional bazasının gücləndirilməsinə dair təkliflərin hazırlanması	

AKRONİMLƏR VƏ İXTİSARLAR

ETSN	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi
EN	Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi
ƏN	Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi
ƏƏSMN	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi
FHN	Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi
GİN	Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi
XİN	Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi
İN	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi
KTN	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi
MN	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi
MdN	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi
MSN	Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Sənayesi Nazirliyi
RİNN	Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi
SN	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi
ETN	*Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi*[22]
AQUPDK	Azərbaycan Respublikasının Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi
DİDK	Azərbaycan Respublikasının Diasporla iş üzrə Dövlət Komitəsi
DGK	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi
DSK	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi
DŞAK	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi
DMX	Azərbaycan Respublikası Dövlət Miqrasiya Xidməti
DSX	Azərbaycan Respublikası Dövlət Sərhəd Xidməti
AQTA	Azərbaycan Respublikasının Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi
DTA	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyi
VXSİDA	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi
İTSDA	Azərbaycan Respublikasının İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi , *TƏBİB Tibbi Ərazi Bölmələrini İdarəetmə Birliyi*[23]
AAYDA	Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi
İKZF	Azərbaycan Respublikasının İpoteka və Kredit Zəmanət Fondu
ƏMA	Azərbaycan Respublikası Əqli Mülkiyyət Agentliyi
MB	Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı
ARDNŞ	Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti
DNF	Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondu
GF	Azərbaycan Respublikasının Gənclər Fondu
EİF	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkişafı Fondu
Ələt AİZ	Ələt azad iqtisadi zonasının səlahiyyətli qurumu
ƏSF	Azərbaycan Əmanətlərin Sığortalanması Fondu
AİH	Azərbaycan İnvestisiya Holdinqi
YİH	Yerli İcra Hakimiyyəti orqanları
ABİF	Azərbaycan Biznesinin İnkişafı Fondu
BBDTL	"Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı" Qapalı Səhmdar

	Cəmiyyəti
“AzMelSuTəs” ASC	Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Açıq Səhmdar Cəmiyyəti
“ADY” QSC	“Azərbaycan Dəmir Yollar” Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti
“AXDG” QSC	“Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi” Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti
“Azergold” QSC	“Azergold” Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti
“Təmiz Şəhər” ASC	“Təmiz Şəhər” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti
“Azərenerji” ASC	“Azərenerji” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti
“Azərişıq” ASC	“Azərişıq” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti
“Azərsu” ASC	“Azərsu” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti
“Azəristilktəchizat” ASC	“Azəristiliktəchizat” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti
AZAL	Azərbaycan Hava Yolları Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti
AHİK	Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyası
ASK	Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyası
ASF	Aqrar Sığorta Fondu
ABA	Azərbaycan Banklar Assosiasiyası
ABADA	Azərbaycan Beynəlxalq Avtomobil Daşıyıcıları Assosiasiyası
DİM	Azərbaycan Respublikasının Dövlət İmtahan Mərkəzi
AMEA	Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası
TŞ	Azərbaycan Respublikası Tarif (qiymət) Şurası

İSTİFADƏ OLUNMUŞ MƏNBƏ SƏNƏDLƏRİNİN SİYAHISI

1. 12 yanvar 2023-cü il tarixli **3712** nömrəli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı **(Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC-ın) rəsmi internet saytı, 12 yanvar 2023-cü il, "Xalq" qəzeti 13 yanvar 2023-cü il, № 7)**
2. 3 mart 2023-cü il tarixli **3782** nömrəli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı **(Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC-ın) rəsmi internet saytı, 3 mart 2023-cü il, "Xalq" qəzeti, 4 mart 2023-cü il, № 49, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2023-cü il, № 3, maddə 391)**
3. 18 iyul 2023-cü il tarixli **3974** nömrəli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı **(Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC-ın) rəsmi internet saytı, 18 iyul 2023-cü il, "Xalq" qəzeti, 19 iyul 2023-cü il, № 149, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2023-cü il, № 7, maddə 1018)**
4. 4 avqust 2023-cü il tarixli **4022** nömrəli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı **(Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC-ın) rəsmi internet saytı, 4 avqust 2023-cü il, "Xalq" qəzeti, 5 avqust 2023-cü il, № 164, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2023-cü il, № 8, I kitab, maddə 1186)**
5. 29 aprel 2024-cü il tarixli **46** nömrəli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı **(Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC-ın) rəsmi internet saytı, 29 aprel 2024-cü il, "Xalq" qəzeti, 30 aprel 2024-cü il, № 87)**
6. 30 may 2024-cü il tarixli **77** nömrəli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı **(Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC-ın) rəsmi internet saytı, 30 may 2024-cü il, "Azərbaycan" qəzeti, 31 may 2024-cü il, № 113)**
7. 3 iyun 2024-cü il tarixli **81** nömrəli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı **(Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC-ın) rəsmi internet saytı, 3 iyun 2024-cü il, "Azərbaycan" qəzeti, 4 iyun 2024-cü il, № 116)**
8. 6 iyun 2024-cü il tarixli **88** nömrəli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı (**Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC-ın) rəsmi internet saytı, 6 iyun 2024-cü il, "Xalq" qəzeti, 8 iyul 2024-cü il, № 120)**

SƏRƏNCAMA EDİLMİŞ DƏYİŞİKLİK VƏ ƏLAVƏLƏRİN SİYAHISI

[1] 29 aprel 2024-cü il tarixli **46** nömrəli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı **(Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC-ın) rəsmi internet saytı, 29 aprel 2024-cü il, "Xalq" qəzeti, 30 aprel 2024-cü il, № 87)** ilə "Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nda 1.1-ci bəndin səkkizinci abzasında "**ərzaq məhsulları**" sözləri "**qida məhsulları**" sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[2] 4 avqust 2023-cü il tarixli **4022** nömrəli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı **(Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC-ın) rəsmi internet saytı, 4 avqust 2023-cü il, "Xalq" qəzeti, 5 avqust 2023-cü il, № 164, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2023-cü il, № 8, I kitab, maddə 1186)** ilə "Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın 3.1-ci bəndin səkkizinci abzasının beşinci cümləsində "**20%, o cümlədən xarici dövlət borcunun ÜDM-də payının isə 10% ətrafında saxlanılması**" sözləri "**30 faizi, o cümlədən xarici dövlət borcunun 10,0 milyard ABŞ dollarını üstələməməsi**" sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[3] 4 avqust 2023-cü il tarixli **4022** nömrəli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı **(Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC-ın) rəsmi internet saytı, 4 avqust 2023-cü il, "Xalq" qəzeti, 5 avqust 2023-cü il, № 164, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2023-cü il, № 8, I kitab, maddə 1186)** ilə "Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi

inkişaf Strategiyası"nın "4. 2022–2026-cı illərdə əsas hədəf indikatorlar" hissəsindəki cədvəlin "2026" sütununun on beşinci abzasında "**20,0**" rəqəmləri "**30,0**" rəqəmləri ilə əvəz edilmişdir.

[4] 29 aprel 2024-cü il tarixli **46** nömrəli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı **(Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC-ın) rəsmi internet saytı, 29 aprel 2024-cü il, "Xalq" qəzeti, 30 aprel 2024-cü il, № 87)** ilə "Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nda 7-ci hissədə "2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın Tədbirlər Planı"nın 1.1.9-cu yarımbəndinin 3-cü abzasının "İlkin nəticələr" sütununda "**ərzaq**" sözü "**qida**" sözü ilə əvəz edilmişdir.

[5] 18 iyul 2023-cü il tarixli **3974** nömrəli AzərbaycanRespublikası Prezidentinin Sərəncamı **(Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC-ın) rəsmi internet saytı, 18 iyul 2023-cü il, "Xalq" qəzeti, 19 iyul 2023-cü il, № 149, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2023-cü il, № 7, maddə 1018)** ilə "Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın "7. Tədbirlər planı" hissəsinin 1.1.10-cu yarımbəndin 3-cü abzasının, 3.1.8-ci yarımbəndin 1-ci abzasının, 3.3.1-ci yarımbəndin 1-ci və 2-ci abzaslarının, 3.3.2-ci yarımbəndin 1-ci və 2-ci abzaslarının, 3.3.3-cü yarımbəndin 2-ci abzasının, 3.3.4-cü yarımbəndin 1-ci və 2-ci abzaslarının "Digər icraçılar" sütununda "**İTSDA**" akronimi "**TƏBİB**" akronimi ilə əvəz edilmişdir.

[6] 3 mart 2023-cü il tarixli **3782** nömrəli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı **(Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC-ın) rəsmi internet saytı, 3 mart 2023-cü il, "Xalq" qəzeti, 4 mart 2023-cü il, № 49, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2023-cü il, № 3, maddə 391)** ilə "Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın "7. Tədbirlər planı" hissəsində 1.1.14-cü yarımbəndin 1-ci və 3-cü abzaslarının, 2.1.2-ci yarımbəndin 2-ci abzasının, 2.1.3-cü yarımbəndin 2-ci abzasının, 2.2.3-cü yarımbəndin 2-ci abzasının, 3.1.2-ci yarımbəndin 4-cü abzasının, 3.1.4-cü yarımbəndin 4-cü abzasının, 3.1.5-ci yarımbəndin 2-ci abzasının, 3.2.1-ci yarımbəndin 4–7-ci abzaslarının, 3.3.3-cü yarımbəndin 2-ci abzasının, 3.3.7-ci yarımbəndin 1-ci, 2-ci və 5-ci abzaslarının və 5.1.3-cü yarımbəndin 5-ci abzasının "Digər icraçılar" sütununda "**TN**" akronimi "**ETN**" akronimi ilə əvəz edilmişdir.

[7] 6 iyun 2024-cü il tarixli **88** nömrəli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı (**Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC-ın) rəsmi internet saytı, 6 iyun 2024-cü il, "Xalq" qəzeti, 8 iyul 2024-cü il, № 120)** ilə "Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın "7. Tədbirlər Planı" hissəsinin 1.1.16-cı yarımbəndin 1-ci abzasının, 1.1.20-ci yarımbəndin 8-ci abzasının, 2.1.2-ci yarımbəndin 2-ci abzasının, 2.2.1-ci yarımbəndin 1-ci abzasının, 3.1.7-ci yarımbəndin 4-cü abzasının, 5.1.1-ci yarımbəndin 1-ci abzasının "Digər icraçılar" sütununda "**VXSİDA**" akronimi "**RİNN**" akronimi ilə əvəz edilmişdir.

[8] 4 avqust 2023-cü il tarixli **4022** nömrəli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı **(Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC-ın) rəsmi internet saytı, 4 avqust 2023-cü il, "Xalq" qəzeti, 5 avqust 2023-cü il, № 164, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2023-cü il, № 8, I kitab, maddə 1186)** ilə "Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın "7. Tədbirlər Planı" hissəsinin 1.2.3-cü yarımbəndinin 5-ci abzasının "Yekun nəticələr" sütununda "**20**" rəqəmləri "**30**" rəqəmləri ilə əvəz edilmişdir.

[9] 12 yanvar 2023-cü il tarixli **3712** nömrəli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı **(Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC-ın) rəsmi internet saytı, 12 yanvar 2023-cü il, "Xalq" qəzeti 13 yanvar 2023-cü il, № 7)** ilə "Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın "7. Tədbirlər planı" hissəsinin 2.1.3-cü yarımbəndinin 2-ci abzasının "Tədbirlər və layihələr" sütununda "**xüsusi internat**" sözləri "**internat tipli xüsusi ümumtəhsil və inteqrasiya təlimli internat tipli ümumtəhsil**" sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[10] 3 mart 2023-cü il tarixli **3782** nömrəli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı **(Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC-ın) rəsmi internet saytı, 3 mart 2023-cü il, "Xalq" qəzeti, 4 mart 2023-cü il, № 49, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2023-cü il, № 3, maddə 391)** ilə "Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın "7. Tədbirlər planı" hissəsində 3.1.1-ci yarımbəndin 1–4-cü abzaslarının, 3.1.2-ci yarımbəndin 1–3-cü, 5-ci, 6-cı abzaslarının, 3.1.3-cü yarımbəndin 1–5-ci abzaslarının, 3.1.4-cü yarımbəndin 1–3-cü, 5-ci abzaslarının, 3.1.5-ci yarımbəndin 1-ci, 3-cü, 4-cü abzaslarının, 3.1.6-cı yarımbəndin 1–3-cü abzaslarının, 3.1.7-ci yarımbəndin 1–4-cü abzaslarının və 5.1.1-ci yarımbəndin 2-ci abzasının "Əsas icraçı orqan (qurum)" sütununda "**TN**" akronimi "**ETN**" akronimi ilə əvəz edilmişdir.

[11] 6 iyun 2024-cü il tarixli **88** nömrəli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı (**Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC-ın) rəsmi internet saytı, 6 iyun 2024-cü il, "Xalq" qəzeti, 8 iyul 2024-cü il, № 120)** ilə "Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın "7. Tədbirlər Planı" hissəsinin 3.2.1-ci yarımbəndin 7-ci abzasının, 3.2.3-cü yarımbəndin 1-ci və 4–6-cı abzaslarının "Digər icraçılar" sütunundan ", **VXSİDA**" akronimi edilmişdir.

[12] 6 iyun 2024-cü il tarixli **88** nömrəli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı (**Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC-ın) rəsmi internet saytı, 6 iyun 2024-cü il, "Xalq" qəzeti, 8 iyul 2024-cü il, № 120)** ilə "Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın "7. Tədbirlər Planı" hissəsinin 3.2.5-ci yarımbəndin 3-cü abzasının "Əsas icraçı orqan (qurum)" sütunundan ", **VXSİDA**" akronimi edilmişdir.

[13] 18 iyul 2023-cü il tarixli **3974** nömrəli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı **(Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC-ın) rəsmi internet saytı, 18 iyul 2023-cü il, "Xalq" qəzeti, 19 iyul 2023-cü il, № 149, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2023-cü il, № 7, maddə 1018)** ilə "Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın "7. Tədbirlər planı" hissəsinin 3.3.1-ci yarımbəndin 3-cü və 4-cü abzaslarının, 3.3.2-ci yarımbəndin 3-cü abzasının, 3.3.3-cü yarımbəndin 1-ci abzasının, 3.3.7-ci yarımbəndin 1-ci, 3-cü və 4-cü abzaslarının "Digər icraçılar" sütununa "**İTSDA**" akronimindən əvvəl "**TƏBİB**," akronimi əlavə edilmişdir.

[14] 18 iyul 2023-cü il tarixli **3974** nömrəli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı **(Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC-ın) rəsmi internet saytı, 18 iyul 2023-cü il, "Xalq" qəzeti, 19 iyul 2023-cü il, № 149, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2023-cü il, № 7, maddə 1018)** ilə "Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın "7. Tədbirlər planı" hissəsinin 3.3.5-ci yarımbəndin 2-ci və 5-ci abzasların "Əsas icraçı orqan (qurum)" sütununda "**İTSDA**" akronimi "**TƏBİB**" akronimi ilə əvəz edilmişdir.

[15] 3 iyun 2024-cü il tarixli **81** nömrəli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı **(Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC-ın) rəsmi internet saytı, 3 iyun 2024-cü il, "Azərbaycan" qəzeti, 4 iyun 2024-cü il, № 116)** ilə "Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın 7-ci hissəsinin "2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın Tədbirlər Planı"nın 3.3.5-ci yarımbəndinin 3-cü abzasın "Tədbirlər və layihələr", "Digər icraçılar" və "Nəticə indikatorları" sütunlarında (hər üç halda) "**kliniki**" sözü "**klinik**" sözü ilə əvəz edilmişdir.

[16] 18 iyul 2023-cü il tarixli **3974** nömrəli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı **(Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC-ın) rəsmi internet saytı, 18 iyul 2023-cü il, "Xalq" qəzeti, 19 iyul 2023-cü il, № 149, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2023-cü il, № 7, maddə 1018)** ilə "Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın "7. Tədbirlər planı" hissəsinin 3.3.5-ci yarımbəndin 3-cü abzasın "Digər icraçılar"

sütununa "**İTSDA**" akronimindən sonra "**(tibbi xidmətlərin keyfiyyət standartları sisteminin işlənilib hazırlanmasına, kliniki protokolların yenilənməsinə münasibətdə) TƏBİB**" sözləri əlavə edilmişdir.

[17] 3 iyun 2024-cü il tarixli **81** nömrəli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı **(Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC-ın) rəsmi internet saytı, 3 iyun 2024-cü il, "Azərbaycan" qəzeti, 4 iyun 2024-cü il, № 116)** ilə "Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın 7-ci hissəsinin "2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın Tədbirlər Planı"nın 3.3.5-ci yarımbəndinin 4-cü abzasın "Tədbirlər və layihələr" və "ilkin nəticələr" sütunlarında "**dərman və tibbi preparatlar**" sözləri "**dərman və tibb vasitələri, habelə dərman maddələri**" sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[18] 3 iyun 2024-cü il tarixli **81** nömrəli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı **(Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC-ın) rəsmi internet saytı, 3 iyun 2024-cü il, "Azərbaycan" qəzeti, 4 iyun 2024-cü il, № 116)** ilə "Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın 7-ci hissəsinin "2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın Tədbirlər Planı"nın 3.3.5-ci yarımbəndinin 4-cü abzasın "baza ili üzrə göstəricilər" və "aralıq nəticələr" sütunlarında ismin müvafiq hallarında "**dərman preparatı**" sözləri ismin müvafiq hallarında "**dərman vasitələri və dərman maddələri**" sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[19] 18 iyul 2023-cü il tarixli **3974** nömrəli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı **(Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC-ın) rəsmi internet saytı, 18 iyul 2023-cü il, "Xalq" qəzeti, 19 iyul 2023-cü il, № 149, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2023-cü il, № 7, maddə 1018)** ilə "Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın "7. Tədbirlər planı" hissəsinin 3.3.6-cı yarımbəndin 1-ci abzasının "Digər icraçılar" sütununa "**SN**" akronimindən sonra "**, TƏBİB**" akronimi əlavə edilmişdir.

[20] 30 may 2024-cü il tarixli **77** nömrəli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı **(Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC-ın) rəsmi internet saytı, 30 may 2024-cü il, "Azərbaycan" qəzeti, 31 may 2024-cü il, № 113)** ilə "Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın "7. Tədbirlər planı" hissəsinin 3.3.7-ci yarımbəndinin 3-cü abzasının "Tədbirlər və layihələr" sütununda "**KİV**" akronimi "**media**" sözü ilə əvəz edilmişdir.

[21] 18 iyul 2023-cü il tarixli **3974** nömrəli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı **(Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC-ın) rəsmi internet saytı, 18 iyul 2023-cü il, "Xalq" qəzeti, 19 iyul 2023-cü il, № 149, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2023-cü il, № 7, maddə 1018)** ilə "Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın "7. Tədbirlər planı" hissəsinin 5.1.1-ci yarımbəndin 1-ci abzasının "Digər icraçılar" sütunundan "**İTSDA,**" akronimi çıxarılmışdır.

[22] 3 mart 2023-cü il tarixli **3782** nömrəli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı **(Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC-ın) rəsmi internet saytı, 3 mart 2023-cü il, "Xalq" qəzeti, 4 mart 2023-cü il, № 49, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2023-cü il, № 3, maddə 391)** ilə "Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın "AKRONİMLƏR VƏ İXTİSARLAR" hissəsində "**TN Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi**" sözləri "**ETN Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi**" sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[23] 18 iyul 2023-cü il tarixli **3974** nömrəli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı **(Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC-ın) rəsmi internet saytı, 18 iyul 2023-cü il, "Xalq" qəzeti, 19 iyul 2023-cü il, № 149, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2023-cü il, № 7, maddə 1018)** ilə "Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın "7. Tədbirlər planı" hissəsinin "AKRONİMLƏR VƏ İXTİSARLAR" hissəsinə "**İTSDA**

Azərbaycan Respublikasının İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi" sözlərindən sonra ", **TƏBİB Tibbi Ərazi Bölmələrini İdarəetmə Birliyi"** sözləri əlavə edilmişdir.